

КОНКУРС 2018

Барви Дністра

Culorile Nistrului

Colours of the Dniester

Акварели Дністра

Державне агентство
водних ресурсів України

Дорогие друзья!

В 2018 году прошел 10 Международный бассейновый конкурс «Акварели Днестра». 10 лет назад в 2008 году, осознавая значимость просветительской деятельности для сохранения водных ресурсов, ряд общественных организаций Одесской области («Мама-86-Одесса» и Молодежный экологический центр им. В.И. Вернадского) совместно с Одесским облводхозом (сегодня – бассейновое управление водных ресурсов рек Причерноморья и нижнего Дуная) создали международный бассейновый конкурс «Акварели Днестра». К организаторам присоединились общественные и государственные организации по всему бассейну Днестра, в том числе и из Молдовы.

Уже три года подряд конкурс проходит при содействии Государственного агентства водных ресурсов Украины.

Целью этого конкурса является информирование о необходимости сохранения Днестра через творчество, культуру и традиции Молдовы и Украины, а также презентация лучших практик рационального использования природных ресурсов бассейна Днестра, демонстрация красоты его природы и ландшафтного разнообразия.

Задача конкурса – привлечь общественность к практической природоохранной деятельности в бассейне Днестра и сформировать экологически сознательное поколение молодежи. Особенностью конкурса является то, что он отражает сотрудничество между Украиной и соседней Молдовой ради сохранения Днестра, и наглядно демонстрирует одну из фундаментальных требований Европейского союза к водной политике – соблюдение бассейнового принципа в управлении водными ресурсами.

Номинациями Конкурса являются:

- «Рисунок»;
- «Фоторабота»;
- «Видеофильм, слайд-шоу»;
- «Мероприятие по оздоровлению водных ресурсов»;
- «Произведение, рассказ, стихотворение, научно-популярная статья».

Победителями конкурса ежегодно становятся 70-100 конкурсантов в возрасте от 5 лет и старше. За 10 лет в конкурсе приняли участие около 10 тыс. участников, из которых более 800 стали победителями.

Организаторы конкурса:

- Днестровское бассейновое управление водных ресурсов;
- Львовская областная организация Общество мелиораторов и водохозяйственников Украины;
- Молодежный экологический центр им. В.И. Вернадского;
- Черноморский женский клуб / МАМА-86-Одесса;
- Международная экологическая ассоциация хранителей реки «Еco-TIRAS»;
- Лицей им. Нечуя-Левицкого, г. Кишинев;
- Центр демократического развития молодежи «Синергия»;

В 2018 году конкурс был реализован при финансовой поддержке проекта Глобального экологического фонда (ГЭФ) «Содействие

развитию трансграничного сотрудничества и комплексного управления водными ресурсами в бассейне Днестра», который выполняется ОБСЕ в сотрудничестве с ПРООН и ЕЭК ООН, а также при поддержке Государственного агентства водных ресурсов Украины.

Благодаря продуктивному сотрудничеству государственных и общественных организаций Молдовы (включая Приднестровский регион Республики Молдова) и Украины, в 2018 году в конкурсе приняли участие более 700 участников. Призерами стали 87 конкурсантов.

Ежегодно конкурс подтверждает свою актуальность и необходимость в дальнейшем распространении среди молодежи экологического образования, уважения к бережному использованию и воспроизводству водных ресурсов. Организаторы надеются на то, что с каждым последующим годом к этому благородному делу будет присоединяться все больше и больше желающих сохранить наш прекрасный бассейн Днестра для будущих поколений.

С уважением,
Председатель оргкомитета конкурса «Акварели Днестра»
Крутая Н.С.

Дорогі друзі!

В 2018 році пройшов 10 Міжнародний басейновий конкурс «Барви Дністра». 10 років тому у 2008 році, усвідомлюючи значимість просвітницької діяльності щодо збереження водних ресурсів, ряд громадських організацій Одещини (ГО «Мама-86-Одеса» та Молодіжний екологічний центр ім. В.І. Вернадського) спільно з Одеським облводгоспом (сьогодні – басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю) започаткували міжнародний басейновий конкурс «Барви Дністра». До організаторів долучились громадські і державні організації з усього басейну Дністра, в тому числі і з Молдови.

Уже три роки поспіль конкурс проходить за сприяння Державного агентства водних ресурсів України.

Метою цього конкурсу є інформування про необхідність збереження Дністра через творчість, культуру та традицію Молдови та України, а також презентація кращих практик раціонального користування природними ресурсами басейну Дністра, демонстрація його природної краси та ландшафтного різноманіття.

Завдання конкурсу – залучити громадськість до практичної природоохоронної діяльності в басейні Дністра та сформувати екологічно свідоме покоління молоді. Особливістю конкурсу є те, що він відображає співпрацю між Україною та сусідньою Молдовою заради збереження Дністра, та наглядно демонструє одну із фундаментальних вимог Європейського союзу до водної політики – дотримання басейнового принципу в управлінні водними ресурсами.

Номінаціями Конкурсу є:

- «Малюнок»;
- «Фоторобота»;
- «Відеофільм, слайд-шоу»;
- «Захід з оздоровлення водних ресурсів»;
- «Твір, оповідання, вірш, науково-популярна стаття».

Переможцями конкурсу щороку стають 70-100 конкурсанти віком від 5 років і старше. За 10 років у конкурсі взяли участь близько 10 тис. учасників, з яких понад 800 стали переможцями.

Організатори конкурсу:

- Дністровське басейнове управління водних ресурсів;
- Львівська обласна організація Товариства меліораторів та водогосподарників України;
- Молодіжний екологічний центр ім. В.І.Вернадського;
- Чорноморський жіночий клуб/МАМА-86-Одеса;
- Міжнародна екологічна асоціація захисників річки «Еко-TIRAS»;
- Ліцей ім. Нечуя-Левицького, м. Кишинів;
- Центр демократичного розвитку молоді «Синергія»;

У 2018 році конкурс був реалізований за підтримки проекту Глобального екологічного фонду «Сприяння розвитку транскордонного співробітництва

та комплексного управління водними ресурсами у басейні Дністра», який виконується ОБСЄ у співпраці з ПРООН та ЄЕК ООН, а також за підтримки Державного агентства водних ресурсів України.

Завдяки продуктивній співпраці державних і громадських організацій Молдови (включно із Придністровським регіоном Республіки Молдова) та України, в 2018 році в конкурсі взяли участь більше 700 учасників. Призерами в представлених номінаціях стали 87 конкурсанти.

Щороку конкурс підтверджує свою актуальність та необхідність у подальшій потребі поширення серед молоді екологічної освіти, шани до дбайливого використання та відтворення водних ресурсів. Організатори мають надію на те, що з кожним наступним роком до цієї благородної справи буде приєднуватися все більше і більше охочих зберегти наш прекрасний басейн Дністра для майбутніх поколінь.

З повагою,
Голова оргкомітету конкурсу «Барви Дністра»
Крута Н.С.

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія до 10 років)
Тимченко Арина, 7 років, «Качина сімейка»
 м. Одеса, Україна

Номінація «Малюнок»
II місце (вікова категорія до 10 років)
Сискович Софія, 9 років, «Рідні місця»
 м. Одеса, Україна

Номинація «Рисунок»

II місце (вікостна категорія до 10 років)

Пэлэдуцэ Елена, 10 років, «Путешествие по Днестру»

г. Шолданешты, Молдова

Номинація «Малюнок»

III місце (вікова категорія до 10 років)

Дудкевич Анна-Марія, 9 років, «Відпочинок»

м. Львів, Україна

Номинація «Малюнок»
III місце (вікова категорія
до 10 років)
Гринків Марта, 9 років,
«Природа на Дністрі»
м. Львів, Україна

Номинация «Рисунок»
III место (возрастная категория до 10 лет)
Кравченко Алексей, 6 лет, «Сохраним Днестр»
г. Рыбница, Молдова

Номинація «Малюнок»

Відзнака

Куніцька Вікторія, 6 років, «Курчата»

м. Львів, Україна

Номинация «Рисунок»

I место (возрастная категория 11-16 лет)

Бодю Мария, 12 лет, «Днестровский пейзаж»

г. Шолданешты, Молдова

Номинація «Малюнок»

II місце (вікова категорія 11-16 років)

Матіск Богдан, 14 років, «Перегорнемо темну сторінку минулого»
м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номинація «Рисунок»

II место (возрастная категория 11-16 лет)

Чиобану Кристина, 14 лет «Днестровская экосистема»
г. Шолданешты, Молдова

Номинація «Малюнок»

III місце (вікова категорія 11-16 років)

Лисенко Ганна, 14 років, «Душа Дністра»

м. Білгород-Дністровський, Одеська обл., Україна

Номинация «Рисунок»

III место (возрастная категория 11-16 лет)

Яцко Антонела, 14 лет, «Разлив Днестра»

г. Шолданешты, Молдова

Номинація «Малюнок»
III місце (вікова категорія 11-16 років)
Глебова Марія, 13 років, «Охоронець Дністра»
 м. Одеса, Україна

Номинація «Рисунок»
I місце (возрастная
 категория больше 17 лет)
**Ухожанская Кристина,
 17 лет, «Тени и блики»**
 г. Дубоссары, Молдова

Номинация «Рисунок»

II место (возрастная категория больше 17 лет)

Котвицкая Милена, 18 лет, «Осенняя романтика»

г. Кишинев, Молдова

Номинация «Рисунок»

II место (возрастная категория больше 17 лет)

Бабчинеску Раиса, 17 лет, «Жизнь и грязь Днестра»

г. Шолданешты, Молдова

Номинация «Рисунок»
III место (возрастная категория больше 17 лет)
Кывыржик Валерия, 17 лет, «Безмятежность»
 г. Кишинев, Молдова

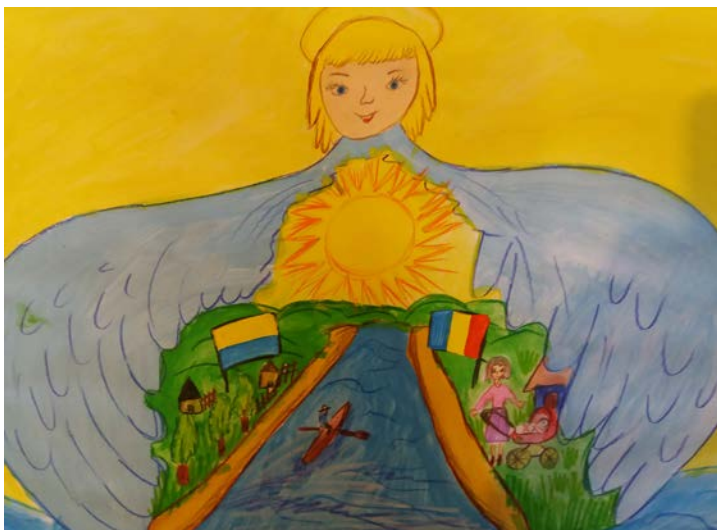

Номинация «Рисунок»
III место (возрастная категория старше 17 лет)
Сорокина Елена, 17 лет, «Крепость на Днестре»
 г. Кишинев, Молдова

Номінація
«Еко-агітаційний плакат»
I місце
Гладьо Ірина, 10 років,
«Я не смітєзвалище»
м. Миколаїв,
Львівська обл., Україна

Номінація «Эко-агитационный плакат»
II место
Рошка Ион, 9 лет, «Ангел Днестра»
г. Шолданешты, Молдова

Номинация
«Эко-агитационный плакат»
II место
Руссу Луминица, 14 лет,
«Дочка старого Днестра»
г. Шолданешты, Молдова

Номинация
«Еко-агітаційний плакат»
III місце
Маслова Ангеліна,
13 років, «Разом у чисте
і світле майбутнє»
м. Могилів-Подільський,
Вінницька обл., Україна

Номинация
«Эко-агитационный плакат»
III место
Бурусчук Славяна,
11 лет, «Я и вся планета»
г. Шолданешты, Молдова

Номинация
«Эко-агитационный плакат»
III место
Пынзарь Ионела, 15 лет,
«Днестр»
г. Шолданешты, Молдова

Номинация
«Рисунки, изготовленные
из природных
и прикладных предметов»
I место
Бешети Анастасия, 6 лет,
«Золотая рыбка»
г. Шолданешты, Молдова

Номинация «Малюнки, виготовлені з природних та ужиткових предметів»
II місце
Міньок Анастасія, 8 років, «Знайомство біля Дністра»
м. Яворів, Львівська обл., Україна

Номинация «Рисунки, изготовленные из природных и прикладных предметов»

II место

Митянин Дмитрий, 13 лет, «Просторы Днестра»
г. Рыбница, Молдова

Номинация «Рисунки, изготовленные из природных и прикладных предметов»

III место

Шадрин Никита, 10 лет, «Осень на Днестре»
г. Рыбница, Молдова

Номинація «Малюнки, виготовлені з природних та ужиткових предметів»

III місце

Шевчук Марія, 12 років, «Прозорість та чистота річок»

м. Миколаїв, Львівська обл., Україна

Номинация «Рисунки, изготовленные из природных и прикладных предметов»

III место

Траченко Егор, 17 лет, «Днестр – жемчужина Молдовы»

г. Кишинев, Молдова

Номинация «Рисунки, изготовленные из природных и прикладных предметов»

Поощрение

Астахова Ольга, 13 лет, «Два берега Днестра – два брата»
г. Кишинев, Молдова

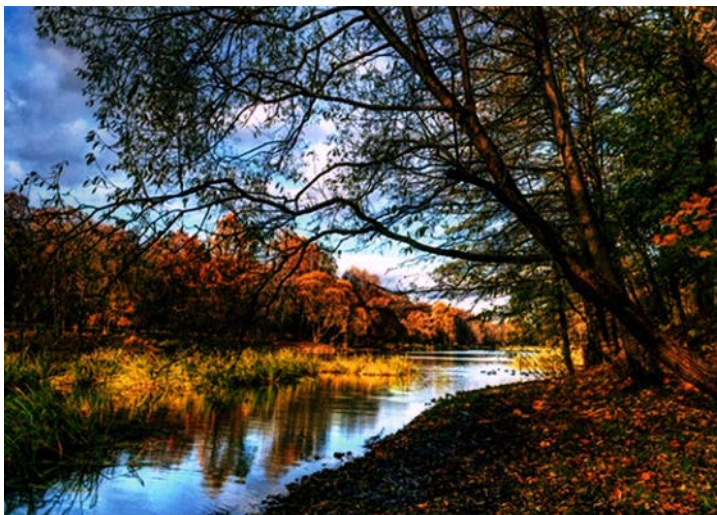

Номинация «Рисунки, изготовленные из природных и прикладных предметов»

Поощрение

Гачик Надежда, 18 лет, «Мост дружбы»
г. Кишинев, Молдова

Номінація «Фоторобота, пейзаж»
I місце (вікова категорія до 16 років)
Васильхівський Олег, 14 років, «Відблиск Осені»
 с. М. Вербівка, Самбірський р-н, Львівська обл., Україна

Номінація «Фоторобота, пейзаж»
II місце (вікова категорія до 16 років)
Кушнір Уляна, 10 років
 м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номінація
«Фоторобота, пейзаж»
II місце (вікова категорія
до 16 років)
Ляхович Юлія, 14 років,
«Пробудження Струмка»
с.Стрілковичі, Самбірський р-н,
Львівська обл., Україна

Номінація
«Фоторобота, пейзаж»
(вікова категорія до 16 років)
Шадрин Никита 10 лет
«Склонившись над Днестром»
г. Рыбница, Молдова

Номінація «Фоторобота, пейзаж»
III місце (вікова категорія до 16 років)
Чорна Ю., 11 років, «Свідок століття»
 м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота, пейзаж»
III місце (вікова категорія до 16 років)
Шостак Олена, 11 років, «Дорогою в гори»
 м. Самбір, Львівська обл., Україна

Номинация
«Фоторабота, человек
и Днестр»
I место (возрастная
категория до 16 лет)
Цыран Елизавета, 13 лет,
«Барышня»
г. Рыбница, Молдова

Номинация
«Фоторабота, человек и Днестр»
II место (возрастная
категория до 16 лет)
Шестопап Полина, 8 лет,
«Мамина нежность»
г. Рыбница, Молдова

Номінація «Фоторобота, людина та Дністер»
III місце (вікова категорія до 16 років)
Скопінцева Ольга, 13 років, «Родзинка рідного краю»
 м. Білгород-Дністровський, Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота, рослинний та тваринний світ Дністра»
I місце (вікова категорія до 16 років)
Катруца Аліна, 15 років, «Посмішка літа»
 с. Серебря, Могилів-Подільський р-н, Вінницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота, рослинний та тваринний світ Дністра»

II місце (вікова категорія до 16 років)

Дідух Дмитро, 11 років, «Дністровський ранок»

сmt. Овідіополь, Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота, рослинний та тваринний світ Дністра»

III місце (вікова категорія до 16 років)

Манько Софія, 14 років, «Перші промені біля витоку»

с. Стрілковичі, Самбірський р-н, Львівська обл., Україна

Номинація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія 16-21 рік)
Михайлюк Ксенія, 16 років, «Не пусти мрію»
 смт. Лиманське, Розділянський р-н, Одеська обл., Україна

Номинация «Фоторобота»
II место (возрастная
 категория 16-21 год)
Шмыгалева Дарья, 16 лет,
«Изгибы Днестра»
 г. Кишинев, Молдова

Номінація «Фоторобота»

III місце (вікова категорія 16-21 рік)

Корольюк Андрій, 16 років, «Самотність»

с. Слобода-Шлишковецька, Могилів-Подільський р-н,
Вінницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота»

III місце (вікова категорія 16-21 рік)

Луп'як Олег, 16 років, «Вечірнє місто над Дністром»

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номинация «Фоторобота»
I место (возрастная
категория больше 21 года)
Шумакова О.Ф., 53 года,
«Лучший друг»
г. Дубоссары, Молдова

Номинація «Фоторобота»
II місце (вікова категорія
більше 21 року)
Кордонська Альона, 37 років,
м. Могилів-Подільський,
Вінницька обл., Україна

Номинация «Фоторобота»

II место (возрастная категория старше 21 года)

Буймистру Сергей, 25 лет, «Благодатный край»

г. Кишинев, Молдова

Номинация «Фоторобота»

III місце (вікова категорія більше 21 року)

Белый А., 32 года, «В ожидание лета»

с. Владимировка Слободзея, Молдова

Номинация «Фоторобота»
III место (возрастная категория старше 21 года)
Князева Тамара, 69 лет, «Кораблик детства»
 г. Кишинев, Молдова

Номинация «Фоторобота»
III місце (вікова категорія більше 21 року)
Коваль Марина, 22 года, «Маша и Миша в осеннем лесу»
 г. Рыбница, Молдова

Номинация «Фоторобота»

III місце (вікова категорія більше 21 року)

Чанцев Сергей, 42 года, «Таинственный остров»

г. Рыбница, Молдова

**Перечень победителей в номинации
«Видеофильм, слайд-шоу»
Перелік переможців в номінації
«Відеофільм, слайд-шоу»**

- I місце – Гуменюк Анна, 16 років, «Барви Дністра», смт. Стара Ушиця, Хмельницька обл., Україна
- II місце – Мурин Анастасія, 16 років, «Велич, краса і біль...», м. Яворів, Львівська обл., Україна
- II місце – Мельник Вікторія, 17 років, Зелінський Тимофій, 16 років, «Забруднення Дністра – проблема сьогодення», м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна
- III місце – Грохольська Вікторія, 16 років, «Барви Дністра», смт. Стара Ушиця, Хмельницька обл., Україна
- III місце – Лазаренко Лэйла, 17 лет, Фильм «Вечерние краски Днестра», г. Кишинев, Молдова
- III место – Замахова Ирина, 15 лет, слайд-шоу «Днестр – красота и беды», г. Кишинев, Молдова

**Перечень победителей в номинации
«Мероприятия по оздоровлению водных ресурсов»
Перелік переможців в номінації
«Заходи з оздоровлення водних ресурсів»**

- I место – Дерли Татьяна, 59 лет, «Охрана водных ресурсов», с. Константиновка, Каушанский р-н, Молдова
- II место – Ротарь Татьяна, «Днестр глазами будущего эколога», г. Бендеры, Молдова
- III место – Покидко Никита, 15 лет, «Летний десант», г. Кишинев, Молдова

Как появился Днестр

Когда-то давным-давно в небольшой стране правил грустный Аист. Страна эта была недружная, непривлекательная, не росла там трава и цветы, была лишь там засохшая земля и серые холмы.

Часто над этим краем пролетали стаи уток в теплые края и обратно. Они никогда не обращали свой взор на эту засушливую местность. В одной из таких стай, Аист увидел молодую красивую уточку, ему так захотелось, чтобы она прилетела на его землю. Но уточка не замечала эти пустынные места, без зелени и цветов.

Аист стал думать, почему эта птица не обращает внимания на его страну. Он созвал зверей и птиц, которые обитали здесь, и они стали размышлять, как украсить свой край. Животные говорили, что они могли бы посадить цветы и деревья, но без воды ничего расти не будет. Аист совсем отчаялся, но вдруг он вспомнил, что в горах живет добрый колдун Днестр. Грაციозная птица боялась идти к нему, потому что магу не очень нравилось, как Аист правит своей страной, но это была последняя надежда привлечь уточку, чтобы она прилетела в его край. Долго летал Аист по горам, но все-таки нашел жилище великого Днестра. Птица рассказала о своей беде, маг сказал, что он бы мог помочь, но Аисту следует править лучше своей страной, а зверям и птицам этого края быть дружными, помогать друг другу, беречь природу, не загрязнять ее. Правитель земли был согласен, только бы появился водный источник в его стране, тогда бы семена растений смогли прорасти и украсить его родные места. Колдун взял большой котел, набросал в него неведанных трав и растений, произнес длинное заклинание и вылил варево в сухой овраг. Из-под земли неоткуда появился источник воды. Она была прозрачная, как хрусталь, и с большой скоростью наполнила овраг и стала дальше прокладывать русло реки. Аист горячо поблагодарил мага, пообещал следовать его советам и в честь мудрого колдуна назвал реку Днестр. Правитель собрал всех зверей и птиц, обрадовал появлением чистой реки, но чтобы эта земля стала красивой, надо было еще потрудиться. Все животные принялись за работу. К весне эти места было не узнать: плодородная земля, зеленые деревья, яркие цветы вокруг, чистый воздух, вода реки Днестр.

В очередной раз, когда стая уток летела с теплого края, красивая утка посмотрела вниз и подумала, что она заблудилась, ведь раньше здесь были серые холмы и пустынные поля. Она решила спуститься и посмотреть, что это за чудесное место. Уточка увидела, что вблизи, все было еще прекраснее, чем с высоты полета. Вокруг росли цветы, зеленая трава, деревья, но больше всего ей понравилась прозрачная, как стекло река, где резвились веселые рыбки, плавая между камушков. Когда уточка узнала, что страной правит Аист, а он сильно изменился с начала этой истории, она уже никуда не хотела улетать и навсегда осталась на этой земле, где протекает такая красивая река Днестр.

Номинация «Произведение прозой (рассказ)»

I место (возрастная категория до 16 лет)

Щадрина Елена, 10 лет, «Как появился Днестр»,
г. Рыбница, Молдова

Душа моєї річки

Це був звичайний весняний день. Все було як завжди: сяяло сонечко у небесній блакиті, щебетали пташки та легкий вітерець колихав ледь помітну травичку, що пробивалася з-під загубілої від холодів землі. Люди займалися звичними для них справами, але хто з них міг здогадатися, що наступного дня всю Україну вразить новина про...

Ні, зачекайте! А як все розпочиналося?

Ця історія про легковажних людей, що безжалісно забруднюють Дністер, не здогадуючись, що їх дії можуть призвести до жакхливих наслідків...

Наприклад, власник дуже впливової фірми.

- В чому ж його провина? – питаєте ви?

Справа в тому, що головною рисою багатія була надзвичайна жадібність, він «дорожив» кожною копійкою. Одного дня до нього завітали представники іншої компанії з дуже вигідною пропозицією, запропонувавши за символічну плату вивіз усіх відходів підприємства. На жаль, нашому скнарі пропозиція не сподобалась і у відповідь пролунало:

- Чого так дорого? Та я радше продам фабрику, ніж підпишу це!!

Зі спокійним виразом обличчя представники пішли. А наш «герой часу» після недовгих роздумів вирішив піти більш дешевим шляхом, точніше безкоштовним – виливати хімічні відходи у річку.

Йшли роки, наш герой безтурботно збагачувався ... Коли це вирішив поглянути на свої володіння! Яким же було його здивування, побачивши посеред свого «смітника» істоту, що була дуже схожою на молоду дівчину. Спочатку він вирішив, що це йому примарилось ... Адже майже скінчився складний робочий день. Тоді поглянув у бінокль, та це справді була юна красуня. Коли її витягли на берег, то побачили, що вона була втомлена, знесилена та хвора. Та що найдивніше, повністю вкрита лускою.

Коли дівчина прокинулася, вона розповіла дивну історію:

- Дякую за спасіння вам, люди! Пробачте, що відволікла від важливих справ, але у мене для вас погані новини ...

- Я Душа цієї річки! І саме такі, як ви, винні в моїй хворобі. На вас чекають страшні наслідки!... – і в той же час зникла ...

Це дивовижне створіння з'являлося ще кільком місцевим рибалкам, що займались браконьєрством під час весняного нересту.

А ще з'являлась і туристам, що після відпочинку вигрібали все сміття у річку. Усі вони не зважали на її погрози, але не до цієї миті ...

Коли кожен із них збирався вмитися, почистити зуби, або ж випити прохолодної водички, з крану текла не прозора чиста вода, а жовта, з неприємним запахом і залишками сміття.

Тоді майже все місто збіглося до Дністра за прощенням і Душа відповіла:

- Ви винні, ви й вирішуйте ...

- Але як ми це зробимо? – вигукнув хтось з натовпу.

- А згадайте, якої шкоди ви мені завдали, і ось коли я стала неспроможна очищувати водойму, це доведеться зробити вам.

Наступного дня всі з самого ранку взялися за роботу – очищувати річку, доглядати за нею, і так за місяць річка відновила свою первозданну чистоту, навіть краще стала ...

Міська рада призначила спеціальну комісію по контролю за чистотою водойми.

Так два рази на місяць усі жителі міста збиралися і чистили річку, а Душа Дністра була спокійною, що вона потрібна людям і про неї хтось-таки піклується...
Ось і скінчилася наша історія.

Насправді, Україну вбиває не існування якоїсь там містичної істоти, а безвідповідальність людей: і жадібний багатій підписав би контракт про вивіз сміття, рибалки почали ловити рибу у дозволений час і звичайний народ припинив би смітити, де йому заманеться. Всі цінували би свою працю і піклувалися про Матінку-Природу.

Номінація «Твір, оповідання»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Єрморатій Юліанна, 12 років, «Душа моєї річки»,
м. Білгород-Дністровський, Одеська обл., Україна

Сохраним красоту Днестра!

У каждого человека есть место, где он чувствует себя спокойно и непринуждённо. Это место, которое всегда нам кажется каким-то особенным, прекрасным и уютным. Это – наша малая родина. Моей малой родиной является мой родной город – Рыбница.

Рыбница стоит на левом берегу Днестра, который является самой крупной рекой нашего края. Не так давно в городе отреставрировали набережную реки. Благодаря этому жители города теперь могут круглый год наблюдать за тем, как прекрасен наш Днестр.

Зимой, если Днестр покрылся достаточным слоем льда многие рыбничане спускаются прямо на воду и катаются на санях. Также несколько лет подряд в конце зимы, когда лед уже подтаял, на Днестр прилетает стая красивых белых лебедей и зимует здесь местные жители подкармливают их.

Летом Днестр из-за буйства красок ещё более живописен и прекрасен. Каждое лето мы всей семьёй обязательно выезжаем на отдых к Днестру. Я считаю, что это один из лучших способов отдохнуть жарким летом. Как же хорошо искупаться в прохладной воде, а потом загорать на солнечном берегу. Нет никакой городской суеты, шума проезжающих автомобилей, возгласов прохожих. Только ты и природа.

Это лето не стало исключением. Мы решили съездить на берег Днестра большой компанией. Место для пикника подсказала одна наша знакомая. Спускаясь к берегу, она показала нам родник с чистой и прохладной водой и небольшой водопад. С этого места открывался восхитительный вид на Днестр! Мы с удовольствием насладились величием и красотой нашей родной реки. В повседневной жизни мы не замечаем этой красоты, хотя часто проезжаем берегом Днестра. Сделав несколько фотоснимков, мы пошли дальше. Когда мы нашли подходящую поляну, одно лишь омрачило наше настроение – мусор, оставленный предыдущими отдыхающими. Всевозможные бутылки, использованная пластиковая посуда, салфетки, осколки стекла. Перед тем как начать пикник, мы убрали весь этот мусор, чтобы нам самим было приятнее отдыхать. Но это был не единственный минус нашего отдыха. Погода была великолепной, а вода-теплой, и мы решили искупаться в Днестре. К нашему разочарованию, речное дно было покрыто огромным количеством осколков стекла и мусора. У взрослых

и детей, которые купались в реке в тот день, ноги были расцарапаны и порезаны до крови. Несмотря на всё это, мы прекрасно провели время. Помимо купания все дети играли в бадминтон и в мяч, мальчишки играли в стрелялки из водяных пистолетов. Наши мамы организовали для нас конкурс пантомимы. Было очень весело! Этот день я точно никогда не забуду. Перед тем как уехать, мы собрали после себя весь мусор, а место, на котором жгли костер, залили речной водой.

Мне бы очень хотелось, чтобы все люди после отдыха оставляли природу в чистоте. Отдыхая на берегу, многие из нас забывают о том, что река – не только место для отдыха, но и место обитания многих живых существ. Да и жизнь человека невозможна без воды. Мы должны беречь наш Днестр, так как он является основным источником воды в нашей республике.

Загрязняя Днестр, мы приносим огромный вред не только природе родного края, но и самим себе. Я думаю, что если мы сейчас не начнем принимать меры по сохранению чистоты и красоты Днестра, то уже совсем скоро нам просто нечем будет любоваться. Убрать мусор после себя – лишь малая часть того, чем мы можем отблагодарить природу.

Люди, давайте сохраним красоту Днестра вместе! Чтобы и будущие поколения смогли увидеть ту красоту, которую мы видим сейчас, дышать чистым воздухом, пить чистую воду.

Номинация «Произведение прозой (рассказ)»

II место (возрастная категория до 16 лет)

Косановская Анастасия, 14 років,

«Сохраним красоту Днестра»

г. Рыбница, Молдова

Возрождение реки Днестр

Где-то в одном прекрасном месте, между двух берегов, жила-была речка под названием Днестр. Берега ее были живописные и безлюдные. Речка была молодая и игривая. Она веселилась и плескалась. В этой речке жило много различной рыбы и вода, была такая чистая, что виднелось дно. Каждый день на речку приходили животные на водопой, и речка их ждала, чтобы те рассказали ей что-то новое. Когда ей было скучно, речка играла с рыбами наперегонки. Так проходили дни, а затем годы.

Как-то одним ранним утром речка вынесла на берег двух каких-то странных существ, как потом оказалось – это были люди, они были очень истощены и голодны. Как они сюда попали, они не знали и ничего не помнили. Речка сжалилась над ними, напоила их и накормила. Человек поблагодарил речку, и они решили остаться здесь жить. Они жили на берегу, соорудили себе шалаш из веток, кровать из сухих листьев, пили речную воду, ели рыбу, приручили животных. Птицы несли им яйца, животные давали шерсть. Так прожили люди какое-то время. Но скоро стало холодать, в шалаше было холодно, и человек решил соорудить деревянный дом с печкой. Вскоре у них появились дети. Они играли с животными, купались в речке. Вечерами они собирались у костра и пели песни. Речка была счастлива, ей было так хорошо и спокойно. Так прошло несколько десятков лет. Людей стало уже намного больше. Появилось больше домов, образовались поселения. Больше количества воды стало использоваться из речки, больше вылавливаться рыбы, но речка не жаловалась. Она хотела, чтоб людям было хорошо. Со временем люди стали строить заводы, фабрики,

стали думать только о себе и о своих нуждах, позабыв о речке. Стали сливать отходы в Днестр, на берегу образовались свалки мусора. Речка стала задыхаться. Рыба стала погибать и углывать с этого места. Днестр был очень несчастен и не знал, что ему делать. Он разозлился на людей, стал затапливать свои берега и близлежащие поселения, но люди не поняли, что река, таким образом, просила о помощи, они стали строить дамбы. Река стала защищаться от людей, на ее берегах стал расти камыш как забор, и с каждым годом он ставился все шире и шире.

Все звери, птицы, рыбы и даже ветер видели, что река погибает, и решили ей помочь. Ветер стал нашептывать людям истории, в которых говорилось, что если они не будут чистить Днестр и не перестанут сбрасывать отходы в воду, то погибнет не только речка, но и они сами. Рыбы стали звать раков и лягушек, с разных уголков земли, для очистки реки. Птицы и животные пытались очистить берег. Животные пытались призвать людей на помощь.

И вот тут случилось чудо, люди одумались, стали устраивать субботники, очищать берега Днестра, некоторые даже очищали водоем от ила, перестали сбрасывать отходы в реку. Речке стало легче дышать, и она поверила людям, стала убирать свои заборы из камышей и оказывать им посильную помощь.

Наконец случилось то, чего ждали все, вода стала опять чистой, люди опять купались в речке, отдыхали на ее берегах, пели песни и всегда убирали за собой. Днестр был очень счастлив. На его берегах опять звучал смех, река плескалась и играла с детьми. Рыба стала возвращаться домой и икриться в родных краях, птицы вили гнезда на его берегах. Все ожило.

А иногда, длинными теплыми вечерами, когда по берегу прогуливались парочки, речка нашептывала им свою историю со счастливым концом.

Номинация «Произведение прозой (рассказ)»

II место (возрастная категория до 16 лет)

Репина Елена, 11 лет, «Возрождение реки Днестр»

г. Рыбница, Молдова

Днестр, я на берегу твоём

У каждого края есть своя река, без которой беднее стала бы его красота. Я не представляю Россию без Волги, Украину - без Днепра... Гордость молдавской земли - река Днестр. В тени густых лесов и высоких холмов катит он свои воды. Иногда он прячется за холмами, то засеребрится у села. Вот сижу я на берегу Днестра и думаю, где краше всего Днестр? Наверное – в сердце Карпат, у самых истоков. Многие утверждают – у села Наславча, или может в заповедном урочище Рудь?... Мои друзья утверждают - в Кицканах, где река течет вольно и широко. А может в Сороках, у стен старинной крепости?..

Днестр прекрасен по всему своему руслу, от истоков до самого устья, где речная вода сливается с морской. В волнах отражаются леса и холмы, села и города родного края, чистое голубое и мирное небо...

Пойди по течению - и Днестр поведет тебя по Кодрам и полям, по садам и виноградникам, по селам и городам разных государств, а между ними - будто качели, раскачиваются над водой мосты.

Нет, нельзя представить свою малую Родину без Днестра. Без красивых песен и

стихов о нем. Без быстрых и энергичных народных танцев, без его чистых вод. Разве может птица жить без гнезда или дерево без земли, в которую оно пустило корни?

Номинация «Произведение прозой (рассказ)»

III место (возрастная категория до 16 лет)

Журавская Карина, 13 лет,

«Днестр, я на берегу твоём»

с. Владимировка, Молдова

Добра справа

У мальовничому українському селі на березі Дністра жила дівчинка Наталка. Вона дуже любила своє село, а найбільше – річку з її смарагдовими берегами, веселим співом пташок і срібним блиском чистої води, яка ніби кликала до себе у літню спеку.

Біля села побудували завод. З нього потай почали зливати відходи в річку. Це призвело до мору риби, загибелі пташок та заборони купання. Тому Наталка вирішила піти до директора заводу і попросити не зливати відходи, тому що це призводить до екологічного лиха. Але директор лише посміявся з неї.

Та Наталка не здалася. Вона згадала слова дідуся: «Коли одному не під силу – клич товаришів». Вона звернулася по допомогу до батьків та друзів. Мати погодилась написати статтю в газету. Тато надрукував оголошення про громадські збори, а Наталка з подругами розносила їх і розповідала про екологічну загрозу. Також разом з учителями школи написали листа президенту. І справа зрушила з місця.

Минув рік. Настали літні канікули. Знову співали пташки, весело танцювала риба свій переможний танок, а річка тихо несла свої чисті води в Чорне море. Наталочка стояла на березі річки, милувалася цією красою і раділа тому, що вдалося зберегти цей подарунок природи.

Номинація «Твір, оповідання»

III місце (вікова категорія до 16 років)

Москаленко Аліса, 8 років, «Добра справа»

с. Маяки, Біляївський р-н, Одеська обл., Україна

Бронницька краса

*Навіть у найпрекрасніших своїх мріях
людина не може увяйти нічого
прекраснішого за природу.*

Альфонс де Ламартін

Природа – це безкорисливий подарунок людству. Люди навіть не усвідомлюють, які вони щасливі, адже матінка-природа дарує нам все що потрібно. Природа не просто радує нас своєю красою, вона забезпечує людей всім необхідним для існування, як мати, оберігає нас, а коли потрібно «карає». Та все ж природа прекрасна і дивовижна.

Ще змалку я любила насолоджуватись краєвидами. Мені дуже пощастило, що народилась і живу в такій місцевості, куди не глянь – скрізь око радіє красі природи.

Особливо мені запам'яталися прогулянки з батьками над схилами пагорбів. Тут відкривався просто неймовірний пейзаж: біля підніжжя протікає річка Дністер з прозорою водою, по той бік якої видно сусідню країну Молдову. Навколо зелено та квітучо, все купається у красі. Іноді щастило побачити, як плывуть дикі качечки. Тут я насолоджувалась неповторністю та чарівністю нашого краю, відчувала гармонію з навколишнім світом, на душі було так затишно і тепло. Мені хотілося, щоб час зупинився і ця мить тривала вічно...

Дністер – це незвичайна річка, вона ніби чаклунка, бо завжди заворожувала мене і не дозволяла відірвати від неї погляд. Вдень Дністер був спокійним, а коли сонце заходило за обрій, він різко змінювався: вода в ньому тепер ставала вогняною і палала всіма гарячими кольорами. Здавалося, що між берегами почалася пожежа, але це тривало недовго: як тільки сонце ховало свій останній промінь – річка знову ставала спокійною і тихою.

Дністер надихав і надихає багатьох письменників, художників, музикантів, про нього написано безліч віршів, різноманітних творів, пісень, створено чимало картин. Незабутні враження та яскраві емоції залишалися у кожного, кому хоч раз пощастило насолодитися чарівністю цієї річки.

Людина завжди шукає для себе щось незвичайне і цікаве, інколи навіть не помічаючи оточуючу дійсність рідного краю. І коли опиняємося далеко від рідної домівки, ми в рази більше цінуємо, любимо, сумуємо за нею. Знову поринаємо у прекрасні спогади, які ніби кадри з кінофільму прокручуються в пам'яті. Побачивши неосяжні моря, інші ріки – повноводні, величні, нас тягне до своєї рідної красуні, що ніби змійкою тече повз нев'янучу красу мого подільського краю.

Але чи бачив ти цю красу з орлиного польоту, чи можливо з моєї «Бронницької гори»? Ні? Це видовище не передати словами... Його можна намалювати, розповісти в прозі, віршах, але побачити – це щось незвичайне. Велич ріки – це велич матінки-природи: потужна, сильна, повноводна, дивовижно зачаровуюча і неповторна. Кожна людина любить свій край, а я – безмежно мій рідний – Бронницький!

Вигляд Дністра із «Бронницької гори» – неперевершений, бо тут ти, мов могутній велетень, споглядаєш за течією і широтою річки, за мальовничими вербовими берегами. Дивуєшся, як до цієї краси тягнеться всяка живність: і дикі качки, і гуси, і журавлі, і навіть лебеді. Їм вільно і спокійно, і так хочеться, щоб ця гармонія в природі тривала не одне тисячоліття, а вічно. Так хочеться щоб ми – люди, інколи залишивши свої буденні справи, могли насолоджуватися рідними і милими нам краєвидами і передавати бережне ставлення майбутнім поколінням.

Номінація «Твір, оповідання»

І місце (вікова категорія до 17-21 рік)

Бурлак Ірина, 17 років, «Бронницька краса»

с. Бронниця, Могилів-Подільський р-н, Вінницька обл., Україна

Дністровські скарби

З невеликого джерела на північних схилах Українських Карпат бере свій початок друга за величиною річка України – Дністер. Блакитною хвилястою стрічкою, мов колискова пісня, інколи бурхливою, наче нестримна козацька вдача, несе вона свої води до берегів Чорного моря. Заворожує погляд навколишня краса, захоплює історія виникнення та розвитку річки, а одвічні пам'ятки на її берегах стоять на сторожі часу, демонструючи нам всю цінність минулого...

Пишаюсь тим, що народилась та проживаю на мальовничому березі цієї скарбниці природних багатств. Приємно прокинутись вранці, вдихнути чисте повітря, наповнене дністровою свіжістю, прогулятись узбережжям, спостерігаючи навколишню красу. Відблиск яскравого сонця купається у чистій воді, недалечко, ніби у казці, поважно пропливає сім'я білих лебедів, а крилаті верби спускають довге гілля до життєдайної води... Серце вилітає з грудей, і, здається, будь-яка справа мені до снаги, адже відчуваю, як мій рідний край наповнює життєвою енергією. Але Дністер не скрізь такий спокійний і тихий. Є ділянки, які зовсім відрізняються від тієї, що бачу щодня, та, впевнена, не поступаються своєю чарівністю.

На початку Дністер є типовою гірською річкою. Подолавши перепони, ріка сповільнює течію, розлившись широкою, місцями заболоченою, рівниною, пливе плоскогір'ям, обрамлена невисокими, порослими вербами, глинистими берегами. Русло її утворює водоспади та невеличкі островці. Живописна краса ріки не залишилась без уваги письменників, поетів. Відомий етнограф О.С. Афанасьєв (Чужбинський) у своїх «Нарисах Дністра» писав, що він не бачив нічого мальовничішого, ніж долина цієї річки: *«Кам'яні скелі різноманітних форм і дерева в незлічених комбінаціях безперервно змінюють ландшафт, і чи нависне над кручою дикий ліс, чи стеляться виноградники, всюди бачиш закінчену картину, що має свій особливий колорит... Деякі місця на Дністрі такі гарні, що просяться на полотно і з нетерпінням чекають талановитого пейзажиста»*.

Подорожуючи, ми маємо можливість насолоджуватися мальовничими краєвидами, що постійно змінюються, а також відчути невмирущий дух історії, відвідавши історичні пам'ятки. Тут чимало печер, деякі з них служили монахам скельних монастирів для життя та відправи служб. До сьогодні ми можемо милуватися унікальністю скельних Галицького та Лядівського монастирів – неповторних пам'яток історії, що є одними з величніших культурних та духовних скарбниць України.

Родзинкою річки вважається одне із семи чудес України – Дністровський каньйон – високі та стрімкі схили якого, затримуючи тепло сонячних променів, утворюють свій унікальний клімат усередині.

Слід згадати, що вздовж Дністра створено чимало заповідних зон – національних парків, заповідників, пам'яток природи, тому що рослинний і тваринний світ прибережної зони є унікальним, адже налічує багато рідкісних, цінних представників.

Боляче дивитись, як людина знищує багатство, що дарує природа. Внаслідок такого недбалого ставлення, екологічні катастрофи також не минають Дністер. На жаль, у нашому законодавстві відсутні жорсткі акти щодо покарань за забруднення довкілля, а діяльність Державних управлінь з охорони навколишнього природного середовища та громадських екологічних організацій малоефективна. Тому обов'язок сучасної молоді – сприяти розробці та впровадженню в дію ряду заходів для вирішення проблеми збереження водних ресурсів на місцевому рівні.

На завершення хочу закликати кожного з нас цінувати красу, даровану нам МАТИНКОЮ-ПРИРОДОЮ, берегти її, піклуватися про екологічний стан та чистоту навколишнього середовища, не залишатися осторонь дійсно важливих для життя питань, адже, використовуючи природні багатства, ми маємо дбати про їх збереження.

Номінація «Твір, оповідання»

II місце (вікова категорія до 17-21 рік)

Ярмолюк Яна, 17 років, «Дністровські скарби»

с. Серебряя, Могилів-Подільський р-н, Вінницька обл., Україна

Мрії збуваються

От добре було б кудись поїхати відпочити, помилуватися чарівними краєвидами. Мабуть, у багатьох з'являється така думка з початком літніх канікул, відпустки...

- Я думаю, що море – це найкраще місце. Мені там дуже подобається, але проблема в тому, що був там вже багато разів. Хотілось б відкрити для себе щось нове, можливо ти знаєш?

- Хм...., так. Я думаю, що найкращий вибір – мальовничі краєвиди річки Дністер, адже це як восьме Чудо світу.

- Чому саме Чудо?

- Ось слухай історію та просто насолоджуйся. Я впевнена, що тобі сподобається.

Раніше я від свого дідуся чула багато розповідей та легенд про цю річку. Ще з самого дитинства з'явилася мрія побачити її на власні очі. Через те, що моя сім'я жила в іншій країні, то про цю водойму можна було дізнатися лише із слів інших, або переглядаючи фотографії із її зображенням.

І ось, живучи мріями та думками про неї, вирушила у подорож. По дорозі думала, як вона виглядатиме насправді, бо на фото бачила величну річку з неймовірно красивими пейзажами. Час до нашої зустрічі все зменшувався й зменшувався... Мене навіть трохи хвилювало, що вже скоро побачу Дністер вперше за скільки років.

Нарешті, діставшись до назначеного пункту, відправилась до потрібного місця. Мене вела довга стежка, оповита зеленою соковитою травою та високими деревами, на яких ніжно щебетали пташки. Поки я йшла по доріжці, дмухав легенький вітерець, який одразу ж охолоджував мене й знімав втому після довгої дороги. Я затамувала подих, адже в кінці шляху виднілася смужка води, яка переливалася грайливими барвами. Одразу ж стало зрозуміло, що це – Дністер! Незважаючи на те, що дуже втомилася, швидко почала бігти до води. У мене просто відняло мову, коли побачила цю красу. Неможливо передати словами враження та емоції. На очах з'явилися сльози радості та щастя, адже такого ще раніше не бачила. Мене зачарувала навколишня краса Дністра, стояла ніби заворожена серед буяння літніх барв. Потім вхопила фотоапарат та почала знімати воду, комах, птахів, рослин... Насолоджувалась кожною деталлю цієї краси. Зголоднівши, вирішила скуштувати солодкі ягоди, які росли біля берега. Раптом з'явилося велике бажання скупатися в прозорому Дністрі. Річка спочатку здавалась холодною, але згодом звикла. Мені подобалось веселитись: бризкатись, стрибати з місточка, кидати камінці, пірнати під воду, щоб розгледіти риб та мушлі. Аж ось і стало вечоріти. Розпалила вогнище, зготувала вечерю. А потім довго милуватися нічним зоряним небом та цвірінчаннями коників. Лежала і думала: яка ж рада, що здійснилася мрія дитинства – побувала на річці Дністер. З цими думками непомітно й заснула.

Промінчик ранішнього сонечка розбудив мене, і я одразу ж пішла до води. Це було щось неймовірне!!! Трава в росі мочила босі ноги, тихо гомоніла річка, а над нею піднімався туман. Стояла і не могла відірвати погляду...

На жаль, через годину в мене потяг додому. Поки збирала свої речі – вже знала, як буду сумувати за цим місцем. Постояла ще декілька хвилин і пообіцяла: обов'язково сюди повернуся.

- Цікаво. Я теж хочу поїхати до Дністра. Пропоную на вихідні поїхати туди разом.

- З радістю, друже!

Номінація «Твір, оповідання»

III місце (вікова категорія до 17-21 рік)

Хмельовська Дар'я, 17 років, «Мрії збуваються»

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Наш славний Дністер

Я полечу, як птаха над рікою,
Побачу з висоти красу неземну,
Де верби тихо шепчуть з осокою,
Побачу Дністер, і побачу плавні.
Так гарно, що аж серце замирає –
Навколо все яскраве, кольорове.
Моя душа пісні гучні співає,
Ні, цю красу, я не віддам нікому!
Мій рідний край, я закохалась в тебе.
Під мамині ласкаві колискові,
Під пісні солов'їні на світанку,
Під шелест верб, під гомін у діброві.
І серце то радіє, то сумує,
Бо є таке, від чого воно плаче.
Не все так добре, як тепер малюють –
Маяки! Кличу всіх, хто чує і хто бачить!
Усіх людей, хто може щось зробити,
Від мілководдя річку вберегти,
Щоб в плавнях буйно розцвітали квіти,
Щоб було вдосталь сонця і води!
Щоб кожній рибці вистачало місця,
І кожна пташечка щасливою була,
Щоб жабки радісно співали свої пісні,
Щоб ця чарівність радість нам несла!
Ми, маячани, ми повинні щось змінити,
У наших силах врятувати і спасти
Такі дорогоцінні і потрібні,
Кришталльні крапельки Дністровської води!

Номінація «Вірш»

І місце (вікова категорія до 16 років)

Маяровська Анна, 11 років,

«Наш славний Дністер»

с. Маяки, Біляївський р-н,

Одеська обл., Україна

Днестр

Дитя Карпат, держащих небеса –
Родник, журчащий звонко
Той песне вторят птичьи голоса
Разливисто и громко!

Струится с гор поток искристый
Дождей воспитанник молодой –
Ручей стремительный и чистый,
Леса, питающий, собой.

Теченье силу набирает,
Рекой могучей разливаясь,
Холмы Молдовы оmyвает,
К морским просторам приближаясь.

Великий Тирас – Днестр гордый,
Во льдах не смолкнет голос твой!
Поток воды холодный, темный
Луч солнца тронет золотой.

И яблоневый цвет украсит
Твои излуины весной.
А звезд мерцанье не погаснет,
Отраженное водой.

Номинация «Стих»

I место (возрастная категория до 16 лет)

Кобзак Александр, 15 лет, «Днестр»

г. Кишинев, Молдова

Мальовнича ріка на Поділлі

Дністер – мальовнича ріка на Поділлі,
Що бере свій початок у Львові.
Тече стрімко й розлого в своєму свавіллі,
І несе тебе в сни кольорові.

Над Дністром пропливають тумани,
І виспівують там солов'ї.
Сині води течуть у лимани,
Крізь красиві, барвисті гаї.

Ці води бачили і чули різне:
захоплююче, щире й грізне,
літні дощі та осінні грози,
весняне тепло та зимові морози.

Ось така дивина, ця краса-неземна,
всіх навколо чарує, єднає вона.
Річка має чимало різних прикрас,
надихає, окрилює нас повсякчас.

Та багато вже лиха зазнала ріка,
І навіть не раз, і навіть не два,
Байдужість, жорстокість людська
її крила блакитні ламала.

Тож пам'ятати маєм я і ти:
Річку Дністер нам треба зберегти.
Якщо важливим це стане для нас,
ТО БУДЕ ВСЕ ТОДІ ГАРАЗД!

Номинація «Вірш»
II місце (вікова категорія до 16 років)
Штогнір Аліна, 16 років,
«Мальовнича річка на Поділлі»
с.Грабарівка, Могилів-Подільський р-н,
Вінницька обл., Україна

Друзья природы

На лугу растёт цветок,
Бабочку к себе привлёк.
Красота цветка свежа,
А для бабочки – еда.

Вот комарики звенят,
Лягушат к себе манят.
Все живут возле реки
Ты природу защити.

Любим мы свою природу,
Воздух, землю, лес и воду.
Птички рыбки, ты и я –
Настоящие друзья!

Номинация «Стих»
III место (возрастная категория до 16 лет)
Ляшенко Ирина, 12 лет, «Друзья природы»
с. Ержово, Рыбницкий район

Слаженный оркестр

Днестр красивый и седой,
Катит волны он, порой...
Солнце реку освещает,
Зайчики в волнах играют.

С другом мы всегда вдвоем.
У реки мы с ним живём.
Берега мы очищаем,
Деревца, кусты сажаем.

Помогают нам друзья,
Ведь без этого нельзя
Защитим наш милый Днестр,
Вместе – слаженный оркестр!

Номинация «Стих»

III место (возрастная категория до 16 лет)

Чернова Ирина, 13 лет, «Слаженный оркестр»

г. Рыбница, Молдова

Русалка и Днестр

В одной стране далёкой
И в море том глубоком,
Жила-была Русалка
С отцом – Морским Царём.
Мечтала дева озорная
О благородном чудном крае,
Хотела жить она в волшебном месте
В реке одной такой на белом свете
И мы зовёт ту реку Днестр.
И слушать перед сном любила,
От старого и мудрого дельфина
Сказания о сём чудесном крае:
Вода в реке той, как хрусталь,
И в ней живут серебряные рыбки,
Что кружат в хороводе целый день.
Ту реку окружают
Волшебные старинные леса и
Золотые плодородные прекрасные поля.
И подросла Русалочка, когда
Исполнилось её заветная мечта.

Номинация «Стих»

III место (возрастная категория до 16 лет)

Мустьяц Екатерина, 12 лет, «Русалка и Днестр»

г. Кишинев, Молдова

Балада о Днестре

В вечерних сполохах зарницы мерцает гладь твоей воды.
Она играет и искрится, как юности моей мечты.
Камыш зеленым частоколом укрывает от взгляда берега
И в восхищении безмолвном неспешно движется река.

Стремясь к ее волшебной влаге, склонились ветви старых ив.
В своем величественном благе Днестр удивительно красив:

Спокоен, величав, неспешен среди степи верша свой путь,
Благословенен и безгрешен – в нем святость можно зачерпнуть.

Судьба моя – река живая! Душе дарящая покой.
Ты – символ мой родного края о, Днестр! Ты – хранитель мой!
В любом краю, вдали от дома я мысленно к тебе стремлюсь.
Туда, где сердцу все знакомо, и где не знал я слова «грусть».

Туда, где бабушкины сказки, веселый смех моих сестер,
Туда, где в хаотичной пляске играет пламенем костер.
На берега реки из детства, текущей сквозь судьбу мою –
Любовь к тебе в моем я сердце о, Днестр, навечно сохраню!

Номинация «Стих»

I место (возрастная категория 17-21 год)

Беженар Максим, 17 лет, «Баллада о Днестре»

г. Кишинев, Молдова

Dacă Nistru ai fi Tu...

Dacă Nistru ai fi Tu
Și părinți ți-ar fi Carpații,
Ți s-ar frânge sufletul
De n-ai ști care-ți sunt frații?

Dacă graiul Tău matern
Nu ar mai suna sub soare,
Numai valul lin, etern,
Cântă șoapte călătoare.

Unda Ta de dor e plină,
Zbuciumul de jar te doare,
Ai nevoie de lumină
Din amurg se nasc izvoare.

Noapți adânci îți trec prin față
Peste spuma Ta ușoară,
Apa este strop de viață
Și din infinit coboară.

În oglinda-ți trecătoare
Cerul a-mpletit cunună
Fugi în zări fără-ncetare,
Sub duiosul clar de lună.

Если ты был бы Днестром...

Если Ты был бы Днестром
А твои родители-Карпаты,
Не зная кто твои братья,
Твоя душа была б разбита?

Если Твой родной язык
Больше б не звучал под солнцем,
Только тихая, вечная волна
Пела перелетным шепотом.

Волна твоя полна тоски,
И что-то борется до боли в душе,
И тебе нужен свет
В сумерках рождать родники.

Глубокие тени проходят по твоему лицу
Над твоей легкой пеной,
Вода-это капля жизни
Которая спускается с бесконечности.

В твоём зеркале отражается небо
Увенчанное короной
Бежишь к горизонту без остановки,
Под ясным лунным светом.

Номинация «Стих»

II место (возрастная категория 17-21 год)

**Ботнару Влада, 18 лет,
«Если ты был бы Днестром...»**

г. Кишинев, Молдова

Дайте шанс Днестру!

Стойте! Не кидайте мусор в воду!
Днестр же Вам не помойка.
Он оазис, он вода.
Лучше мусор соберите,
И подумайте серьезно,
Без воды ведь жизни нет!
Сколько бедной гибнет рыбы,
Сколько слито нечистот.

Задумайтесь люди, пока не поздно.
Дайте шанс Днестру!

Номинация «Стих»

III место (возрастная категория 17-21 год)

Траченко Егор, 17 лет, «Дайте шанс Днестру!»

г. Кишинев, Молдова

Аист – это обращенный в птицу человек

Этим летом мне посчастливилось побывать в Каменке. Это небольшой городок, который находится на самом севере Приднестровья. Место очень красивое, в неширокой долине, окруженное скалистыми склонами. Ещё с начала XIX века, благодаря русскому полководцу Петру Христиановичу Витгенштейну, Каменка стала приобретать черты курортного местечка. Большой приусадебный парк, который сохранился до нашего времени, переходит в террасы, искусственно устроенные в каменистых склонах для выращивания винограда разных сортов. Это живописный уголок Приднестровья. Различные животные и растения обитают на берегах Днестра и в самой реке. Здесь можно встретить зеленых лягушек, рыб и водоплавающих птиц. Свежий воздух, легкий ветерок заставляют любоваться природой родного края и наслаждаться жизнью.

Гуляя по берегу реки, среди камышей я увидела белого аиста. Величие этой птицы поразило меня! Удивительно красивые птицы!

Аисты отличаются от других птиц красотой и грациозностью. Внешне птица похожа на цаплю, только крупная. Самый распространенный аист – белый. Его длинная белоснежная шея контрастирует с красным клювом. А на концах широких крыльев совершенно черные перья. Поэтому, когда крылья сложены, кажется, будто вся задняя часть птицы черного цвета. Ноги у аиста под цвет клюва – тоже красные. Самочки от самцов отличаются лишь размерами, но не оперением. Белый аист ростом немного больше метра, а размах крыльев его составляет 1,5–2 метра. Весит взрослая особь около 4 кг. Живут аисты порядка двадцати лет. У аистов голосовые связки не работают, поэтому они немые. С появлением птенцов, родители кормят и поят птенцов с утра до вечера. Птенцы аистов с самого рождения питаются насекомыми. Все время родители в поисках воды и пищи для своих птенцов. Родители выбрасывают пищу из клюва, птенцы хватают ее на лету.

Обычно аисты гнезда устраивают на деревьях. В Приднестровье можно наблюдать гнезда на линиях электропередач. Аисты не боятся людей и селятся на крыше сельских домов.

Считается, что аист способствует истреблению саранчи, когда в свои редкие вылеты к хлебным полям и участкам степи начинает охоту на несметные полчища этих вредных насекомых.

Аисты – необыкновенно прекрасные, грациозные птицы они являются символом дома, любви, радости. Черный и белый аисты – особо почитаемые славянами и некоторыми другими индоевропейскими народами птицы, с которыми связано множество преданий и легенд.

Из книг я узнала, что по одной из легенд, аист – это превращенный в птицу человек, наказанный Богом за непослушание. Будто бы Бог собрал всех гадов земли (лягушек, ящериц, змей) в мешок и велел человеку уничтожить его. Но человек не выполнил приказа. Из любопытства он развязал мешок и заглянул в него. Гады вырвались на свободу и снова разползлись по всей земле. Превратив ослушника в птицу аиста, Бог наказал ему очищать от них землю. От пережитого стыда ноги и нос аиста покраснели. Так и ходит он по лугам и болотам, собирает лягушек и змей, селится поближе к жилью. У него человеческие пальцы и душа, он понимает язык, на котором общаются люди, молится Богу и плачет слезами.

Другая трогательная история рассказывает о том, как отец проклял и выгнал из дома сына, который обратился в аиста, и много лет жил рядом с отчим домом, участвуя в жизни семьи, сопровождая домочадцев в их повседневных делах. Он затащил в гнездо рушник, который вышивала мать, и только по истечении времени

признался, что он и есть ее сын. Был прощен и вновь стал человеком. А еще – это крестьянин, который не ответил на приветствие Христа, за что и был обращен в птицу.

Несмотря на разные сюжеты, все легенды похожи в одном: **аист – это обращенный в птицу человек**. Поэтому и селятся эти птицы рядом с людьми, которые помогают им строить гнезда, приспособив старые тележные колеса, и отводят им важное место в своих мифологических представлениях, традициях и обрядах.

Номинация «Научно-популярная статья»

I место (возрастная категория до 16 лет)

Бондарь Екатерина, 14 лет, «Аисты»

г. Бендеры, Молдова

«Зберегти для нащадків»

*Лиман Дністровський водами хлюпоче
Утворюючи дивний водограй,
Неначе розповісти щось він хоче
Про неповторний наш Овідієвий край.*

(О. Мойсєєва)

Якщо вам доведеться побувати у мальовничих краях нижнього Дністра, вас обов'язково зачарує його неповторна краса. Особливим різноманіттям рослинного і тваринного світу вирізняється Дністровський лиман – широкий водний розлив у дельті річки. Про його красу більше двох тисяч років тому писав давньогрецький історик Геродот. До речі, «лиман» у перекладі з грецької – «гавань» або «бухта».

Сьогодні Дністровський лиман – найкрупніший серед лиманів Одеської області. На його берегах розташовані такі важливі об'єкти, як порти Овідіополь і Білгород-Дністровський, фортеця Аккерман, с. Шабо, курортні селища Затока і Каролі-но-Бугаз, ведуться розкопки античного міста Ніконій.

Бажаючи зберегти всі ці цінності, раціонально використовувати природні ресурси Дністра і лиману мотивувало створення тут у 2008 році Нижньодністровського національного природного парку, головним завданням якого є наукові дослідження, розробка рекомендацій, освітньо-виховна робота, розвиток екологічного туризму.

Але не все і не завжди під силу науковцям парку у роботі по захисту водних ресурсів нашої місцевості. А все тому, що, на мою думку, люди іноді забувають вираз: «Вода – це життя».

Тому вирубають ліси по берегах і на заплавах, розорюють береги аж до урізу води, миють машини, поять череду та отари, спускають під час паводку гній, що накопичується на фермах і в господарствах, скидають сміття у водойми.

Активне вживання сільськими господарствами гербіцидів, мінеральних добрив, пестицидів – це теж шлях до забруднення Дністра і лиману стічними водами, що виникає через відсутність очисних споруд,

Як результат, річка все частіше виконує функцію стічної канами, якою забруднення потрапляє до лиману і далі, до Чорного моря. Адже самоочисні можливості водойм бувають меншими від ступеню забруднення.

Перелік негараздів можна продовжувати.

Безперечно, неможливо зупинити промислову і сільськогосподарську діяльність, швидко переорієнтувати її на екологічні технології. Це довготривалий процес. Але все ж ми не маємо права бути сторонніми спостерігачами.

Для покращення становища водойм Овідіопольський осередок Всеукраїнської екологічної ліги щорічно проводить акції «До чистих джерел», «Подарую Дністру дерево», «Чистий берег – наша турбота», в яких учні нашої школи приймають активну участь. Завдяки цим заходам прибережні смуги водойм не тільки отримують захист, а й поновлюються.

Для порятунку наших річок від зникнення, мабуть, доцільним було б використання світової практики очищення стічних вод так званими «біоплато» – очисними спорудами з використанням фітотехнологій. У їх основі – здатність водяних рослин – рогозу, очерету і ін. – видаляти з води забруднюючі речовини. Ці гідротехнічні споруди – довговічні, відносно дешеві у будівництві та експлуатації.

Так, витрати на збереження річок і лиманів не окупляться настільки швидко, як нафтопереробні комплекси або зернові термінали. Але вони – дарунок природи, який існує для кожного з нас і залишиться нашим нащадкам назавжди.

Номінація «Науково-популярна стаття»

І місце (вікова категорія до 16 років)

Гетьманець Ольга, 13 років,

«Зберегти для нащадків»

с. Миколаївка, Овідіопольський р-н, Одеська обл., Україна

Великий Днестр

Днестр... Когда мы слышим это слово каждый из нас представляет примерно одно и то же. Днестр – река, протекающая через Восточную Европу, и впадающая в Черное море. Но наше представление не совсем корректно.

Еще древние греки и римляне знали ее и называли Тирас. А в средние века вдоль Днестра пролегал торговый путь из Львова в Крым и Турцию. В XII веке, русские летописи указывают на существование в устьях Тираса колонии Белгород, возникшей на месте греческого полиса Ти́ра. Река питала, помогала и оберегала людей, живших на ее берегах. Она помогала им выжить во время засухи. Днестровская вода хорошего качества: без запаха, приятная на вкус, имеет небольшую минерализацию. На всем протяжении реки вода ее пригодна для питья, орошения, промышленного использования. А также люди могли ловить там рыбу, да бы иметь пищу. С того же времени развивается торговля по Днестру, что положительно влияет на экономику и тоже является «пропитанием» для людей. Позже в 19 веке был сделан ряд попыток открытия на Днестре парового движения. Так же на Днестре строились крепости, такие как Хотинская, Сорокская,

Бендерская и Белгород-Днестровская. И конечно же река Днестр являлась огромной помощницей для жителей этих крепостей, так как являлась защитой от врага, а в моменты нападения люди могли пережить блокаду всегда имея воду. И на сегодняшний день Днестр приносит нам огромную пользу. Одним из ярких примеров является гидроэлектростанция на реке Днестр, сооруженная в Дубоссарах. Которая обеспечивает нас крайне ценной на сегодняшний день электроэнергией. И, конечно же, всеми известный Украинский курорт на Днестре т.е. Днестровский Лиман, именно тут впадает река в Черное море, и эта территория считается просто невероятнейшим чудом природы из-за дивной красоты и так как в этих местах очень богатая флора и фауна. Вода в лимане соленая, но концентрация соли зависит от направления ветра и паводков на Днестре.

Если внимательно прочитали, то могли заметить какую огромную пользу принесли нам этот водоем. Да, конечно, был и ущерб. Как например частые и неожиданные разливы столетиями причиняли большой ущерб хозяйству и населению, не позволяли в полную меру использовать пойменные земли. А также неизбежные многочисленные войны, которые вели наши предки с Османской империей и другими государствами за влияние на этой территории. Но давайте будем откровенны. Все убытки, принесённые Днестром, полностью им окупались. Теперь нам совершенно ясно, что мы в неоплатном долгу перед рекой. Но люди неблагодарны по натуре, поэтому сейчас в сети огромное количество статей с огорчающими заголовками «КУДА «УХОДИТ» ДНЕСТР», «Экологическое загрязнение Днестра», «Днестр река погибает» и т.д. А статистика и информация, указанная в этих статьях пугает. С каждым годом Днестр, протекающий по территории Украины и Молдовы, включая Приднестровье, мелеет, и если государствами не будут приняты срочные меры, то скоро река и вовсе исчезнет. Некогда являвшаяся оживленным водным путем реки Днестр умирает. Причин тому множество. Среди основных экологи называют большое количество дамб, расположенных на территории Украины и Приднестровья, зарегулированность стока реки, загрязнение воды и снижение способности Днестра к самоочищению, потерю естественных нерестилищ рыб, добычу песчано-гравийной смеси. Сегодня в Украине уровень воды в реке ниже подпорного, что вызвано устойчивым потеплением климата и соответственно снижением уровня осадков в Карпатах, где берет свое начало Днестр. Так же из-за обмеления Днестра теряется и первоначальное биоразнообразие реки. Если раньше здесь водились осетр и севрюга, то сегодня на смену им пришли непромысловые виды, такие как колюшка, горчак. На количественном и качественном составе рыбы отрицательно сказывается потеря естественных нерестилищ. Во многом этому способствовал Днестровский каскад ГЭС, расположенный выше по течению на территории Украины и изменивший температурный и гидрологический режимы реки.

Поэтому водные ресурсы Молдовы под угрозой. И существование самой реки Днестр тоже под угрозой. А самое ужасное и убогомурачительное то, что виноваты в этом мы – люди. Люди, которым этот водоем дал так много, поступили с ним так жестоко и бесчеловечно.

Но я верю, что все еще исправимо! Поэтому, я призываю всех людей к соблюдению экологического порядка не только в прибрежье Днестра, но и на территории всей Республики! А именно: не мусорить, не курить и не разжигать костры!

Давайте вместе спасём Днестр, который когда-то спас нас!

Номинация «Научно-популярная статья»
II место (возрастная категория до 16 лет)
Голомозин Людмила, 15 лет, «Великий Днестр»
г. Кишинев, Молдова

Экология Днестра

Днестр – это река, проходящая через Восточную Европу. Она располагается на территории Молдовы и Украины. В переводе с древнеиранского языка Днестр – это «пограничная река». Река имеет протяженность в 1 352 километра и площадь бассейна 72 тысяч квадратных километров. Она начинается в Карпатах на девятистах пятидесяти метрах и уходит в Днестровский лиман, который соединяется с Чёрным морем. Поэтому в верховьях Днестра очень быстрое течение. Часто местные жители называют ее горной рекой.

В дельте реки выют свои гнёзда многочисленные птицы, здесь растут растения редких видов. А низовья реки даже являются занесенными в международный список Рамсарской конвенции по защите водно-болотных угодий. Днестр считается судоходной рекой. По ее водам не только перевозят ценный груз и осуществляют доставку пассажиров, но и организуют экскурсии.

Она является одной из важнейших рек нашего региона с точки зрения геополитики. По Молдове и Украине эта река дорога, в первую очередь, из-за снабжения водой и сохранения экологии. На одном из сайтов для размещения петиций опубликован призыв обеспечить экологическую безопасность реки Днестр.

Молдавские и украинские экологи будут вместе бороться за Днестр!

Написавшие петицию адресуют свой призыв парламенту, правительству и президенту Украины – страны, которая намерена построить еще шесть гидроэлектростанций в верховьях Днестра.

Относительно недавно правительство Украины приняло решение о строительстве новых гидроэлектростанций на Днестре, хотя и уже существующий Днестровский гидроэнергоузел у поселка Новоднестровск, который очень сильно влияет на уровень водотока, температуру и пересыхание Днестра, приводит к негативным последствиям, например – засухе. В Молдове десятилетиями не ремонтируются водоочистительные станции – хотя, за одну из них недавно, все-таки, взялись. Большинство очистных сооружений следует реконструировать, оснастить новым оборудованием. Эти станции работают на Днестре, – нашей основной реки, а привязаны к населенным пунктам и расположены на притоках главных водных артерий.

Состояние Днестра на сегодняшний день нельзя назвать идеальным, существуют множество проблем, в том числе экологического характера, и продолжение гидроэнергетического освоения Днестра только усугубит состояние главной водной артерии Молдовы, считают специалисты. Всё это негативно скажется на тех экосистемных услугах, которые сегодня еще кое-как оказывает Днестр. Нарушение экосистемы – это загрязнение воды, а чем вода грязнее, тем дороже её очищать и использовать, и, значит, тем дороже она обойдется нам с вами, учитывая, что 80% всех водных ресурсов Республики Молдова – это Днестр. Строительство дополнительных Гидроэлектростанций в верховьях Днестра, приведет к уменьшению уровня воды в среднее и нижнее течение реки.

Берегите воду! Ведь она основа всего живого на Земле. Чтобы не получилось так, что в один печальный день запас пресной воды на нашей чудесной планете полностью и исчерпался.

Номинация «Научно-популярная статья»

II место (возрастная категория до 16 лет)

Плис Валерия, 16 лет, «Экология Днестра»

г. Кишинев, Молдова

«ГОВОРИМ ЛОКАЛЬНО, ДЕЙСТВУЕМ РАДИКАЛЬНО»

«Дай человеку рыбу, и ты обеспечишь его едой на один день. Научи его ловить рыбу, и обеспечишь его едой на всю жизнь»

Лао Цзы

Днестр. Днестр – это не просто река, или голубая полоска на карте. Это то, что объединяет две страны, Молдову и Украину. Она берет свои истоки далеко в горах, Карпатах, ее длина достигает 1362 км, и она впадает в Черное море. У Республики Молдовы, нет выхода к морю, но река Днестр является для нас компенсацией.

В скольких народных песнях упоминается река Днестр, и сколько ей было посвящено стихов. Какие только образы в народном творчестве она не навеивала, любящим эту землю людям, являясь источником не только материальной, но и духовной пищи и благополучия.

Невозможно переоценить влияние реки Днестр, для нашего региона, народа и нашей земли. Являясь ценным и жизненно необходимым источником воды, Днестр объединяет целые страны, народы, семьи и людей в крепкое целое. Ее сравнивали с матерью – кормилицей, т.к. она является не кончаемым источником воды и рыбы.

Тем не менее на сегодняшний день существуют различные региональные и глобальные процессы, оказывающие нагрузку на экосистему Днестра. В ней все больше погибает рыбы, и ее место занимает мусор. Пластиковые бутылки, банки из-под различных напитков, целлофановые пакеты и т.д. Пути решения данной проблемы являются предметом многочисленных исследований главным образом экологов, стремящихся сохранить ценность «данного» источника для будущих поколений. Однако быть может важнейшим и ключевым решением данной проблемы станет переосмысление современным поколением значение Днестра, быть может нам необходимо заново познать Днестр, заново полюбить его?

Номинация «Научно-популярная статья»

III место (возрастная категория до 16 лет)

Быльба Марина, 15 лет,

«Говорим локально, действуем радикально»

г. Кишинев, Молдова

ДНЕСТР

Самая большая река Молдовы – Днестр. Еще древние греки и римляне знали ее и называли Тирас. Величественные молдавские крепости, сооруженные на правом берегу реки, сохранились до настоящего времени в Хотине (Украина), Сороках, Бендерах, Белгороде-Днестровском (Украина).

Начало свое Днестр берет в Карпатах на высоте 759 м над уровнем моря из родников, выходящих на северо-запад-ном склоне горы Розлуч; 700 км он течет по Украине и около 660 км – по Молдавии. Его годовой сток в среднем составляет 10 куб. км; это в 5 раз меньше, чем у Днепра.

Днестр, как и все реки, берущие начало в горах, – река капризная. Если в Карпатах выпадают обильные снега, то весной – обычно уже в конце марта – широко разливается Днестр в своих низовьях. Бывают и летние паводки от ливневых дождей.

Берега реки – крутые и каменистые в среднем течении, пологие и открытые вблизи ее низовий – радуют глаз постоянной сменой ландшафта. Дельта реки представляет собой сплошные болота и озёра. Она является излюбленным местом для гнездования огромного количества самых разных птиц.

Самый низкий уровень воды в сентябре и в зимние месяцы. В декабре река обычно замерзает, но всего на три месяца: в начале марта, а иногда и в конце февраля она уже вскрывается; ледоход длится 1–2 недели. Толщина льда в среднем 15–25 см, раз в 5–6 лет ледостава вообще не бывает, но в холодные зимы образуются мощные ледяные заторы.

Частые и неожиданные разливы столетиями причиняли большой ущерб хозяйству и населению, не позволяли в полную меру использовать пойменные земли. В 1954 г. у небольшого города Дубоссары была сооружена гидроэлектростанция. Выше плотины образовалось большое, с глубинами 14–18 м, водохранилище. Теперь это самый крупный в республике водоем: его площадь составляет 5400 га. Высокие, скалистые, во многих местах поросшие лесом берега водохранилища – превосходное место для отдыха, рыбной ловли, туризма.

Днестровская вода хорошего качества: без запаха, приятная на вкус, имеет небольшую минерализацию. На всем протяжении реки вода ее пригодна для питья, орошения, промышленного использования.

Днестр любимое место отдыха нашей семьи. На Днестре есть просто замечательные места, где мы часто отдыхаем семьёй и с друзьями. Это сёла Оксентия, Оницканы. Шарпены и другие.

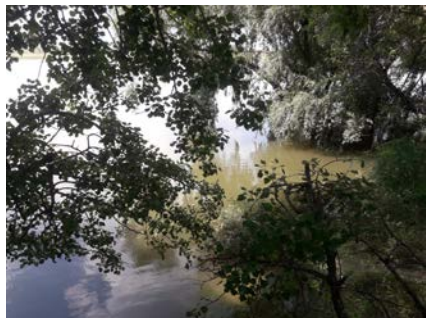
ОКСЕНТИЯ

Это очень живописное село на берегу Днестра. Ущелье, покрытое яркой зеленью летом. По краю расположен сосновый лес. По дну ущелья течёт ручей, впадающий в Днестр. Летом тут мы собираем травы: мяту, душицу, мать-и-мачеху. Осенью боярышник, шиповник, грибы.

ОНИЦКАНЫ

А таким остаётся берег после отдыха некоторых невоспитанных отдыхающих.

Поэтому мы всей семьей сначала убираем эти чудесные красивые места, потом с удовольствием отдыхаем. А затем не забываем убрать за собой.

Так хочется, чтобы Днестр и его берега были чистыми, наполненными растениями и животными. И чтобы он еще много тысяч лет радовал наш глаз.

Номинация «Научно-популярная статья»
III место (возрастная категория до 16 лет)
Чечевицин Антон, 13 лет, «Днестр»
г. Кишинев, Молдова

Экскурсия по Днестру, или как мы открыли новый мир

Днестр – удивительная река, манящая не только красивыми видами, но и шансами получить заветную дозу адреналина в компании друзей. Всё началось с того, что нужно было выбрать, как интереснее провести выходные с нашим другом, приехавшим на неделю из Германии. Выбор был непрост: поехать в Румынские Карпаты или же сплавиться на байдарках по Днестру. Так как наша команда постоянно ходит в пешие походы, мы решили немного разнообразить наши приключения, выбрав сплав. Оставалось всего ничего – найти байдарки и быстренько научиться ими управлять. Не получилось. Свободных байдарок в городе не нашлось, и мы, не отчаявшись, вытащили со старого, пыльного чердака наш единственный выход – катамаран. Несмотря на то, что большинство людей представляют катамаран как водный велосипед для легких прогулок, мы имели счастье на собственной шкуре убедиться, что все совсем не так. Катамаран – судно, состоящее из двух частей, в случае водных походов – из пары больших надувных емкостей, по форме напоминающих вытянутые бочки с острыми концами. Соединяются они алюминиевой рамой, которая и образует палубу. Управляется и приводится в движение подобный катамаран веслами, на манер древнегреческих галер.

Когда вы идете в водный поход, очень важно подобрать правильную команду и запастись репертуаром веселых песен. Также не помешает немного терпения, навыков управления и специальный человек, который будет говорить «да не надо бояться, я сто раз так делал». Как только мы все это нашли, настала очередь маршрута, и путь от Дубоссарской плотины до Старых Дубоссар показался довольно неплохой идеей. Приехав на место, мы начали работать над катамараном: необходимо было его надуть, закрепить, привязать провизию и столкнуть на воду. Всё это, конечно, ничего, и можно было подумать, будто таким и будет весь наш путь до места назначения, но не тут-то было... Только спустившись на воду, мы поняли, что у нас есть, как минимум, две глобальные проблемы: первое – синхронности нам стоило учиться еще долго, и второе – на правой стороне катамарана пробоина. Таким образом, из восьми человек, двое стали рулевым и механиком, отвечающим за то, чтоб мы не пошли ко дну. Немного посмеявшись над комичностью этой ситуации, мы все же продолжили наш путь.

Первое, на что мы наткнулись, пока пытались справиться с управлением нашего судна, было течение. В некоторых местах оно было достаточно сильным, чтобы нести нас. Собственно, отчаявшись найти баланс в количестве нужных гребков с обеих сторон, мы продолжили петлять по реке уже с другой целью – найти то самое течение, которое нас понесет. Так прошли первые мгновения нашего путешествия. Из-за улаживания всяческих проблем, мы не обращали внимания на то, что происходило вокруг нас. А зря.

Колонны, оставшиеся после разрушенного моста, были первой нашей достопримечательностью. Находившийся среди нас любитель истории рассказал, что перед нами остатки моста, построенного в межвоенный период, и разрушенного в 80-х годах при помощи взрывчатки.

Чуть ниже, в районе села Устия, в Днестр впадает Рэут, самая большая внутренняя река Молдавии, возраст которой исчисляется миллионами лет. Незадолго до слияния с Днестром Рэут протекает среди глинистых обрывистых берегов, приобретая характерную желто-бурую окраску, которая сильно выделяется на фоне прозрачных вод Днестра. Это особенно заметно с моста, но и с поверхности воды контраст очевиден.

Преодолев пешком несколько отмерей, мы продолжили наш сплав, отметив, что проплываем недалеко от пещеры Сюрпризной, расположенной на правом берегу Днестра в двух километрах к северу от Криулян. Эта пещера была открыта в 70-х годах молдавскими спелеологами, и мы тоже там побывали, пройдя той же, но уже изрядно хоженной, тропой. Наше путешествие через пещеру можно описать отдельным эссе, но если вкратце, то она представляет собой сплетение множества подземных ходов, многие из которых упираются в тупик и сбивают с дороги. Именно поэтому пещера названа Сюрпризной – даже тот, кто был там не один раз, может легко заблудиться во множестве «приятных сюрпризов».

Бычий остров, который встретился нам дальше по пути, стал нашей первой стоянкой. Несмотря на его заманчивость, берега там отнюдь не привлекательные – крутые и грязные. В длину он около километра, а в ширину достигает ста пятидесяти метров, на его поверхности густо растут кустарники и несколько видов деревьев, в основном – ива, бук, липа и тополь.

Пообедав и вдоволь накупавшись, мы отправились дальше. Плотный обед дал о себе знать очень скоро, ведь наша скорость снизилась почти в два раза – никто не хотел грести. Решение пришло довольно быстро в виде следующего острова, на котором решено было выпить чаю и вздремнуть. Помимо приятной флоры, на втором берегу нашлась тарзанка, которую мы не могли не проверить на прочность. Путешествие пришлось продолжить, когда самый старший участник выезда, альпинистка Валентина, рявкнула на всех, сказав, что если мы сейчас же не загрузимся и не поплывем, она отвяжет наш катамаран, разнообразив сплав на нем сплавом вплавь. Спорить никто не стал.

Несколько часов мы гребли в относительной тишине, без особых изменений вокруг, поэтому водозабор, который мы увидели следующим, стал довольно интересным зрелищем. Он представляет собой внушительное сооружение, обеспечивающее питьевой водой город Кишинев и его пригороды. Чуть ниже села Кошернаца, у которого находился водозабор, в Днестр впадала другая река и, как мы позже узнали, она называлась Икель.

Время близилось к закату, а мы все плыли. Необходимо было найти место для ночевки, и казалось, что Вадул-луй-Водэ – неплохой вариант, но подплыв вплотную, мы поняли, насколько ошибались. Берег был очень грязный, а в воду расхотелось опускать даже ноги. Повсюду плавал мусор и запах был далеко не из приятных. Позже мы узнаем, то такую характеристику можно дать любому месту, вблизи которого находится популярное место отдыха. А пока решено было плыть до села Пырыта. Новых приключений, если не считать потери нашего механика, выпавшего за борт вслед за насосом, у нас не было. Выловив механика, мы дошли до дачного участка у села Пырыта, где расположен сад, довольно популярный среди молдавских туристов. Там мы и остановились на ночь, разложив палатки и костер.

На следующий день плыть уже никто не хотел. Как выяснилось, за день мы выполнили почти всю нашу программу, преодолев 42 километра. Руки отваливались у всех, спины болели, а кушать хотелось неимоверно, поэтому, помимо старой доброй овсяной каши, мы сварили макарон, открыли тушенку и, в принципе, уничтожили все наши съестные запасы.

Заснув еще на пару часов, отдохнув, мы все-таки решили продолжить наш путь. Точкой назначения стали Старые Дубоссары, так как, пропустив их, мы были бы вынуждены плыть еще 40 километров до следующего места, куда может подъехать машина. С такими мыслями мы отправились в путь. Гребли медленно, созерцая красоту и наслаждаясь тишиной. Обогнув полуостров, мы замерли. Было чувство, будто мы попали в новый, неизведанный доселе мир. Вода, на первый

взгляд, стояла. Птицы не щебетали. Стояла мёртвая тишина, и только нетронутые заросли по берегам напоминали нам о том, то мы находимся в дикой природе. Соблазнившись чистой водой, мы искупались, что стало отличным окончанием нашего путешествия.

Днестр – удивительная река. Полноводная, с проблесками мелководья, своими, особенными, обитателями и совершенно другим миром. Яркий контраст между популярными местами отдыха и нетронутыми человеком берегами натолкнул нас всех на размышления. Чудесный иной мир, заслуживавший достойного обращения, погибает от рук человека. Медленно, сопротивляясь. Его ранят изо дня в день, выкидывая в него любой мусор, и воспринимают его не как часть нашего мира, а как что-то бездонное и вечное, где все просто куда-то пропадает. Тем не менее, это не так, и самая большая река Молдовы нуждается в нашей помощи и внимании не меньше, чем стены наших домов.

Номинация «Научно-популярная статья»
I место (возрастная категория 17-21 год)
**Шанина Дарья, 17 лет, «Экскурсия по Днестру,
или как мы открывали новый мир»**
г. Кишинев, Молдова

Сучасні проблеми Дністра

Дністер... Почувши про нього, відразу уявляєш безмежно довгу та могутню річку з її мальовничими долинами, вражаючими каньйонами та крутими та похилими берегами. Третя за довжиною ріка України бере свій початок на схилі Карпатських гір, а саме поблизу гори Розлуч.

Однак сучасний стан Дністра досить невтішний, тому слід бути обачними, аби могутня ріка не перетворилася на струмок, з якого і взяла початок. Проблема забруднення водойми є актуальною для всіх прилеглих територій та населених пунктів, що розташовані на її берегах. У Могилів-Подільському проблема забруднення водойм також є актуальною. Містечко хоча й невелике, та на берегах Дністра розташована велика кількість приватних угідь, місць для відпочинку, які особливо приваблюють туристів та місцевих жителів. Щорічно велика кількість бажаючих відпочити на березі безвідповідально ставиться до обов'язку захищати довкілля та залишає після себе сміття, яке під час повеней забирає вода.

Проте найбільшими забруднювачами басейну Дністра й надалі залишаються промислові підприємства та об'єкти житлово-комунального господарства, які скидають відходи власного виробництва у водні об'єкти.

У басейні Дністра у Вінницькій області розміщено дев'ять контрольних пунктів спостережень за станом води у водах Дністра. З них три пункти розташовані на самій р. Дністер, а на її притоках, таких як р. Лядова, р. Русава та р. Мурафа розміщено по два пункти. На двох з дев'яти контрольних пунктах тимчасово не виконуються спостереження за станом річкових вод, це – 23-й (р. Лядова, с. Ялтушків) та 25-й (р. Русава, с. Антонівка) пости. Як вихідна інформація для оцінки якості вод басейну р. Дністер та його приток в межах Вінницької області були використані дані спостережень в межах регіону за такими показниками: завислі речовини, жорсткість, кальцій, магній, хлориди, сульфати, сухий залишок, фосфати, мідь, залізо, нафтопродукти, алюміній.

За даними дослідження річковим водам басейну Дністра присвоювалися такі характеристики стану: «задовільний» та «поганий»; ступінь чистоти водотоків змінювалася від «забруднених» (за класом) та «слабо забруднених» (за категорією) до «брудних».

Отже, недбале ставлення до водойми, а саме річки Дністер, призвело до суттєвого погіршення її стану. На жаль, не всі ми розуміємо, що відходи підприємств, каналізацій, байдужість населення не тільки шкодять річці, а й згубно впливають на наше здоров'я. Сподіваюся, що осмислення та вирішення проблеми забруднення води допоможе покращити стан водойми, аби ми мали змогу милуватися краєвидами Дністра.

Номінація «Науково-популярна стаття»

II місце (вікова категорія 17-21 рік)

Омелько Олександр, 17 років,

«Сучасні проблеми Дністра»

м. Могилів-Подільський,

Вінницька обл., Україна

Склад журі міжнародного басейнового конкурсу «Барви Дністра» 2018

1. Гладкевич Сергій – фотограф (Київ), голова журі
2. Михайлюк Роман – начальник Дністровського БУВР (Івано-Франківськ)
3. Крута Наталія – заступник начальника БУВР Західного Бугу та Сяну, організатор конкурсу (Львів)
4. Шелест Світлана – фотограф (Кишинів)
5. Андрухів Тетяна – заступник начальника відділу БУВР Західного Бугу та Сяну (Львів)
6. Блохіна Ірина – координатор конкурсу (Кишинів)
7. Бондарь Вікторія – начальник відділу Северско-Донецького БУВР, член оргкомітету 12-го творчого конкурсу «Сіверський Донець – очима молоді» 2018 (Слов'янськ)
8. Гричулевич Лілія – представник ГО «Мама-86-Одеса», координатор конкурсу (Одеса)
9. Дідич Ірена – начальник відділу БУВР БУВР Західного Бугу та Сяну (Львів)
10. Киркач Юлія – провідний спеціаліст Северско-Донецького БУВР, член оргкомітету 12-го творчого конкурсу «Сіверський Донець – очима молоді» 2018 (Слов'янськ)
11. Криворучко Ольга – координатор конкурсу (Тираспіль)
12. Пилипович Ольга – доцент, завідувача відділом екології Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів)
13. Тимків Орест – художник (Львів)
14. Шевчик Ірина – фотограф народного дому м.Трускавець (Трускавець)
15. Юрцунь Володимир – художник (Львів)

Состав жюри международного бассейнового конкурса «Акварели Днестра» 2018

1. Гладкевич Сергей – фотограф (Киев), председатель жюри
2. Михайлюк Роман – начальник Днестровского БУВР (Ивано-Франковск)
3. Крутая Наталия – заместитель начальника БУВР Западного Буга и Сяна, организатор конкурса (Львов)
4. Горькая Светлана – фотограф (Кишинев)
5. Андрухив Татьяна – заместитель начальника отдела БУВР Западного Буга и Сяна (Львов)
6. Блохина Ирина – координатор конкурса (Кишинев)
7. Бондарь Виктория – начальник отдела Северско-Донецкого БУВР, член оргкомитета 12-го творческого конкурса «Северский Донец – глазами молодежи» 2018 (Словянск)
8. Гричулевич Лилия – представитель общественной организации «Мама-86-Одесса», координатор конкурса (Одесса)
9. Дидыч Ирэна – начальник отдела БУВР Западного Буга и Сяна (Львов)
10. Киркач Юлия – ведущий специалист Северско-Донецкого БУВР, секретарь оргкомитета 12-го творческого конкурса «Северский Донец – глазами молодежи» 2018 (Словянск)
11. Криворучко Ольга – координатор конкурса (Тирасполь)
12. Пилипович Ольга – доцент, заведующая отделением экологии Львовского национального университета имени Ивана Франко (Львов)
13. Тымкив Орест – художник (Львов)
14. Шевчик Ирина – фотограф народного дома г.Трускавец (Трускавец)
15. Юрцунь Владимир – художник (Львов)

Номінація «Малюнок»

I місце (вікова категорія від 6 до 10 років)

Гибнер Ольга, 10 років, «Лелеки»

смт. Лиманське, Роздільнянський район, Одеська обл., Україна

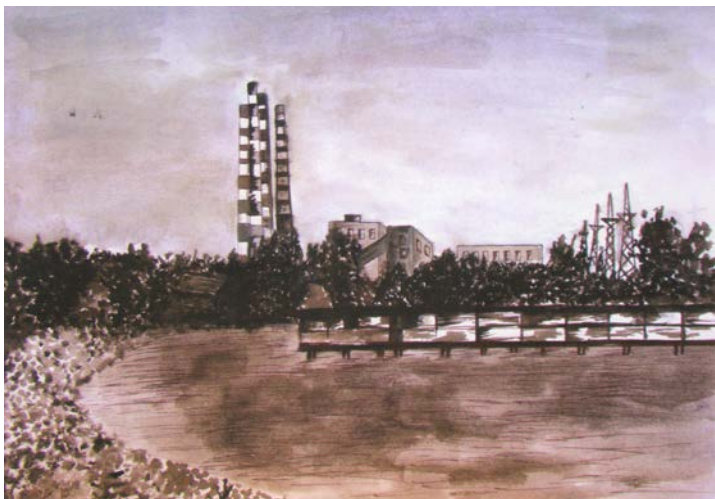
Номінація «Малюнок»

I місце (вікова категорія від 11 до 16 років)

Диннікова Олександра, 12 років, «Пейзаж»

смт. Овідіополь, Одеська обл., Україна

Номинация «Рисунок»

I место (возрастная категория от 17 до 21 года)

Игнатьев Дмитрий, 18 лет, «Молдавская ГРЭС»

г. Бендеры

Номинация «Фоторобота»

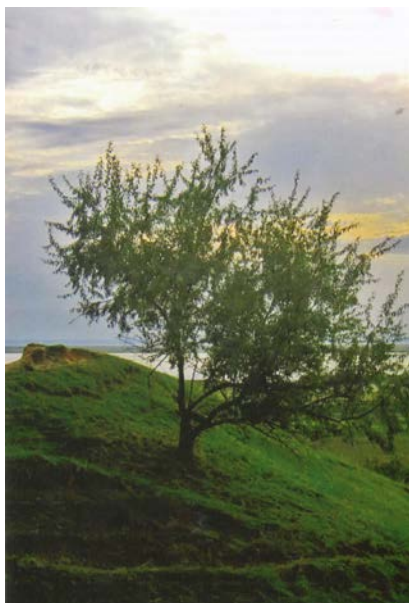
Краща фоторобота: тваринний і рослинний світ Дністра
(вікова категорія від 21 року)

Подобіна Світлана, 22 роки, «Дністровська весна»

сmt. Овідіополь, Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота»
Краща фоторобота: пейзаж
(вікова категорія від 21 року)
Сокареєв Віктор, 47 років
«Відлига»
сmt. Овідіополь,
Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота»
Краща фоторобота: пейзаж
(вікова категорія від 14 до 16 років)
Хворостенко Вікторія, 14 років
«Дністровська наречена»
сmt. Овідіополь,
Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота»

Краща фоторобота: тваринний і рослинний світ Дністра

(вікова категорія 14 до 16 років)

Вороня Анна, 15 років, «Бджілка»

смт. Овідіополь, Одеська обл., Україна

ТЕЧЕ ДНІСТЕР

Дністер могутній і нестримний
Поміж зелених берегів,
Тече він вільно і невпинно –
До моря шлях собі відкрив.

Пливуть човни і теплоходи,
Лунає пісня над Дністром –
Про рідний край, широкі води,
Про землю, сповнену добром.

Тече Дністер по Україні,
Дає він світло і тепло,
У кожне місто і село,
Для щастя милій Батьківщині.

Номінація «Вірш»

І місце (вікова категорія до 16 років)

Дурбалова Ірина, 8 років

смт. Кароліно-Бугаз,
Одеської області, Україна

Єдиний на Дністровському лимані

Багато хто навіть не підозрює про існування цілющих куточків природи, не припускає, що вони поруч. Одним з таких «оазисів життя» є ландшафтний заказник «Лиманський» (серед місцевого населення більше відомого під назвою «Заповідник Діда Овсія»). Знаходиться це рукотворне чудо природи неподалік від Одеси, на північному заході Дністровського лиману. Його творцем є Овсій Павлович Костецький, який ростить своє «дітище» майже тридцять років. Він вирішив створити заказник в просторах випаленого Буджацького степу, запобігти руйнуванню вітровою та водною ерозією берегів Дністровського лиману, зберегти унікальних представників степової флори та фауни. Овсій Павлович почав з того, що привіз на катері з дельти Дністра десять тисяч пагонів верби, які добре прижилися на новому місці, укріпили та прикрасили берегову лінію. Потім доставив із села Старокозаче саджанці сорока видів дерев та кущів. А ось насіння сосен, ялинок та дуба довелося закупляти.

Скоро схили та балки зазеленіли та зацвіли. З радістю помічав єгер-лісник, як в заказнику з'являлись і перші мешканці - косулі і борсуки. Потім в середовище новоселів затесався дикий кабанчик - звір, якого вже давно не помічали в Буджаці. Два роки потому тут уже розгулювала щаслива родина, яка нараховувала п'ятеро маленьких поросят. Облюбували заказник лисиці, зайці, куріпки та єнотовидні собаки. Невдовзі Овсій Павлович запустив першу партію фазанів, і заказник почав процвітати.

Власними руками Овсій Павлович створив три каскадних озера, розвів в них форель. На дністровських кручах мешкає велика кількість птахів, і немає прекрасніших звуків, ніж їх спів на світанку.

В царство діда Овсія краще всього приїздити в липні, коли всі знемагають від літньої спеки. Достатньо пройти по сторону слагбаума, де починається крутий спуск в зелений тунель, як ми тут же опиняємось в іншому світі. Прохолодна свіжість, аромат лісового повітря, дзвінкий щебет птахів та дзюркіт невидимого в заростях струмка. Чудо в Степу!

В Своему заказнику «дід Овсій» тримає тварин, яких неможливо знайти в іншому місці: панів, муфлонів, павичів, білок, в'єтнамських свинок.

Овсій Павлович Костецький вважає своїм обов'язком не тільки берегти природу, і прививати дітям любов до неї. Ось чому діти - часті гості в заказнику. Вони не просто екскурсанти, але і помічники: прибирають сміття, поновляють посадки, ведуть наукові спостереження.

Одним словом, зробив своїми руками чудо Овсій Костецький - без малого три сотні гектарів з лісонасадженнями та тваринами, які там поселилися.

До Складу місцевої флори входять більш як 250 видів рослин, серед яких є види такі, що зникають, і їх занесено до Червоної книги. Місцями тут збереглися залишки деревно-кущової рослинності з реліктовими елементами широколистяних лісів. (створення штучних лісонасаджень на схилах лиману привело до зміни зовнішнього обліку території заказника. Обмеження випасу в лісових насадженнях сприяло збереженню видового різноманіття. Сьогодні в складі штучних насаджень зустрічається липа серцелистна, ясен зелений, робінія лжеакація, клен остролистний, дуб черешчатий, гледичія трьох колючкова, лох серебристий, софора японська, бузина чорна, терен колючий.

На схилах частіше всього зустрічається синяк звичайний, мордовник, скабіоза українська, ковила волосата, чебрець Маршала, дубровники, інші.

Піщані коси, мілини добре виділяються по берегах лиману та представляють собою сучасні лимансько-морські тераси. З видів північного походження слід відзначити осоку берегову, осоку гострощину, хвощ болотний, вероніку поточну, кропиву київську, вільху клейку та інші. Слід відмітити, що на такій невеличкій ділянці землі зафіксовано 8 видів комах, занесених до Червоної книги України: дибка степова, красотіл пахучий, корнегриз-хрестоносець, махаон, подапирій, сколія - гігант, сколія степова, ксипокопа фіолетова. На території заказника «Лиманський» мешкає велика кількість земноводних та плазунів. Це квакша звичайна, озерна жаба, червонобрюха жерлянка, вуж звичайний, вуж водяний, жовтобрюхий полоз, ящірка прудка, ящірка зелена, звичайна, черепаха болотна, ящірка прудка та інші. Пернате царство заказника нараховує біля 200 видів. Тут можна зустріти птахів, які відносяться до різних екологічних груп: водоплавні, степові, лісостепові, околородні. Це велика синиця, зяблик, кропивник, сорокопуд - жулан, соловей, сойка, фазан, сіра куріпка, домовий сич, сова сплюшка, вухаста сова, золота шурка, одуд, сизоворонка, кібець, сіра чапля, квакша, дрозд, кулик та інші. Незважаючи на незначну територію, в заказнику «Лиманський» зустрічається більше 30 видів ссавців. Це - їжак звичайний, бурозубка звичайна, білозубка мала, звичайна лисиця, кам'яна куниця, ласка, горностай, лісовий тхір, степовий тхір, борсук, кабан, Європейська косуля, ондатра звичайна, ховрах, заєць - рисак, миша польова, миша лісова, миша домовая, пацюк сірий, миша - маляк та інші. Заказник своєму існуванню зобов'язаний Овсію Павловичу Костецькому, який на протязі багатьох років підтримує та охороняє цей чудовий куточок природи. Це сприяв збереженню рідкісних тварин та рослин, дозволяє багатьом використовувати заказник з метою екологічної освіти та виховання, створити умови для становлення нових поколінь біологів, екологів, ентузіастів природоохоронної справи. Можливості та велика роль заказника «Лиманський» не викликають сумнівів. Ми були в гостях у Овсія Павловича. І кожна зустріч з цією дивовижною людиною підтверджувала, що природа це те початкове, те чисте й необхідне, з чим ми повинні жити в гармонії, мирі і партнерстві.

Номінація «Твір - оповідання»

I місце (вікова категорія 11- 16 років)

Кривченко Ольга, 12 років

с.мт. Овідіополь, Одеської області, Україна

Кто на реке хозяин?

Он нужен Днестру. Иначе нашей главной водной артерии грозит исчезновение.

... Этой весной в Молдове, как всегда, ждали наводнения. Как высоко поднимется Днестр, никто предсказать не мог, поэтому заготовили побольше мешков с песком, по возможности укрепили дамбы.

... В начале прошлого марта дубоссарцы с ужасом обнаружили в Днестре шлейф из мертвой и полуживой рыбы, растянувшийся на несколько километров. Экологи выяснили, что Новоднестровская ГРЭС на Украине, не предупредив коллег в Левобережье, осуществила резкий сброс воды. Из-за этого неожиданно поднялся уровень воды в Дубоссарском водохранилище, были открыты шлюзы на Дубоссарской ГЭС. И находящиеся вблизи плотины речных обитателей буквально швырнуло потоком на бетонные и металлические компоненты сооружения. Некоторые источники утверждают, что погибло более 15 тонн рыбы.

... Несколько лет назад на речке Кучурган (одном из притоков Днестра) близ украинского села Степановка шли «бои местного значения». Фермеры отобрали у сельчан реку: приватизировали ее берега и перекрыли доступ скоту к пойменным лугам. Дальше больше: соорудили семь дамб, выкопали глубокие рвы - дома степановцев затопило в первое же половодье. Связаны ли между собой все эти события? Самым непосредственным образом. Все они происходят либо на самом Днестре, либо в его бассейне. Более того, все они относятся к компетенции Комиссии по устойчивому использованию и охране бассейна реки Днестр. Пока ее нет, но как раз сейчас Кишинев и Киев ведут переговоры о ее создании. Стороны собираются подписать соответствующее Соглашение.

Идея давно витала в воздухе. А суть ее проста. Днестр протекает по территориям Украины, Молдовы, включая Приднестровье, надо научиться управлять им сообща. В одиночку с проблемами реки справиться невозможно. А их немало.

Скоро станет совсем тепло, и на днестровские пляжи выйдут первые отдыхающие. А тянутся они от истоков реки и до самого Черного моря. Мы-то с вами свято уверены в том, что теперь, когда стоят многие фабрики и заводы, вода в Днестре близка к экологической норме. Однако, несмотря на кажущуюся прозрачность, купаться в реке не рекомендуется, предупреждают медики. Но это еще не все.

Ряд ученых утверждает, что Днестра скоро совсем не будет. - Река может превратиться в цепь озер: в районе Атак, Вадул-луй-Вод, Дубоссар, - считает главный научный сотрудник лаборатории гидробиологии и экотоксикологии АН РМ профессор Елена Ивановна Зубкова. - В высоких резиновых сапогах я перешла реку вброд в районе ак, там, где глубина когда-то была пять метров.

К счастью, это пока не постоянное состояние Днестра, но такое случается все чаще.

Когда-то, в Днестре ловились осетр и белуга. И было это, между прочим, не так уж давно - лет 50-60 назад. Теперь их нет, зато в среднем течении появилась колюшка трехиглая. Эта симпатичная рыбка может стать настоящим бедствием для реки. Пожирает икру других ее обитателей, а сама в качестве корма не годится. Когда ее неосторожно глотают более крупные соседи - получают разрыв кишечника из-за острых игл новой товарки.

За последние полвека численность промысловых рыб низовьев Днестра катастрофически сократилась. Если принять их улов в 1945-1950 годах за 100 процентов, то теперь он составляет всего 1-2 процента. Изменился и видовой состав рыбьего царства. Почему же иссяк рог изобилия?

После распада Союза только в СНГ появилось 20 «межгосударственных» рек и озер. пример - Днестр. Он начинает свой путь в Львовской области и, задевая одним из своих притоков Польшу, протекает по землям Молдовы (включая Приднестровье), вновь оказывается на Украине. Кому же он принадлежит? Когда у реки несколько хозяев, неизбежно возникает спор: кто больше виноват в ее проблемах? На каждой территории действует свое законодательство. Так, Молдова ратифицировала наиболее актуальные экологические документы международного значения и готова работать в союзе с мировым сообществом. Между тем, времени на раздумья почти не осталось.

Днестр тяжело болен. Вот краткий «анамнез». В реку впадает около 17 тысяч притоков, которые оцениваются как грязные и очень грязные. Соответственно и в нашей главной артерии вода относится ко второй и третьей категориям - далеко не самым лучшим. Особенно печальная картина после Сорок, Бендер и Тирасполя с их неблагоприятными очистными сооружениями.

После строительства Днестровской (на Украине) и Дубоссарской ГЭС изменился гидрологический и температурный режим реки. Например, весной вода

на несколько градусов выше, а летом - ниже, чем нужно. Прибавьте сюда слишком обильные половодья и непривычно сильные обмеления. Все это результат несогласованной работы двух гидроэлектростанций, которые накапливают и сбрасывают воду, считаясь лишь с собственными нуждами. И обитатели Днестра немедленно отреагировали на эту «тихую революцию». Они исчезают.

Нельзя отрицать того, что о реке пытаются заботиться. Так, в Приднестровье по инициативе министерства экологии и природных ресурсов уже несколько раз проходили показательные акции по зарыблению. Несколько тонн мальков белого амура, толстолобика, карася выпускали в днестровскую волну. Каков эффект? Неизвестно. Скорее всего, равен нулю. Это все равно, что поселить новых рыбок в грязном аквариуме, где старые жильцы вымерли. Простая логика подсказывает, что прежде надо выяснить и устранить причины неблагополучия. А сделать это можно лишь сообща. У Днестра еще есть шанс возродиться. За те самые 50-60 лет, в течение которых деградировал, в других реках шел обратный процесс. Рейн, некогда «сточная канава Европы» вновь чист и прозрачен. В прошлом году на Рейне был даже устроен показательный День купания. Это произошло результате работы Международной комиссии по сохранению Рейна. В управлении этой рекой участвуют девять государств. Их совместные усилия уже принесли плоды.

Трансграничные водотоки - вопрос чрезвычайно серьезный. За последние 50 лет, связанные с ними, стали причиной множества конфликтов, в том числе с применением силы. Но в то же время было подписано и 150 мирных соглашений.

Как правило, первый шаг делала общественность. Вот и в случае с Рейном сначала о проблеме заговорили неправительственные организации (НПО). Их представители принимали потом участие в создании соответствующего законодательства и совместных органов управления рекой. Причем подразумевается не только сама водная артерия как таковая, но и весь ее бассейн как единая экосистема.

Молдова, включая Приднестровье, и Украина постепенно приходят к пониманию проблемы. Это тем более актуально сейчас, когда две страны собираются вступить в Евросоюз.

Да, к счастью, Днестр нельзя «поставить в рамки» отдельно взятой территории. Он течет не зная границ. Река - это то, что нас объединяет.

Номинация: «Произведение, рассказ, стихотворение, научно-популярная статья»

I место (возрастная категория от 17 до 21 года)

Маслов Михаил, 18 лет

г. Бендеры, Молдова

Джерельця мого дитинства

Природа рідного краю - то калина в лузі, берізка біля батьківського подвір'я, розквітлий соняшник на городі, пахучі мальви під вікном, знайома річка понад верболами біля селища.

Овідіопольщина... Неповторний мальовничий край. Природа щедро одарувала його водними джерелами.

Джерельця... Це дійсно маленьке чудо природи. Колись до цих берегів припливли грецькі аргонавти з далекого грецького острова Мілет. І, зачаровані красою цих місць, заснували поселення. Немало віків пронеслось над землею з тих пір. Не

згасла краса джерелець. Тут неймовірно красивий краєвид. Прозора вода джерел, просочуючись з надр землі, виходить на поверхню безліччю маленьких струмочків. Надзвичайно чиста та смачна, з давніх-давен вона використовувалась місцевими жителями з піклувальною метою. Це справжня природна пам'ятка Овідіополя, його візитна картка. Це унікальний куточок з чистими холодними джерелами на березі Дністровського лиману, що витікають з-під крутих обривистих скель і вливаються в теплі води лиману. Неймовірно красивий ландшафт, розлогі верби, теплі хвилі, дивні запахи, якими не можна насолодитися й надихатися Розлогі верби з чудернацькими силуетами, відшліфоване вітром, хвилями і природою каміння.

Довжина місцевості - приблизно 500 метрів. При цьому, місцеві мешканці розрізняють джерельця: перше, друге і третє. Вони є окрасою, справжнім дивом. За крайною Овідіополя протягнулася дорога, за нею - поле. Поле закінчується кручами. Під ними і розміщуються самі джерельця - вони б'ють прямо з-під невисоких скель, стікаючи в лиман. Вода смачна, м'яка, прозора. На березі лиману-пляжі.

На цій маленькій ділянці між скелями і лиманом зосереджена велика кількість дерев та кущів. Своєрідний тут рослинний світ. Це велика кількість айру болотного. Там є все - і великі дерева з пишними кронами, які захищають від пекучих сонячних променів, і густі чагарники. багатий світ фауни представлений численними видами ссавців, плазунів, птахів, тощо. Зустрічаються тут і рослини, занесені до Червоної книги Одещини. Це: підсніжник звичайний, ірис, мишиний гіацинт. Місцевість трохи заболочена. За місцевістю історично закріпилася назва «Кринички».

Проблема несанкціонованих сміттєзвалищ дуже гостро стоїть в багатьох населених пунктах Овідіопольського району. І хоч місцева влада намагається боротися з цими явищами їх менше не стає: вони зникають в одному місці, але обов'язково з'являються в іншому. Місцевість «Джерельця» в Овідіополі славиться на всю округу. Зараз схили Дністровського лиману в місцевості «Джерельця» перетворюються на сміттєзвалище. Чим укладати договір з комунальною службою або вивозити сміття до законного сміттєзвалища (це, звісно, певні кошти), набагато простіше його викинути у лиманську кручу. Дивує те, що люди, чий городи виходять безпосередньо до такого сміттєзвалища, не дуже скаржаться на місцевий краєвид. І хоч селищна рада, громадськість організовує спеціальні рейди по збиранню сміття та очищення прилеглої до лиману території, люди не можуть зупинитися і вперто продовжують відроджувати та поширювати облюбований ними смітник. А природа тим часом страждає.

Маємо надію, що спільними зусиллями ми зможемо впливати на дотримання природоохоронних законів України кожним громадянином, кожним чиновником, кожним політиком, кожним, кому не байдуже майбутнє України, майбутнє прийдешніх поколінь, яким жити на цій землі і милуватись її незрівнянною красою. Природа потребує рівноваги і тиші. будемо з нею в злагоді, щоб чути голоси птахів і бачити прекрасні овідіопольські джерельця, мати можливість дихати свіжим, насиченим вологою повітрям, навіть у жаркий, спекотний день, отримувати естетичне задоволення від можливості спілкування з природою. Адже у цьому спілкуванні ми черпаємо сили, знімаємо нервову напругу, отримуємо заряд бадьорості і бажання зберегти всі дари природи і навколишнє середовище для наступних поколінь. Тож будьмо відповідальними на наш спільний дім!

Номінація «Твір - оповідання»

І місце (вікова категорія від 11 до 16 років)

Орлова Олена, 12 років

с.мт. Овідіополь, Одеської області, Україна

Течуть джерела...

*Течуть джерела в майбуття,
А в них вода – саме життя!
Бо без води не можна жити,
І нею треба дорожити.*

Вода – важливий природний компонент. Вона має велике значення для рослин, тварин і людей. Без неї взагалі неможливе існування живих організмів. У всякому організмі вона є середовищем, від чистоти якого залежить його вигляд. Люди, викидаючи забруднюючі речовини, змінюють навколишнє середовище. Рослинам, тваринам і людям потрібне чисте повітря, чиста вода і чиста земля. В Україні проблема доступності незабрудненої води є однією з найбільш глобальних. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є збереження і збалансоване використання водозбірних площ річок.

Вже кілька років підряд з 22.06-2.07 я азом з іншими юннатами (20 дітей) відпочивав у оздоровчому таборі «Еко-2009» під керівництвом Долгої Людмили Олександрівни. Протягом 10 днів нами було обстежено декілька джерел, проведено ряд заходів щодо їх розчистки та охорони, також проведено роботу з вивчення флори і фауни річки Ягорлик.

Ми також провели гідрологічні дослідження води. Вивчення температури проводили звичайним термометром, що перебував у воді 5 хвилин. Температура води джерела склала 14 градусів. Про колір та прозорість води ми дізнались таким чином: воду налили в стакан з тонкого скла, поставили на листок білого паперу і дивились на воду зверху вниз. Вода була безбарвною. Хімічний склад визначили «на око» і на запах. Вода була без запаху і без осаду. Білого нальоту карбонатних порід не було. У джерелі не було виділення газу, не спостерігалось і гнильних органічних речовин. Для оцінки жорсткості води використали мильний розчин. У пляшку з водою додали трохи мильного розчину, пляшку струсили: піни було дуже мало (в жорсткій воді вона не утворюється). Звідси ми зробили висновок, що вода у джерелі жотстка. Ми це джерело назвали «гоноратівка», так як поблизу розташоване село Гонората.

Під час відпочинку біля нижнього гоноратського ставка ми спостерігали за багатьма тваринами, особливо за плазунами та земноводними. Проводили періодичне очищення берегів від побутового сміття.

Ще зовсім недавно ми очищали це джерело від побутового сміття і каміння, а сьогодні воно впорядковане, не засмічене та обладнане. Я до кінця впевнився, що вода – найдивовижніший мінерал на землі. Саме вона створює умови для росту й розвитку різноманітних організмів. Немає такої речовини, яка б могла замінити одне з незвичайних див природі – воду.

Тому в майбутньому планую:

- періодичне очищення від сміття джерел та ставків,
- створення захисної смуги від домашніх тварин,
- встановлення столика на галявині біля джерела «Гоноратівка»,
- складання карти руху джерела.

Номінація «Захід з оздоровлення водних ресурсів»

І місце (індивідуальна участь)

Кальян Віталій, 17 років

с. Куяльник, Одеська область, Україна

Зелений берег

Природу люблять усі. Але не всі усвідомлюють наскільки вона вразлива, наскільки вразливі її ланки. Інколи за втратою однієї ланки природного ланцюжка, на наш погляд непримітної і незначної, з нашої точки зору, втрачаються інші. Процес руйнування навколишнього середовища може зайти так далеко, що природі самотужки вже не під силу буде врегулювати свій механізм.

Сьогодні із-за нестатку коштів мало уваги приділяється екологічним проблемам, точніше, приділяється, але на папері.

Стільки смітників навколо сіл, забруднених водойм, вирубаних лісосмуг – наслідків безвідповідального ставлення людини до навколишнього середовища! На жаль, цей перелік можна продовжити...

У випаснянській ЗОШ I-III ступенів, «Школі життєвої компетентності», освітньо-виховна діяльність включає екологічний та туристично-краєзнавчий напрямки роботи. За першим напрямком працює вчитель біології Рудницька Г.Г., за другим – вчитель фізичної культури Кравченко П.П. Якщо наші діти власноруч посадять і доглянуть деревце, вивчатимуть флору і фауну рідного краю, виховуватимуться на кращих традиціях свого народу, то навряд чи в них підніметься рука зламати гілочку, викинути сміття там, де відпочивають.

Уже стало традицією щорічно організовувати екскурсії, походи, велопробіги, вздовж та навколо лиману дослідницького спрямування. Діти під вмілим керівництвом Кравченка П.П. вивчають рослинний та тваринний світ Дністровського лиману, вчать орієнтуватись на місцевості, фізично загартовуються.

У квітні 2009 року Кравченко П.П. зі своїми вихованцями почали роботу над реалізацією проекту «Зелений берег», розрахованого на 3 роки. Щомісячно діти школи працюють над очищенням берега лиману від сміття вздовж села Сухолужжя. А для того, щоб оздоровити та укріпити берег, висадили 60 верб. Наступного року планується продовжити розпочате: висадити 100 деревця.

На облагородженій ділянці діти відчувають себе не лише туристами, а й справжніми господарями, які доглядають і дбають про охорону навколишнього середовища. Часто до такої роботи приєднуються батьки учнів. Саме через таку діяльність педагогічний колектив має намір прищепити любов до природи, дбайливе ставлення до її багатств.

Номінація «Захід з оздоровлення водних ресурсів»

I місце (колективна участь)

Тодорова Т.П., керівник гуртка «Юні краєзнавці»

с. Випасне-1, Одеська область, Україна

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія від 6 до 10 років)
Григор'єв Віктор, 8 років, «Я живу біля річки»
смт. Великодолинське, Одеська обл., Україна

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія 10-13 років)
Пундик Анастасія, 12 років, «На березі Дністра»
м.Чернівці, Україна

Номинація «Малюнок»

I місце (вікова категорія 14-17 років)

Лунгу Сергій, 14 років, «Річка Барабой»

смт. Великодолинське, Одеська обл., Україна

Номинация «Фоторабота»

I место (возрастная категория 15-19 лет)

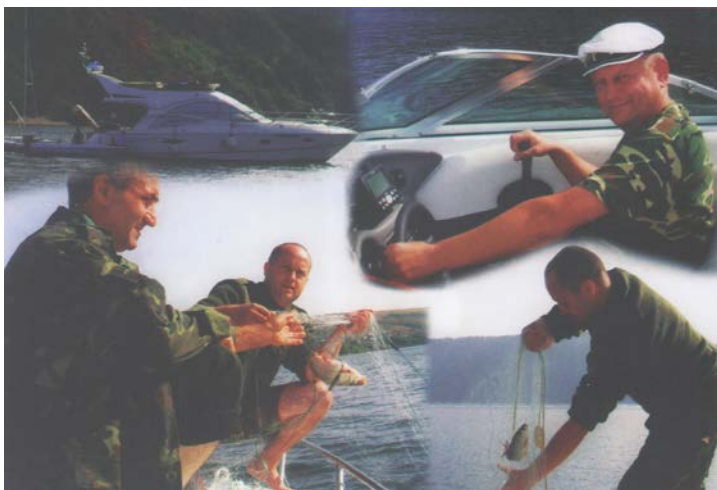
Добров Сергей, 16 лет, «Забавы на Днестре»

с. Парканы, Республика Молдова

Номінація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія 20-25 років)
Короткий Володимир, 20 років, «Яскраве надвечір'я»
смт. Овідіополь, Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія 20-25 років)
Коняк Ілля, 22 роки, «Ми скажемо НІ браконьєрам Дністра»
Кельменецький район, Чернівецька обл., Україна

Екскурсія до Дністровського лиману

Дністровський лиман - велике водоймище, в яке впадає річка Дністер, яка протікає по території України і Молдови. Лиман має площу 360 кв. км. і знаходиться в межах Одеської області. Довжина лиману від гирла Дністра до Чорного моря становить 40 км, ширина - від 4 до 12 км, природна глибина не перевищує 2,5 м. Влітку вода в лимані прогрівається до температури 26-28 С. Взимку водоймище замерзне тільки в холодні зими.

Дністровський лиман здавна славиться наявністю цінних промислових порід риби: щука, п'яв, тарань, рибець, судак, чехонь, сом, окунь, бички, товстолобик, білий амур, полосатий окунь. Ці риби приносять велику користь: харчуючись водяною рослинністю, рятують водоймище від заростання комишем і водоростями.

Колись Дністровський лиман славився великими запасами раків, кількість яких зменшилась в зв'язку з забрудненням водоймища. Дуже гарна і мальовнича берегова зона Дністровського лиману. Вузька прибережна смуга зберегла незайману дикоростучу рослинність: кущі глоду, шипшини, терену, берези. Багато тут зустрічається лікарських рослин: горицвіт весняний - цінна лікарська рослина, яка занесена до Червоної Книги України. На легких пісчанних ґрунтах поблизу лиману можна побачити зарості цмину пісчаного, тисячолісника, звіробію, ромашки лікарської та багато інших рослин.

Над Дністровськими плавнями з ранку до вечора чути пташиний крик. Чибіси, чайки, різні види качок, сірі і білі чаплі. Більш ніж 20 років тому ці місця облюбували лебеді.

Для охорони унікальної природи у дельті Дністра, в місці, де розташована унікальна природна екосистема, створено заказник «Дністровські плавні». Тут, на протязі всього року, заборонене рибальство, багато птахів і тварин знайшли безпечне місце для життя. Але останнім часом стає очевидним, що не зважаючи на деякі природоохоронні заходи, рослинний і тваринний світ Дністровського лиману помітно збіднів.

Люди довгий час розраховували на природну продуктивність водоймища. Зараз на це розраховувати не можна. Браконьєри виловлюють рибу в лимані цілий рік, навіть під час нересту. Рослинний і тваринний світ узбережжя також зазнають згубного впливу людини.

Номінація «Захід з оздоровлення»
I місце (вікова категорія 9 - 14 років)
Старицева Ксенія, 10 років
 смт. Овідіополь, Україна

Поле чудес на тему «Ой ты Днестр седой...»

Цель: підвищить рівень знань учасників о річці Дністр; показати значимість його русла, притоків, озер; углубити рівень знань об екологічних проблемах

Задачи:

- > ознакоMITь учасників с темою в формі гри;
- > углубити знання учасників в вопросах екології;
- > обобщити и расширить знання по теме.

Ход игры

Вступительное слово учителя

*Древний Днестр-Седой.
Он всегда молодой.
Он глубокое русло роет.
Он Молдавскую землю моет.
Он затеи с ней затевает.
Низким голосом запекает...*

И тема нашей сегодняшней игры, как вы уже догадались «Ой ты Днестр седой». Река Днестр, ребята, является самой большой рекой в Молдавии. На своем протяжении Днестр принимает 16860 водотоков, притоков, истоков в последнее время общей длиной 42761 км, почти половину всех притоков составляют ручьи и речки менее 10 км длиной. И сегодня в этой игре вы должны доказать и показать свои знания о Днестре, какие реки загрязняют его и пополняют его промышленными и бытовыми стоками.

Задание для 1 тура: Эта река, одна из притоков Днестра впадает в него ниже плотины Дубоссарской ГЭС. В половодье эта река выносит в Днестр обрывки водных растений которые, хорошо вегетативно размножаются. Таким образом эта река является «поставщиком» водных растений для верхнего района нижнего Днестра.

Задание для второго тура: Эта река протекает по каменистой долине выходящей к Днестру в виде ущелья с известняковыми склонами, которая несет мутную и жесткую воду, давая незначительную часть стоков в Днестр...

Задание для третьего тура: Вся долина этой реки пробегает через массив Кодр и выходит к Днестру по равнине. Воды этой реки сбрасываются в Днестр по искусственному руслу-каналу низвергаясь с высоты около 10 м бурным потоком. Эта река дает Днестру до 10% стока воды чрезвычайно грязной.

Задание:

Ряд авторов считает, что река Днестр возникла в конце плиоцена. Это подтверждается наличием 9 террас в пойме и долине этой реки. Наиболее древние террасы 9-я Ферладанская, 8-я Хаджилусская, 7-я Кицканская, 6-я Михайловская. Итак, истоки Днестра находятся в предгорьях?

Справка:

На высоте 760 м над уровнем моря, на северном склоне горы Разлуч, у села Волчье в Турковском леспрохозе, Львовской области в Украине. Из нескольких родников формируется ручей шириной 0,5-1 м и глубиной около 5 см. У истока ручья стоит щит с надписью «Тут берет начало речка Днестр». Впадает он в лиман на территории Украины в 35 км юго-западнее Одессы, на высоте 1 м над уровнем моря.

Финал

Задание:

Наиболее характерны для плавне-приустьего района Днестра тростниковые плавни, растительные группировки болот и озер, чередующиеся с небольшими участками пойменного влажного ивового леса. Знамениты массивы этого леса, находятся на острове?

Супер-игра

Задание:

Южнее острова между Днестром и Турунчуком, находится заболоченная территория, покрытая сетью озер. Эти озера служат охотничьими угодьями Одесской области Украины. По данным украинского географа Л.В.Климентова, площадь всех ниже-днестровских плавней, составляет около 28000 га. В пределах только Одесской области. Это озеро до 1867г. было водоемом до 15 верст в окружности, в который впадал Турунчук. Оно соединялось протоком с Днестром. К сожалению, выход из озера в Днестр обмелел, но сохранились 3 притока, по которым рыбаки проежают от Беляевки к Днестру.

Номинация «Мероприятие с оздоровления водних ресурсов»

I место (возрастная категория 15-20 лет),

Чернобай Людмила

с. Владимировка, Республика Молдова

Оценка загрязнения реки Днестр по состоянию популяций растений подсемейства Рясковые (Lemnoideae)

Оценку загрязнения водных экосистем можно производить как по их абиотическим параметрам, так и с помощью биоиндикации.

Абиотические параметры оценки качества среды водных экосистем непосредственно характеризуют состав среды, её конкретные негативные изменения и имеют строгое количественное выражение. Однако по абиотическим параметрам невозможно оценить реакцию живых организмов на качество среды обитания. Преимущество использования методов биоиндикации заключается в их большей надёжности и объективности.

Методы биоиндикации позволяют оценить состояние окружающей среды по реакции живых организмов, фиксируя негативные изменения в природной среде при низких концентрациях загрязняющих веществ.

Использование метода биоиндикации загрязнения водоёмов по состоянию популяций Рясковые (Lemnoideae) позволяет получить интегральную оценку состояния водной среды. Целью нашей работы было определение степени загрязнения реки Днестр вблизи населённых пунктов Дубоссары, Кошница, Балабанешты, Резина по состоянию популяций многокоренника обыкновенного (Spirodela) и ряски малой (Lemna minor), сравнив её с содержанием растворённого в воде кислорода и с органолептической оценкой качества воды.

Результаты исследования и их обсуждение

5 июля 2010 года нами были взяты пробы растений подсемейства Рясковые (Lemnoideae) вблизи Дубоссарской ГЭС. Преобладающим видом ряски в этих пробах был многокоренник обыкновенный. В местах взятия проб наблюдалось много пластикового мусора на берегу и в воде, гибель рыбы, появление повышенной мутности и заметного гнилостного запаха воды. Значение водородного показателя (pH) равнялось 8,8, что соответствовало группе «Щелочные воды». Содержание

кислорода в воде при температуре 24 С равнялось 4 мг/дм, что соответствовало IV классу качества воды «Загрязнённая вода».

Эти данные подтверждались результатами биоиндикации загрязнения реки Днестр по состоянию популяции многокоренника обыкновенного. Оценка биоразнообразия прибрежной и водной растительности равнялась 2 (малое биоразнообразие). Всё это свидетельствовало о высокой антропогенной нагрузке на водную экосистему вблизи Дубоссарской ГЭС. 17 июля 2010 г. Днестр вблизи с Кошница вышел из берегов вследствие интенсивных осадков в конце июня - начале июля. Прибрежные травы были полностью затоплены водой. Прибрежные травы были полностью затоплены водой. Стволы осин, ив были частично погружены в мутную воду со слабым навозным запахом. Значение pH около 9, что соответствовало группе «Щелочные воды» с присутствием в них карбонатов натрия. Берег был загрязнён экскрементами крупного рогатого скота, пластиковыми бутылками и пакетами.

Оценка биоразнообразия прибрежной и водной растительности равнялась 2 (малое разнообразие). Содержание растворённого в воде кислорода – 6мг/дм³ соответствовало III классу качества воды – «Умеренно загрязнённая вода» и подтверждалось результатами биоиндикации загрязнения реки Днестр, по состоянию популяции многокоренника обыкновенного и ряски малой.

Пробы растений Рясковые в реке Днестр вблизи г. Резина были взяты 24 июля 2010 года. Преобладающим видом в этих пробах являлся так же многокоренник обыкновенный.

Однако при этом другой показатель «отношение числа щитков к числу особей» в этой популяции многокоренника обыкновенного был тоже самым высоким – 2,14. Согласно таблицы «Экспресс-оценка качества воды по состоянию популяции растений Рясковые», состояние данной популяции растений многокоренника обыкновенного соответствовало III классу качества воды – «Умеренно загрязнённая вода». Значение pH в реке Днестр вблизи г. Резина равнялось 6,5 – «Нейтральная вода». Содержание растворённого в воде кислорода – 7 мг/дм³, что соответствовало III классу качества воды – «Умеренно загрязнённая вода».

Выводы

1. Биоиндикация загрязнения реки Днестр по состоянию популяции многокоренника обыкновенного показала, что вода в Днестре вблизи населённых пунктах Кошница и Резина умеренно загрязнённая (III класс качества воды).

2. Оценка загрязнения реки Днестр по состоянию популяции ряски малой показала, что вода в Днестре вблизи населённых пунктов Кошница и Балабанешты умеренно загрязнённая (III класс качества воды).

3. Органолептическая оценка и содержание растворённого в воде кислорода подтвердили полученные ими данные по биоиндикации загрязнения реки Днестр.

Номинация «Мероприятия по оздоровлению»

I место (категория – коллективная работа)

Экологический клуб «Nature»

г. Кишинев, Республика Молдова

Розмова з Дністром

*Не видно де кінець, а де початок,
Несе він свої води звіддала,
І не одне століття ми – нащадки,
Милюємося барвами Дністра*

І ось знову ми з батьками вирушили в гості до бабусі в Плахтіївку. І, як завжди, наш шлях пролягає через річку Дністер. Вже більш, ніж 10 років ми з Дністром є нерозлучними друзями, тому неможливо проїхати повз таку чудову річку і не замилюватися її мальовничими берегами. Розкішний Дністер став для мене чудовим співрозмовником. Поки батьки відпочивають я маю змогу з ним порозмовляти: - Здоров був Дністре! Ти зовсім не змінився з часу нашої останньої зустрічі, тільки ще більше змужнів, став повноводнішим. Мало людей знає, що твої бистрі води беруть свій початок аж у Львівській області і протікають у межах семи областей, з Карпатських гір і аж до Чорного моря. Як багато води витекло з твоїх берегів у Чорне море. Як багато бачив ти на своєму віку. А починався твій вік із зовсім невеличкого струмочка уздовж якого жили люди. Як розповідає легенда вони вели свій календар, позначаючи дні на піску, що був на березі струмка. позначками. Але одного разу струмок розлився своїми водами на довколишні поля і затопив береги. Коли ранком вода спала. вийшли люди на берег, а їхніх позначок на піску нема. - Хто дні стер? - бідалися люди. І самі собі відповідали; - Та хто?! Струмок дні стер. З того часу і стали називати тебе, маленький струмок, який дні стер.

Дністер. На багато кілометрів розкинулися твої, Дністре, мальовничі береги, що хвилястим швом пролягли між кордонами двох країн, що колись були сестрами. Ти ніби хочеш відкрити ті кордони, щоб люди могли вільно спілкуватися. На самих витках є типовою гірською річкою з обривистими скalistими берегами, яка протікає вузькою долиною. Тобі мало місця у таких тісних берегах і спустившись з гір ти сповільнюєш свою течію і розтікаєшся широко в невисоких порослих вербами глинистих берегах. Місцями на поверхню твоїх вод виходять кристалічні породи - граніти, гнейси, сієніти, утворюючи невеликі пороги і перевали, що так прикрашають тебе. Інколи потоки в деяких місцях зриваються просто з круч, перетворюючись у живописні водоспади, даючи змогу почути твій могутній голос. Подекуди скalistі береги нагадують швейцарський сир, весь в дірках від виходів печер і гротів. Найживописніший вигляд ти маєш коли течеш по каньйоноподібній долині між устями рік Золота Липа та Збруч, утворюючи багато фантастичних вигинів, які прикрашають палаци і замки, монастирі та печери, церкви, старовинні садиби і костели, що століттями спостерігають за твоєю зеленуватою течією.

Важко повірити, що така могутня ріка, як ти, Дністре, бере початок з джерел, що води твої живлять маленькі річки, що є твоїми незрадливими дочками, але як приємно, що ти, з їхньою допомогою поповнюєш води Чорного моря.

Якщо дивитися на води Дністровського лиману з мурів Білгород-Дністровської фортеці, вони здаються спокійними і гладкими, як дзеркало, однак, вузька смужка піни на березі, то наближаючись видає присутність твого могутнього і вічного дихання, старий Дністре...

Ну от! Як швидко пролетів час! Мене вже кличуть. Пора прощатися, а мені ще так багато хотілося сказати. До побачення, Дністре! Побачимось наступного року. Бажаю тобі залишатися таким же красивим та різноманітним, повноводним і живописним.

Я дивлюся, як швидко віддаляється Дністер і мене огортає печаль від розлуки з вічним другом.

Номінація «Твір - оповідання»
I місце (вікова категорія 11- 16 років)
Тучиш Наталія, 14 років
 смт. Цебрикове, Україна

«Дністр – как тропинка моего будущего»

Кода я шагаю задумчиво по улицам своего родного села, я часто задумываюсь о том, что как бы мне хотелось, чтобы мой дом тоже был у этой красивой реки Днестр. Жизнь движется вперед: строятся новые дома, растут улицы, село становится краше, моложе, только седой Днестр остается прежним. В нашей маленькой республике много очаровательных мест, но особенно мне нравится берега родного Днестра, который омывает Тирасполь, холмы и равнины, города и села, расположенные по течению. Без Днестра они бы нам показались бесцветными, безжизненными и опустошенными. Днестр - украшает нашу Жизнь, он наша гордость и частичка нашей жизни, нашего прошлого и настоящего. Наше село находится всего в десяти километрах от Тирасполя. Когда я приезжаю туда, то ноги сами ведут меня по знакомой тропинке к Днестру. Как живописна и безупречна палитра солнечного края в любое время года. Я люблю сидеть на берегу реки и наблюдать, как солнечные зайчики беззаботно играют на поверхности воды, поют птицы, что заслушиваешься так, что забываешь о времени, забываешь о всех проблемах, душа освобождается от негативной энергии и насыщается положительной, не хочется даже уходить с этого места в сырые будни. Мне кажется, что я уже сейчас с помощью тихого течения реки вижу тропинку своего будущего, она загадочно уносит меня в даль, куда-то далеко, далеко, и ты можешь представить себе, кто ты сейчас, и кем ты будешь в будущем. Именно здесь, на берегу Днестра, мне всегда спокойно и хорошо, здесь легче дышится и думается. И я не вольно вспоминаю нашу историю, историю реки Днестр, о событиях которые происходили на реке, городах и селах которые ее омывает, о том, что нам рассказывали в школе. Какие героические места до сих пор омывает эта старая, но молодая река. Например, в моей памяти четко открывается картинка Бендерской крепости, где мы были на экскурсии со своими одноклассниками и учителями. Там мы узнали, что на берегу Днестра находится четыре крепости, это было очень неожиданно для меня. Каждый камень этой крепости - строка нашей истории которые были написаны кровью... И хочется вспомнить строки молдавской поэтессы Ирины Ставской. Берег этот весь исходили Те, что Родину освободили. И следы их Днестр не смывает, и отваги не забывает. Гладит бережно берег волна. И прозрачна она и вольна. Я часто прихожу навестить своего друга. Спокойно и тихо катит воды свои старый Днестр. Время от времени на меня поддувает легкий ветерок - мира, счастья, добра, здоровья, принося опьяняющие ароматы цветов и трав, которые растут по берегам. Я слышу музыку своего родного края, доносящуюся из далека, в ней наш народ воспевает богатство души и сердечной щедрости героического народа. Если бы Днестр умел говорить, он бы прокричал: Что вы делаете, люди? Почему вы такие бессердечные? Почему позволяйте поджигать огню леса, поля, луга,

засоряете мои берега, загрязняете мои воды сточными отходами, ведь природа жива и она может накормить народ? Но он молчит...

Номинация «Сочинение - рассказ»

I категория (11 - 16 лет)

I место, Викол Даниэла, 12 лет

с. Владимировка, Республика Молдова

Аистовое гнездо

Эта история началась, когда я ещё была маленьким ребёнком. Каждое лето я ездила отдохнуть с родителями на реку Днестр. Каждый раз мы приезжали на своё любимое место на этой реке. Эта часть берега реки отличалась от других тем, что, прямо среди высоких и непроходимых камышей возвышалось гнездо аистов. Эти гордые и прекрасные птицы всегда восхищали нас своей грацией и преданностью друг другу. Мы наблюдали за ними несколько лет. Смотрели, как они ловят рыбу из реки, как растят птенцов и ухаживают друг за другом. Было невероятно трогательно наблюдать за этой прекрасной парочкой. Природа, которая окружала семью аистов, как бы дополняла их идиллию. Шелест камышей и их перелив на солнце каждое утро отражались на чёрно-белом оперении этих восхитительных созданий. берег Днестра казался пустынным и скучным без их присутствия.

Вскоре мы перестали ездить на Днестр. Прошло десять лет. Мы забыли про это место и не возвращались на него. Домашние заботы и проблемы не давали выдраться нам на берег Днестра. А если и выбирались, то на совершенно другое место, которое находилось далеко от прежнего. Мне тем временем, минуло семнадцать лет. Как-то я рисовала одну из картин, и в моей памяти вдруг возникло гнездо аистов. Я попыталась его изобразить, а когда работа была закончена, показала картину своим родителям. Они сразу вспомнили, где я раньше могла его видеть, и сказали мне, что лучше нарисовать его с натуры.

Приближались выходные. Мы собрались поехать на наше прежнее место. Долго не могли найти дороги в этот чудесный край. Когда же нашли, то с трудом его узнали. В место чистой воды и зелёных камышей, перед нами раскинулось какое-то болото с неприятным запахом. Недалеко от камышей стояло что-то вроде старого судна. Я спросила у родителей, что это такое, они ответили мне, что это баржа, которая ведёт добычу гравия и песка из реки, тем самым уничтожая её русло, глубину и естественную природу. Выгода с продажи песка этим людям намного дороже, чем красота родной реки. А где же гнездо аистов?! Вместо него среди желтых и засохших камышей виднелось несколько папок, которые только служили напоминанием о бывшей красоте этого уникального места. Аисты покинули его, не желая больше жить среди грязи и мусора.

Меня глубоко затронул этот случай, и я решила, что как-то должна помочь моему родному краю. С этого момента я решила связать свою жизнь с наукой, а именно с экологией. Одной живописи для меня стало мало, да и рисовать мне при таких темпах развития мусорных свалок будет скоро нечего. Мне всё чаще стала вспоминаться фраза, что если хочешь изменить мир, в первую очередь начать нужно с себя.

Я хочу и спешу, чтоб успеть оставить, хоть напоминание о том, то всё это было. А чтоб это не было долько воспоминанием, постараться должны мы все.

Тогда наши дети смогут в полной мере увидеть красоту нашего родного края и восхититься ей. И может быть, хоть у этого поколения воспитанного должным образом не поднимется рука бессознательно уничтожать красоту природы и губить её своими действиями.

Номинация «Сочинение - рассказ»

I место (возрастная категория 17 - 25 лет)

Скляренко Мария, 17 лет

г. Кишинев, Республика Молдова

Номинация «Сочинение - рассказ»
I категория (11 - 16 лет) I место
Гаине Рита
с. Пипены, Республика Молдова

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія
до 10 років)
Белик Марина, 6 років,
«В водах Дністра»,
м. Одеса, Україна

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія до 10 років)
Княк Катерина, 9 років, «Моя рідна річка»,
с. Яски, Одеська обл., Україна

Номинация «Рисунок»

I место (возрастная категория до 10 лет)

Кехди Ванесса, 9 лет, «Красивая река Днестр»,
г. Кишинев, Молдова

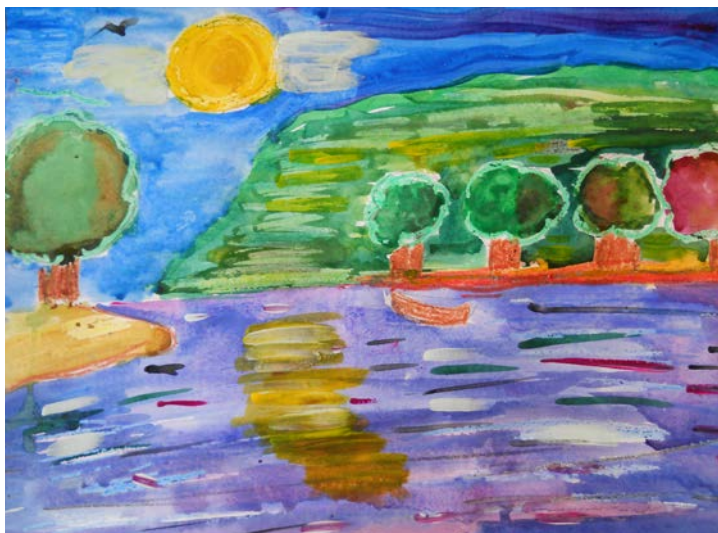
Номинация «Малюнок»

I місце (вікова категорія 11-16 років)
Коняк Тетяна, 13 років, «Чи є шанс?»,
м. Чернівці, Україна

Номинація «Малюнок»
I місце (вікова категорія 11-16 років)
Терпій Надія, 14 років, «Рідне село»,
Дрогобицький р-н, Львівська обл., Україна

Номинація «Рисунок»
I місце (возрастная категория 11-16 лет)
Прокопюк Надежда, 13 лет, «Вечерний Днестр»,
Молдова

Номинация «Рисунок»

I место (возрастная категория 17-21 лет)

Кайтаз Елена, 17 лет, «Детство у реки»,
г. Кишинев, Молдова

Номинация «Рисунок»

I место (возрастная категория 17-21 лет)

Поторак Леонид, 17 лет,
«Полдень над Днестром»,
г. Кишинев, Молдова

Номинация «Рисунок»
I место (возрастная категория 17-21 лет)
Унтили Вероника, 19 лет, «Цыпово»,
г. Кишинев, Молдова

ДНІСТЕР

Людина – це трава, це сад квітучий,
 Людина – це роса, це грім і дощ.
 Людина – це повітря, гори, кручі,
 Природи частка, що створив сам Бог.
 Він дарував нам височінь небесну,
 він дарував нам воду як життя.
 Він вчив любити Землю вірно, чесно,
 Щоб не відчуть в майбутнім небуття.
 І я живу, де річка Дністр ллється,
 Де саявом виграє кристаль води,
 Веселка посміхається і гнеться
 До дзеркала дністровської води.
 Де береги схилились на коліна
 В долинах, пагорбах, у скелях кам'яних,
 Де сон – трава, де горицвіт, калина,
 Дністровим хвилям кидають вінки.
 Природа – мати творить і лікує,
 Одвічні коди несучи в собі,
 Людські помилки в часі затамує,
 І тихим стогоном пройдеться по землі.
 Не в силі помилок людських здолати,
 несе вода отруту в кожен дім
 З тих смітників, що ми несе́м від хати
 І кидаєм попри дністровий схил.
 Кричить Дністер про очисні споруди,
 Благає: зупиніться хоч на мить!
 Не розривайте дамбами ви груди,
 Не звалюйте на плечі важкість ГЕС.
 Життя сучасне вимагає більше,
 В професіях, у побуті життя,
 Не думаючи робим собі гірше,
 Поклавши хрест на власне майбуття.
 Якби ми, люди цілої планети,
 Навчились берегти природи світ,
 Від птаха в небі й океанських нетрів
 Чистіший і добріший був би світ.

Номінація «Вірш»

І місце (вікова категорія до 16 років)

Медвіль Лілія, 15 років, «Дністер»,
 с. Лучинчик, Вінницька обл., Україна

СТОЮ НА БЕРЕЗІ ДНІСТРА...

Стою на березі Дністра,
Вдивляюсь у прозору воду.
Його нестримна течія
Дає природі насолоду.
Стою і дивлюсь: все довкола
Немов співає, ожива.
Барвінок стелиться додолу
На тихім березі Дністра.
Пташки літають в вишині
І все довкола, наче казка,
Дерева, квіти в тишині
І вітерця солодка ласка.
Дністер величний та безмежний,
Нуртує хвилями, летить.
Великий, чистий, неосяжний,
Упасти в море він спішить.
Стою, милуюсь... Іду далі,
Дивуюсь величчю і в мить,
Глядіти в воду страшно навіть
і у мене серденько болить.
Навколо брудно, всюди сміття:
В воді, на березі ріки.
Дерев високих чорне віття
Упало й зламане лежить.
Вода змінилась, не прозора
Уже так швидко не біжить.
Земля навколо неозора
Від бруду й смороду тремтить.
Здавалось, було все чудово:
Природа річки і краса.
Але все було помилково
Та мліла смутком вже душа.
Людина чинить таке лихо,
Насмітить, встане і піде.
Та біда прийде дуже тихо,
Того, хто чинить, враз знайде.
В народі кажуть: Зробиш шкоду –
Повернеться до тебе враз.
Тому шануй усю природу,
Прийдеш до неї ще не раз.
Шануй Дністер – нестримну воду,
Бережи цінність та любви,
Милуйся світом та природу
Ніколи більше не губи!!!

Номінація «Вірш»

І місце (вікова категорія 17-21 рік)

Сенюта Наталія, 18 років, «Стою на березі Дністра»,

с. Кулич Воля, Жовківський р-н,
Львівська обл., Україна

Одне з чудес природи України

Існує легенда, пов'язана з назвою річки, достойної стати окрасою будь-якого місця; річки, що темно-синьою візерунчастою стрічкою в'ється біля нашого міста, ніби підперезуючи його і надаючи особливого колориту; річки, що колись отримала загадкове наймення, залишившись з ним і донині – красеня Дністер.

*Колись давно, ще до Русі
Жили слов'яни на Дністрі.
Хоч імені свого ріка їще не мала,
А водами своїми землю годувала.
Ловили рибу й були гарні землероби,
Брали усе, що надавала їм природа.
І вчасно щоб врожай зібрати,*

*Дати посівів треба записати.
На березі ріки писали дні
Аж доки, в одну мить та навесні,
Настала повинь і потік води
Стер дні й поніс у море, деь туди
З тих пір і до тепер
Ріка відома як Дністер.*

/А.Хромов/

Насправді назва ріки має, звісно, зовсім інше походження. В античні часи Дністер був відомий під назвою «Данастріс», яка походить із іранських мов. Осетинською мовою «дон» – вода. До річі, стародавні греки називали річку «Тірас». Пояснюють з іранського (скіфського) – «швидкий». Можлива авестійська основа – «ріка». І від цього ж античного гідроніма походить також назва міста Тирасполь.

«Поблизу села Вовчого, що на Львівщині, бере початок невеликий струмочок, який, пройшовши Прикарпаття, Поділля і Причорноморську низовину, через 1362 км впадає в Чорне море могутнім красенем. Це Дністер – друга за величиною ріка в Україні» – пише дослідник та краєзнавець Г.І. Денисюк. Цей «могутній красень», до річі, має дуже давню історію, що сягає у віки. Є свідчення, що наш Дністер гоїдав на своїх хвилях козацькі човни. А до того, ще за Київської Русі, його часто використовували для транспортування з одного берега на інший різноманітних товарів — металів, хутра, зерна та інше. Тепер господарське значення Дністра зросло. Він дає питну воду для великих і малих міст, приводить у рух турбіни кількох потужних гідроелектростанцій.

Утворені великі водосховища, що використовуватимуться для зрошення полів, розведення риби, регулювання стоку ріки, розширення судноплавства, здійснення оздоровчих заходів.

Але якщо поглянути на ріку як на чудесний витвір природи, то можна помітити й те, що навколо – миловидні, мирні, прекрасні пейзажі, зелені та свіжі береги, багаті рослинністю і не тільки. Іноді можна побачити, як, боязко озирнувшись, з хаші на галявину виходить тонконога граційна козуля, а там перебіг дорогу заєць-русак чи замітає свій слід лисиця. Навколо бігають, плазують, стрибають, плавають, літають тисячі різних живих істот...

Взагалі, Дністровський каньйон – наймалювничіша ділянка Дністра і він вважається одним з найкрасивіших у Європі. Тобто, річка має ще й значні рекреаційні ресурси. Постійно приходять помилуватись красотами красеня-Дністра молодь та інші відпочиваючі, аби насолодитись пейзажем ріки, що широко і привільно розкинулася у всій красі, адже самий вигляд її приносить чисто естетичне задоволення.

Та не всі цінують багатство красуні. Трапляються випадки, коли населення викидає сміття та інший непотріб прямо у води ріки, тим самим завдаючи їй величезну шкоду. Іноді відходи виробництва викидаються в Дністер різними

підприємствами. Особливо відомий випадок прориву каналізації у Могилеві-Подільському, коли стічні неочищені води забруднили Дністер. Це була так звана «екологічна бомба».

Тобто, не можна сказати, що стан Дністра абсолютно задовільний. Але потрібно пам'ятати, що все в наших руках і саме від нас залежить, якою буде ця річка і чи стане вона колись такою ж чистою, прозорою, світлою та привабливою як колись. А ми, могилівчани, для цього робитимемо усе можливе. Адже ця ріка – це те, що дуже важливе і потрібне. Це те, що для душі. Це спомин про Батьківщину, про рідну землю, який залишиться зі мною назавжди, куди б не закинула мене доля. Це частина дитинства – найкращої, найбезтурботнішої, найщирішої та найпрекраснішої пори, самої незабутньої частини життя. Це – частина мене, про яку я буду турбуватися, піклуватися і пам'ятати завжди.

Номінація «Науково-популярна стаття»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Григоришина Сабіна, 16 років,

«Одне з чудес природи України»,

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Мой взгляд на проблему реки Днестр (эссе)

*«Вода пусть в реках не иссякнет,
И работага-ветер дует.
Представит можно ль жизнь нуну
Нам в мире этом неустанном?»*

Александр Плзчинтэ

Известно, что Днестр – одна из девяти самых значимых по величине водных артерий в Европе и одна из интереснейших рек нашего региона. В прошлом на её берегах развивалось множество непохожих друг на друга культурных миров, народов и традиций.

С незапамятных времён эта река служила оживлённым водным путём для вывоза товаров, производимых в Поднестровском крае. Ещё Геродот упоминает о реке Тирас и о находившейся в его устьях колонии Тира, снабжавшей местными продуктами древнюю Грецию. А сколько названий было у Днестра! Как мы уже знаем, греки называли реку Тирасом, итальянцы – Дженестром, древние германцы – Агалингусом, турки – Турлой.

Можно ли представить жизнь некоторых жителей Молдовы и Украины безреки Днестр? Нет, нельзя, поскольку Днестр нас и поит, и кормит, и даёт нам электроэнергию, и возвращает нам здоровье на отдыхе, и доставляет нам эстетическое наслаждение. Ведь природа реки Днестр, на мой взгляд, незабываемой и неповторимой красоты!

Да, река имеет огромное значение для нас. Но чем мы ей за это платим? И не менее важный вопрос, почему?

Когда-то Днестр был одной из самых чистых рек Европы, а сейчас в его водах гибнет рыба, заиливается дно, берега обрастают рогозом и камышом, «цветет» вода. Река разделена на две части из-за построенной ещё в середине прошлого века Дубоссарской ГЭС. Изменяет экосистему реки и Днестровская ГЭС. Начато

строительство ГАЭС, что,»по мнению экологов, приведет к нарушению природного равновесия, а затем и к конечной гибели реки, то есть к превращению её в канал с мертвой водой.

Поэтому сейчас так актуальны действия, направленные на спасение реки Днестр. Многие даже называют её «умирающей рекой» и, к сожалению, не без оснований.

А ведь причина такого, на мой взгляд, неудовлетворительного экологического состояния реки Днестр в нашей неграмотности. Я считаю, что нам надо больше внимания уделять экологическому образованию и воспитанию людей, а также формированию высокого чувства ответственности за свои действия по отношению к природным объектам.

К сожалению, мне приходилось встречать людей, не знающих элементарных законов экологии. Возможно, следует ввести в школьную программу предмет «экология»? Может, это поможет победить нашу экологическую неграмотность и низкий уровень экологической культуры? А для решения проблем реки Днестр можно было бы создать международную комиссию, которая контролировала бы состояние реки и несла бы ответственность за всё происходящее в её бассейне. Важно еще, чтобы правительственные органы прислушивались к решениям этой комиссии.

«Мысли глобально – действуй локально!» Давайте начинать с себя: убирать мусор после пикника на берегу, не выбрасывать отходы в реку, экономить электроэнергию и ресурсы, жить в гармонии с природой!

Природа не открывается каждому, сотни троп порой нужно пройти, чтобы понять, насколько она прекрасна и совершенна! Мы несем ответственность за будущее реки и всегда должны помнить, что человек вышел из природы, и сегодня ему не обойтись без неё, без чистой её воды и воздуха. Человек не может построить свой мир без природных объектов, зато мог бы попробовать жить в мире и согласии с природой, стоит только понять и принять главный закон экологии: «Мы не можем управлять природой иначе, как подчиняясь ее законам».

Номинация «Научно-популярная статья»

I место (возрастная категория 17-21 год)

Кирица Лидия, 17 лет,

«Мой взгляд на проблему реки Днестр»,
г. Кишинев, Молдова

Подвиг маленької дівчинки

Про історію, яку я вам хочу розповісти, повідала мені моя душа і серце. Тож читайте і ловіть кожне слово, бо, можливо, якщо будете неухажними, то може статись велике лихо, а яке саме, дуже швидко дізнаєтесь. Ми починаємо мандрівку в незабутню казку з дуже глибоким змістом та не менш повчальною думкою.

Ця історія бере свій початок давним-давно, коли могутній, повноводний Дністер ще не втратив своєї дивовижної краси та дивував усіх своїми, здавалось, невичерпними багатствами. Саме в той час потрапили батько з донькою. Вони випадково опинились у нескінченному вирі часу: із України XXI ст. перенеслись у далеке минуле.

Перше, що вони побачили, невеличкі козацькі намети-курени. Незчулися, як були оточені з усіх сторін високими вояками, які мали довгі вуса та «оселедці», що вільно спадали з голови. Пізніше з'ясувалося: то був табір видатного українського гетьмана Івана Мазепи. Великий ватажок розповів українцям про свою поразку у Полтавській битві, як йому довелося тікати, аби сховатись від російського царя. Тоді батько запитав, що ж тоді тримає гетьмана на Батьківщині? Мазепа з великою любов'ю подивився на річку Дністер. В його великих, наповнених смутку очах, читалась любов. Деякий час гетьман милувався чудовими краєвидами, потім зрештою мовив:

- Подивіться навкруги! Невже я можу усе це залишити, покинути? Звичайно, ні. Саме за таку красу, за таку неповторність потрібно боротись українцям. Інколи я порівнює український народ із цією річкою Дністром.

Деся там у горах він показує свій характер, зносить усе на своєму шляху, ніби демонструє свою могутність, свободу нашим загарбникам. Але далі стає все тихішим, здається, що так і тектиме спокійно. Та ба, ні! Він знову набирає швидкості, прокидається від спокійного, чи то солодкого, чи то гіркого сну та несе свої води у безмежне Чорне море, де в останні часи пролилось так багато людської крові... А як там в майбутньому?

- Наші пращури здобули свободу, проте дуже дорогою ціною. Та сьогодні українці не цінують ні волі, ні природи, люди почали нівечити її самобутню красу. Ось для прикладу, візьмемо Дністер. Тяжко казати, що з ним зробили побутові відходи та нехлюйство людини. Так, вам не почулося, саме нехлюйство. Державу не турбує, як Вас, краса природи, чи характер ріки, їм і так непогано живеться. Боюсь робити будь-які прогнози на майбутнє... Невже нас чекає екологічна катастрофа? Невже наші пращури витримали гніт, поневолення, щоб самим зруйнувати таку дорогу, таку милу Україну?

Дністер один із основних запасів прісної води в Україні. У товщах води живуть звірі, які між дивовижних рослин знайшли притулок. Річка – це те, чим вони живуть. Річку оточують скелясті схили та густі ліси, безмежні степи і справжні українські гаї. Усе живе тягнеться до води. У ній знаходиться велика насолода і порятунк. Без води усе загине... А що робити, коли гине сама вода?

Іван Мазепа подивився на маленьку дівчинку і запитав:

А що зробила б ти?

Дівчинка-україночка сумно посміхнулася та й відповіла:

- Я б стала русалкою, берегинєю Дністра. Із цими словами вона заспівала...

*Бринить у серці довго, ніжно ота мелодія жива,
І споглядаєш ти тихенько, як почуття вливаються в слова.
Ти огортаєш всіх любов'ю, і Україну дорогу
Із сонця променів тривожно плетеш історію нову.
Я берегтиму тебе вічно, моя нестримная ріка,
І будеш жити довговічно, така вже доля нелегка.
Течи, Дністер, по Україні, даруй всім радість і красу,
І покажи майбутнім поколінням, яку я річку бережу.*

Пісня затихла і дівчинка зникла. Вона стала тією самою русалкою, що завжди оберігатиме річку Дністер. Вона пообіцяла, що якщо хтось зробить щось шкідливе, то буде жорстоко покараний. Вона поклялась оберігати весь унікальний тваринний і рослинний світ водойми. Вона сказала, що принесе щастя.

Батько стояв із сльозами на очах. А Мазепа промовив:

- Я не знаю, що зі мною станеться, але тепер я щиро вірю, що хоча б річка Дністер завжди залишиться непохитним символом України. Я сподіваюсь, що у майбутньому люди більше дбатимуть про чисту воду та береги. Адже, насамперед, це їхня історія, їхнє життя. Твоя донька завжди оберігатиме живу, цілющу воду Дністра.

- Я також сподіваюсь, що її життя не піде в небуття. Держава почне більше дбати про екологію країни, про нерегулярні спуски води на Дністровський ГЕС, про збереження нашої унікальної природи. Вам, можливо, не зрозумілі деякі мої слова, та будьте впевнені, що я вже ніколи не зроблю чогось поганого річці, яку оберігає моя донька. Що ж, мені вже і додому час, дякую за гостинність, бувайте.

Козаки дуже здивувалися, коли побачили, як батько вирушає додому один. А гетьман відповів на непоставлене запитання:

- Вона завжди буде і поряд з нами, і поряд з батьком.

Чоловік повернувся. Дружина запитала про дочку. Він повів її на крутий берег Дністра, де було сміттєзвалище, попросив жінку допомогти прибрати. Коли скрізь було чисто, він сказав:

- Річку оберігає наша донька, не хочу, щоб вона милувалась горою сміття. Подружжя ще довго стояло на тому місці. Вони точно знали, що зроблять усе можливе заради збереження рідного краю, як зробила їхня донечка для захисту дивовижних мешканців Дністра, і що правду приховувати, навіть для них самих.

Отже, я сподіваюсь вам сподобалась моя розповідь, яка хтозна, може бути і правдою. Залишається лише брати приклад з маленької дівчинки і стати такими ж палкими захисниками, як Дністра, так і усього, що нас оточує. Потрібно пам'ятати, що ми у світі не єдині. Є безліч тварин, рослин, водойм, степів, лісів, про яких потрібно турбуватися. Дбати необхідно про всю природу. Головне не бути егоїстами, а виховати у собі ті моральні якості, які характеризують справжню людину, палкого захисника природи.

Номінація «Твір, оповідання»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Ільєва Уляна, 14 років,

«Подвиг маленької дівчинки»,

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Река Величия

Когда мрак покрывает города и солнце уходит за горизонт, отдавая власть темноте, ночь окутывает тебя спокойствием и тишиной, молчаливой тайной существования. Великие воды и могучая сила на время превращаются в тихое зеркало, в котором отражается ночное небо. Тебя убаюкивает ночная пелена. И с рассветом ты оживаешь в новых красках и с новым дыханием дня ты становишься великим Днестром – рекой величия!

Ты даришь людям всего себя, свою сущность – свои воды, наполняешь иссохшие тела водой и утоляешь жажду. Величайший твой дар заключается в том, что бы дарить себя без остатка. Без тебя не могло бы быть многого, и главного – жизни.

Твое богатство утоляет голод. Ты даешь человеку промысел, даешь возможность заботиться о своих семьях. Бездонный водный мир возможностей и

перспектив, мир, который наполнен неиссякаемым сокровищем жизни, плодородия и красоты. Прекрасная часть Планеты, без которой Земля была бы неполноценна! Ты мощная основа, на которой стоит жизнь многих городов и сел. Бездонность вод хранит великую историю нашей страны, бережет тайны и достижения, которыми мы гордимся! Ты являешься хранилищем нашего исторического богатства!

И все это не может не трогать сердце человека! Та природа которая дышит красотой и свежестью, которая дарит душевное умиротворение и потребность в счастье...Твое спокойствие – завораживает, величие – заслуживает уважения, твоя Жизнь – заставляет восхищаться тобой, Днестр! С тобой легко дышать...

Тебя нужно благодарить за твои дары нам – людям, тобой необходимо дорожить! Пока человеческая благодарность отзывается в заботливости и бережности к тебе, ты будешь жить, великая и могучая река Днестр!

Номінація «Твір, оповідання»

I місце (вікова категорія до 17-21 рік)

Коротя Юлія, 21 рік, «Река Величия»,

м. Одеса, Україна

Номінація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія
до 16 років)
Турчин Володимир, 13 років,
«Рябчик великий»,
с. Заліски, Жидачівський р-н,
Львівська обл., Україна

Номінація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія
до 16 років)
Хворостенко Вікторія,
16 років, «Сумерки»,
сmt. Овідіополь,
Одеська обл., Україна

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная
категория до 16 лет)
Гуцу Анастасия,
«Я собираю ряску,
г. Кишинев, Молдова

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Корольчук Ольга
г. Кишинев, Молдова

Номинация «Фоторобота»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Буймистру Сергей
г. Кишинев, Молдова

Номинация «Фоторобота»
I місце (вікова категорія
16-21 рік)
Білінський Михайло
с. Ягідне, Кам'янка-Бузький р-н,
Львівська обл., Україна

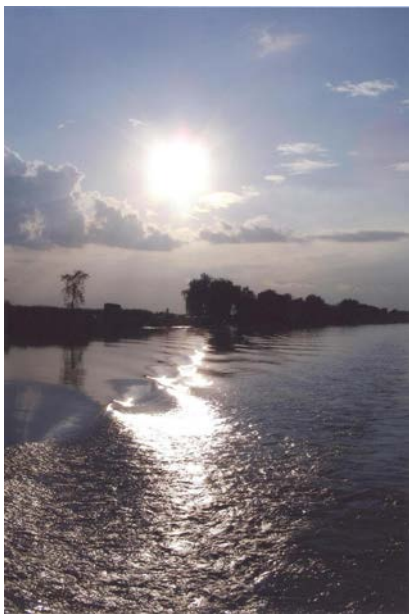

Номінація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія 16-21 рік)
Коваленко Елена
г. Кишинев, Молдова

Номінація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія більше 21 року)
Проців Галина, 45 років, «Вітик Золотої Липи»,
м. Бережани, Тернопільська обл., Україна

Номинация «Фоторобота»
I місце (вікова категорія
більше 21 року)
Котельнікова Юлія, 22 роки,
«Сонячні відблиски»,
м. Одеса, Україна

Номинация «Фоторобота»
I место (возрастная категория больше 21 года)
Игнатьев Дмитрий, 22 года, «Августовский вечер»,
г. Бендеры, Молдова

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія до 10 років)
Швець Марк, 10 років, «Рибацький рай»,
м. Одеса, Україна

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія 11-16 років)
Стащенко Анастасія, 11 років, «Тренування на Дністрі»,
м. Одеса, Україна

Номинация «Рисунок»

I место (возрастная категория 17-21 лет)

**Унтила Вероника, 20 лет, «Ранняя весна на Днестре»,
Молдова**

Річка моєї долі

Це правда, що людина може все.
Як схоче, то й до неба піднесе,
А коли ні, і руки опустила,
То хто їй зможе повернути крила?

Є люди, одержимі добротою.
Вони ж бо ладні жертвувати собою
І мрію втілити в життя.
За мрійниками й справді майбуття.

Яскравий приклад – скельний монастир.
Зовсім недавно – чагарі, пустир.
Сьогодні – давня пам'ятка культури,
Взірець церковної архітектури.

У Лядові на височенній скелі
Розміщений цей монастир в печері.
Ведуть до нього майже 100 сходин.
З семи чудес Поділля він один.

В наступнім році святкуватиме тисячоліття.
Він не одне вже бачив лихоліття.
Перед війною повністю зруйнований,
І тільки чотирнадцять літ стоїть відновлений.

Людські старання і молитви щирі
Паломникам священний путь відкрили.
Тож скельний монастир – наш оберіг,
Він наші душі і серця зберіг.

А у підніжжя річка Дністер плине,
До нього звернись: «Пане господине,
Несеш свої ти води гордо й владно.
А чи повсюди мило скрізь і гарно?»

Старий Дністер задумавсь на хвилину
І відповів: «Чи знаєш ти, людино,
Яке екологічне лихо буде,
Коли за розум не візьмуться люди?»

В кількох місцях мені зрушили груди?
Електростанцій тикнули повсюди,
Забруднюють, непотріб весь скидають,
А потім, знай собі, відпочивають.

Шановні, скаменіться, люди!
Збудуйте очисні споруди.
У берегах дерева не рубайте.
А береги укріплюйте та прикрашайте!

Багато бачу на своїй дорозі.
Тому й пливу задуманий, в тривозі.
І все то я погане й добре бачу,
Коли радію, часто-густо плачу.

Он бачу під шнурівочку городи,
Тоді спокійно я хлюпочу води,
Я гордим соняхам помию ноги
І поспішаю далі у дорогу.

Призупинюсь, люблюсь виноградом,
Радію лісом, молоденьким садом,
Та раптом звалище сміття – і я заплачу.
На превеликий жаль, це часто бачу.

Мені старому соромно за Вас.
Могилів-Подільщина – це казка (без прикрас),
А ти, людино, власними руками
Оцю красу закопуєш у яму.

Краса врятує світ, це знає всяк.
А чи кожен завше чинить так,
Щоб зберегти й примножити красу,
Щоб серцем обігріти землю всю?»

«Красо України, Подолля,
Розкинулось мило, недбало!
Здається, що зроду недоля,
Що горе тебе не знавало!».

Людино мудра! Стань-но, зупинись!
Візьмись за розум, вчасно схаменись!
Не руйнуй чарівності й краси!
Свої майбутнім внукам донеси!

Для цього варто всім почати з себе,
Навести лад у душах своїх треба.
А потім можна взятись за мітелку
І вимести подвір'я й світелку.

Прибрати вулицю, прикрасити квітками,
Повоювати з брудом, чагарамми.
Організувати рай екологічний.
Він більш важливий аніж політичний.

Очистити груди Дністра від сміття,
Хай має він гарне і гідне життя.
А ми з діточками на березі мило
Гулятимемо радо із вдячністю й миром.

Подякує нам сивочолий Дністер
На повні ж бо груди дихне він тепер.
І стане єдиним людина й природа
Найкраща у світі для нас нагорода.

Номінація «Вірш»
І місце (вікова категорія до 16 років)
Дмуховська Валерія, 14 років,
«Річка моєї долі»,
м. Могилів-Подільський,
Вінницька обл., Україна

Легенда про Дністер

Мов птах стрімкий та невгамовний,
Тече Дністер – володар рік,
Його вітри несуть невтомно
У море вже не перший вік.

Чому ж «Дністер» вас зацікавить,
А я вам зараз щось скажу
І не потрібно вам лукавить,
Я вам легенду розкажу:

«Колись давно, далеко дуже
Жив дід поважний та могучий,
До рік він ставивсь небайдуже
И манив його Дністер тягучий.

Просив він діда волі дати,
Щоб білий світ і люд побачить,
Щоб сонце й зорі повідати,
А то усе, що він тут бачить –

Це сірість, хмуристь та печаль.
Отож, подумавши, дід тут же
Відправив річку в синю даль.
Але сказав: «Ти, любий друже,

Назавжди нас запам'ятай!
А ще тримай два камінці:
Один – це дім, два – рідний край,
Ти дай їх морю укінці

Вони – перепустка у світ
Барвистий, ясний та незнаний».
Дністер же, ніби цвіт,
Злетів у світ такий жаданий.

Він довго тік й шумів містами,
Аж доки море не зустрів
І не побачив між камінням
Володаря усіх морів.

Той запитав з якого роду
Та з місць яких він походить,
Чи полюбляє він свободу
Та що від неї він чекає.

Тут Дністер швидко спохватився,
Про камінці згадав умить.
Та щось він дуже забарився
І не помітив, як пройшла та мить.

Згадавши швидко, що йде з ними,
Він оповів свій шлях владіці
Слова були ці нелегкими,
Та все ж із чистої водиці.

Сказав, що ті два камінці,
На дні стер, мандруючи сюди.
Господарю сподобалися слова ці
Відтоді Дністер звали його всі».

Номінація «Вірш»

I місце (вікова категорія 17-21 рік)

Боднар Олена, 18 років,

«Легенда про Дністер»,

смт. Вендичани, Могилів-Подільський р-н,

Вінницька обл., Україна

Екологічні проблеми Дністровського лиману

Дністровський лиман – одна з найбільших відкритих водойм півдня України. Лиман з'єднаний з морем вузькою протокою – Цареградським гирлом. Лиман відкритий, прісноводний, судноплавний. Назва походить від річки Дністер, яка при впадінні в Чорне море утворює лиман. Довжина лиману становить 42,5 км, ширина – від 4 до 12 км, площа – 360 кв. м. Глибина – від 0,6 м до 2,7 м, місцями – до 5м. Північні береги низькі, заболочені, західні та східні високі, розчленовані ярами. Середня солоність – 0,5 – 3 ‰ (у південній частині – до 9 – 17%). Взимку замерзає, влітку температура сягає + 26. Дно біля берегів піщано-мулисте, подекуди кам'янисте, у центральній та північній частині – мулисте. Поширені водолюбні рослини, біля північних берегів – зарості очерету й осоки. Водиться близько 70 видів прісноводних риб (лящ, карась, судак, окунь, щука, сом, бичок). Під час нересту з моря заходять осетрові, хамса,

кефаль. У плавнях – гніздування кулика, качки, лебедя – шипуна. В північній частині лиману знаходяться Нижньодністровський національний природний парк та Лиманський ландшафтний заказник.

Мета роботи – дослідити фактори забруднення Дністровського лиману.

Територія дослідження – узбережжя Дністровського лиману між селом Роксолани та селищем Овідіополь (протяжність – 8 кілометрів)

В результаті дослідження були зафіксовані такі фактори негативного впливу людини на екологічний стан Дністровського лиману:

- засмічення твердими побутовими відходами (несанкціоновані сміттєзвалища);
- масштабне дачне будівництво;
- незадовільний стан очисних споруд населених пунктів;
- значне розорювання схилів;
- хімізація сільського господарства;
- випалювання рослинності у плавневій частині лиману;
- вирубування дерев та чагарників для побутових потреб;
- несанкціонований видобуток піску та глини;
- забур'янення узбережжя;
- випасання худоби.

На дослідженій території одним з основних факторів негативного впливу на екологічний стан Дністровського лиману є засмічення схилів твердими побутовими відходами. Спонтанні звалища побутового сміття фіксуються поблизу сіл Овідіополь, Роксолани на узбережжі лиману в місцях, де будинки розташовані безпосередньо біля води. Багато років велике сміттєзвалище знаходиться в урвищі поблизу культурної пам'ятки загальнонаціонального значення «Ніконій».

Значної шкоди Дністровському лиману чинить дачне будівництво. Під час будівельних робіт (перекопування ґрунту, огороження ділянок тощо) повністю знищується рослинний покрив, руйнуються кручі.

Дачні кооперативи на узбережжі лиману не мають каналізаційної системи, тому стоки потрапляють безпосередньо в воду. Каналізаційні споруди смт. Овідіополь теж знаходяться в незадовільному стані. Часто трапляються аварії, в результаті яких відбуваються викиди нечистот.

Відносно незаймані смуги степової рослинності розташовані безпосередньо вздовж води. Їх ширина – 20-60 метрів. Протягом останніх років ця межа залишається майже незмінною. Проте зростає кількість орних земель. Часто розорюються схили, а людські городи підходять безпосередньо до води. Фермерські господарства та місцеві жителі постійно використовують хімікати та добрива, які з ґрунтовими водами потрапляють в лиман. Розорані території часто не використовуються за призначенням. На них буйно розростаються бур'яни. Покинуті поля, території ферм та інших господарських будівель, смітники (площа яких продовжує зростати) також є осередками розростання бур'янів, які переходять на схили лиману, особливо, на ті місця, на яких дернова рослинність зріджена або витоптана.

Необережність людей часто призводить до пожеж. Вигорають великі ділянки круч, лісосмуг, горять десятки гектарів плавнів.

На досліджуваному проміжку узбережжя лиману ми спостерігали випадки незаконного видобування глини та піску. Це призводить до руйнування берегів Дністровського лиману, зсувів та обвалів. Часто у місцях видобутку утворюються сміттєзвалища.

Мальовничі схили Дністровського лиману вкриті заростями маслини, шипшини, терну та глоду. Також тут росте верба, тополя, акація, в'яз та інші. Спостерігається повне або часткове вирубування дерев та чагарників на паливо та господарські потреби. Багато дерев несуть на собі сліди пошкодження. Іноді спостерігається відростання бічних стовбурів або ж повна загибель дерева.

Оскільки територія півдня України характеризується природними пасовищами майже виключно на схилах річок, лиманів та балок, схили Дністровського лиману - основне пасовище для великої рогатої худоби. Рослинність схилів Дністра відзначається великою різноманітністю.

Тут зустрічаються: астрагал безстрілковий, деревій, звіробій, півники карликові, валеріана пагоносна, чебрець та багато інших рослин. На деяких ділянках схилів, куди не добирається худоба та люди, росте ковила волосиста.

Через випас спостерігається заболочення, порушення структури берегів, зменшення ділянок степової рослинності. Витолочені ділянки заростають бур'янами. Внаслідок витопування пошкоджується коренева система рослин, багато з них гине.

На нашу думку, основними заходами з покращення екологічного стану Дністровського лиману є:

- екологічна просвітницько - роз'яснювальна робота з громадою;
- максимально можливе обмеження господарського втручання екосистему лиману;
- розширення природоохоронних територій.

Номінація «Науково-популярна стаття»

І місце (вікова категорія до 16 років)

Сайдель Юлія, 12 років,

«Екологічні проблеми Дністровського лиману»,
сmt. Овідіопіль, Одеська обл., Україна

Краса Дністра велична і незрівнянна

Дністер... Він такий чудовий. Це є гордість Могилева-Подільського та джерело життя жителів цього міста й навколишніх сіл. Я народилась у селищі Вендичани, тому мені не раз доводилось бувати у мальовничому Могилеві-Подільському. Вулиці з новими будинками, сучасними магазинами та ресторанами завжди приваблювали гостей, серед них і мене. Разом з тим, всі ми прагнемо бачити те, що уособлює вічність, красу, швидкоплинність та неповторну мить...

Від півночі Українських Карпат до золотих берегів Чорного моря 1362 кілометровою стрічкою тихо, подекуди бурхливо, мчить на південний схід одна з найбільших рік України – Дністер. Розпочинає він свій шлях з невеличкого струмка при горі Розлуч, біля селища Середи Львівської області. Дністер, вибравши 400 великих і маленьких річок, стає великою і могутньою рікою і в Одеській області впадає в Дністровський лиман. Це швидка, з чистою і прозорою водою і кам'яним дном річка, що має мальовничі і скелясті береги. Вражає своєю різноманітністю флора Дністра. Тут можна побачити горицвіт, первоцвіт, сон великий, ковила, молодило руське, півники угорські, герань криваво-червону, ясенець білий, мигдаль степовий та ряд інших. Багато цих рослин занесені до Червоної книги України, а окремі ділянки (понад 20) із наскельною степовою рослинністю перебувають під охороною.

Тваринний світ Подністров'я і, особливо, каньйону Дністра різноманітний і мальовничий. У лісах водяться козулі, борсуки, зайці, білки, вепри, ласки, кіт лісовий. Часом зустрічаються олені, а з недалеких Карпатських лісів заходить рись. Можна зустріти вужа, рідше гадюку чи мідянку, і вже зовсім рідко – обережного полоза. На скелястих ділянках можна побачити круків, канюків, яструбів, шулік, які кружляють над каньйоном.

Любителі порибалити можуть піймати верховодку, окуня, судака, голавля, підуста, густеру, коропу, краснопірку, сома, жереха. Рідкісними видами є риби марена, вирезуб і стерлядь – представник осетрових.

Якби мені довелось писати гімн всепланетному життю, то я б неодмінно почала би його з величальної пісні на честь води і закінчила би щонайглибшою вдячністю цій живильній рідині. Чому таке поклоніння? Ви правильно здогадуєтесь: причина не тільки в тім, що наші прабатьки в енному ступені вийшли з неї, що ми її діти, а в тому, що майже на три чверті складаємося з неї, вона вгамовує нашу спрагу, дає життя ланам, зіграє будинки, стелиться перед кораблями...

Життя буває там, де вдосталь є питної води. Ви вже, напевно, знаєте найдавніші ознаки нинішньої людської цивілізації, виявлені у благодатному, оводненому Межиріччі. Міста розташовані переважно на берегах річок, ці видовжені благодатні оазиси найгустіше заселені. Вода не тільки вгамовує спрагу, зрошує землі, забезпечує надійну роботу численних промислових підприємств, задовольняє санітарні потреби... Ріка є найдешевшою транспортною артерією: довжина судноплавних маршрутів – понад 500 тисяч кілометрів!

Так, я впевнена, що саме зараз в когось виникнуть питання: а як же повені, паводки? А скільки життів дорослих людей, і навіть дітей, забрали ці могутні витвори природи? Твердження, що ріки приносять окрім користі велику шкоду населенню на сьогодні не є суперечливим. Але, схилившись до справедливості, ми робимо висновки, що й самі люди негативно впливають на екологічний стан рік, забруднюючи їх.

Не раз, гуляючи берегом Дністра, я помічала жакливу картину, яка розкриває людське ставлення до природи, що характеризується жорстокістю та байдужістю:

берег закиданий бляшанками та поліетиленовими пакетами й іншим сміттям – все це свідчить про високий рівень забрудненості. А що буде далі? Можливо, через нашу недбалість майбутні покоління уже не побачать цієї могутньої артерії життя, що сьогодні ще милує наше око та радує нашу душу.

Існує легенда, за якою на місці ріки був невеликий струмок, уздовж якого жили люди. Вони вели свій календар, позначаючи дні на прибережному піску. Але одного разу струмок розлився й затопив береги. Коли зранку вода зійшла, вийшли люди на берег, а їхніх позначок на піску нема.

— Хто дні стер? — бідалились люди, і самі відповідали:

— Та хто?! Струмок дні стер.

Тож давайте ми не будемо разом з вами «стирати» майбутні щасливі дні. Дні, коли гуляючи берегом нашого чистого Дністра, ми будемо чути щасливі усмішки наших дітей, рідних та друзів.

Номінація «Науково-популярна стаття»

І місце (вікова категорія 17-21 рік)

Медвідь Інна, 17 років,

«Краса Дністра велична і незрівнянна»,

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

БАРВИ ДНІСТРА

Найбільшу насолоду та радість, найпалкішу любов до рідного краю, до життя викликає спілкування з природою. Вона чарувала й чарує людину. Шепіт голубої води, зелених дібров, спів дзвінкоголосних пташок, запах і розмаїття квітів – усе це ні з чим незрівнянна краса рідної землі.

У кожного з нас є дорогий серцю куточок: зелена левада, гай із суничними галявинами, широке поле, де так легко й солодко дихати. А для мене – це річка. Я завжди з нетерпінням чекаю літа, канікул, а ще, щоб татко приїхав з роботи і ми цілою родиною поїдемо на Дністер. Яке це щастя годинами бовтатися у воді, слухати писк мами, яка здригається від того, що ми, діти, хлюпаємо на неї холодною водою (чомусь їй вона здається холодною), дивитись на тата і старшого брата, як добре вони тримаються на воді й мені за них не страшно.

У нас є улюблена місцина, де ми завжди відпочиваємо, милуємося краєвидами Дністра, дивуємося дивам природи...

Свій величний шлях ця річка розпочинає на північних схилах Українських Карпат. Але справжнє диво утворює ця водна артерія, коли минаючи Львівщину та Івано-Франківщину, досягає мого рідного Тернополя.

Саме тут починається мальовничий 250-кілометровий Дністровський каньйон – найбільший в Україні й один з найбільших в Європі. В давнину його називали Кам'яначчиною й марно. Утворений каньйон шляхом вимивання ґрунських порід з Подільської піднесеності. Північні схили каньйону густо порізані ущелинами, якими стікають до Дністра його ліві притоки: Золота Липа, Коропець, Стрипа, Джурин, Серет, Збруч та десятки великих та маленьких струмочків.

Ми всі захоплюємося природою Альп і Кавказу, Карпат і Криму й прагнемо будь-що колись побувати там. Але не всі знають, що Дністровська долина з її краєвидами має свою неповторну красу. Деякі місця на Дністрі такі гарні, що

самі просяться на полотно чи плівку, й з нетерпінням чекають і талановитого пейзажиста, й фотомайстра.

Дністер тече тут, утворюючи багато фантастичних звивів – меандрів. Дослідники називають каньйон ілюстрованим підручником геології. Круті гористі або зарослі лісом береги другої за величиною річки України нагадують земну поверхню в розрізі. На території каньйону близько сотні природних та історичних визначних пам'яток світового значення.

У навколишніх селах зустрічаються на Дністрі травертинові скелі. В давні часи вони часто ставали захистом від ворогів, тут оселялися ченці, а інколи і в них будувалися храми.

Одна з найцікавіших травертинових скель є у моєму рідному селі Стінка. Зацікавленість нею викликана не тільки мальовничістю місцини та невеличким водоспадом, але й тим, що у ній знаходився ранньохристиянський скельний храм. Розташована скеля серед грабового лісу у нижній частині крутого лівого берега р. Дністра (навпроти с. Делева Івано-Франківської області). Вхід до печерного храму – біля підосви скелі у невеликому гроті. У стелі грота є отвір завширшки близько 1,5 метра, через який можна потрапити на другий ярус, де знаходився ранньохристиянський храм, вирубаний у травертиновій скелі. Він має форму трапеції. У центрі східної стіни розміщена вівтарна частина у вигляді ніші. На стінах храму збереглися знаки й написи, зокрема хрести різної конфігурації, геометричні фігури.

До річч, теплий клімат у каньйоні відрізняє цю місцевість від інших територій Західної України. Адже стіни каньйону затримують сонячне тепло, через що влітку дощів у нас майже не буває, а навесні все тут розцвітає на 2-3 тижні швидше, ніж в інших частинах області.

Унікальне видовище являють собою невеликі водоспади «дівочі сльози». У нашій родині є добра традиція: кожного року на другий день Великодня іти до струмка, що біля водоспаду, щоб напитися та вмитися джерельною водою. Скельні ж нашарування на Дністрі, так звані «стілки» (може, від цього й пішла назва мого села Стінка) – пам'ятки природи, подібних до яких у світі практично немає.

Страшно навіть подумати, що через наше недбальство, безвідповідальність ця краса може зникнути, а від річки залишиться тільки назва або струмок з якого вона почалася.

Настав час кардинально переглянути свої стосунки з природою. Наші далекі предки жили з нею в мирі і згоді обожнювали її і боялися. А ще – берегли. Ми повинні бути дбайливими господарями у храмі матінки-Природи.

Номинация «Фоторабота»

І місце (возрастная категория до 16 лет)

Дзівульська Наталія, 13 років,

«Барви Дністра»,

с. Стінка Буцацький р-н, Тернопільська обл., Україна

В майбутнє через минуле

XXVIII століття... А технічного прогресу як і не було. Лише поодинокі мальовничі села України чарують своєю античністю, культурою, героїзмом. Люди носять вишукані речі, розшиті вибагливими візерунками та узорами в національному стилі,

звучать чарівні українські пісні, панує цілковита гармонія з природою. Мати часто каже, що нам, на щастя, вдалося відродити багатовікову культури з її національним колоритом, самотутніми звичаями та традиціями.

Якогось літнього вечора я з друзями, Сашком і Марійкою, сиділи біля вогнища на березі Дністра і чекали діда Юхима, який от-от повернеться з риболовлі. Дідусь повільно ступав стежиною, що тягнулась над крутим берегом ріки. Навкруги чулось радісне цвіркотіння горобців, тихі пісні солов'їв. Інколи було чути плескіт у воді, то вже качки полювали вечерю.

Дідусь був доброю людиною, знав багато історій, часто розповідав нам про той дивний «прогрес». Ми тихенько слухали, ловлячи кожне його слово. Але найбільше зачаровували нас стародавні легенди про античні племена, войовничих кіммерійців, скіфів, древлян, про Київську Русь, про епоху козацтва. Ми тоді уявляли себе відважними слов'янами, які заснували Київ, або відважними козаками, що воювали проти татар.

Юхим Іванович підійшов, уважно подивився на нас, присів біля вогню і почав розповідати:

«...Подивіться на цю чудову ріку, буйні степи та ліси. Все це вдалося нам відродити впродовж двох століть. Я вже розповідав, яке нещастя тоді спіткало природу. Люди знищували серце нашої планети. Дністер був брудним, мілким, все менше тварин знаходили притулок на берегах і у водоймі, рослини гинули від спеки і брудної води, переповненої хімічними сполуками та відходами. Так довго тривати не могло...

Ще в далекому 1164 році у Галичі сталася велика повінь. Вода зносила оселі, руйнувала церкви, виривала з корінням дерева. Від сильного дощу «в один день і в ніч із Дністра несподівано пішла велика вода на оболонь і дійшла аж до Бикового болота, і потопила більше трьохсот чоловік, що пішли були з сіллю із Удеча (цебто Жидачева). І багатьох людей знімали з дерев, і вози, що їх вода була повикидала, а багато інших потопилося. І хліб у них був сильно дорогий на ту зиму». Люди відчували, що то була Божа кара. Всі молилися, просили сил, прощення за гріхи. Здавалось, що усьому настав кінець. Ніхто тоді не знав, що на Україні ще залишилися волхви, нащадки могутніх чарівників. Після хрещення Русі вони пішли в ліси, де знайшли захист і притулок. Одне покоління змінювало інше, а знання передавалися з уст в уста. Ось тепер вони і зібралися на раду. Говорили про Велику воду, незнану біду та наслідки. Килина – молода дівчина-волхвина запропонувала викликати сили природи. Коли всі дали згоду – розпочали магічний ритуал...»

Тут дід поглянув якимось сумно-сумно і завів тихим старечим голосом:

*«Цвіте, буєє все навколо, цвіте, зеленіє,
А за степом золотим, вода Дністер мріє.
Хай прийде до нас тепер матінка Природа
І візьме своїх сестер, дітей бога Рода:
Лісу – мавку лісову, Непу – мавку степу,
Ще й Надію – водяну, русалку й пелегу.
Хай живе довкола все, живе зеленіє,
Де за степом золотим вода Дністер мріє».*

Такої пісні ми ніколи ще не чули. Кожне слово було сповнене таємничості, якоїсь незваної сили. А далі тиша... Нам вже здавалось, що от-от побачимо і Лісу, і Непу, і русалку, всіх-всіх. Але дід Юхим продовжив:

«Прийшли тоді очікувані гості на раду. Природа багато чого пояснила волхам, розповіла про причини повені та майбутнє. І про козаків, і про світові війни,

про стрімкий розвиток науки і технічного прогресу, про голод, про катастрофи і біди в житті людей, про покоління, яке нищитиме все живе. Три дні і дві ночі слухали люди мавок та русалку, багато сперечалися, але згоди врешті-решт дійшли. Коли Матінка-Земля виснажиться, прийде знову Велика вода, вона знищить, зруйнує все, що порушує природну гармонію, врятуються лише люди з чистим серцем і душею. На тому і розійшлися.

Довго ще тоді говорили про ту таємну раду, складали багато пісень, легенд, переказів. Збувалися всі пророцтва Природи. Один народ змінював інший. Люди переживали багато горя та нещастя. Жорстока війна змінювалась голодом і навпаки. Ось нарешті запанував мир. Україна стала незалежною. Але в гонитві за кращим життям люди забули про природу.

І тоді знову пройшов рокіт небом, здригнулася земля і вийшли з берегів усі ріки планети. Наш Дністер теж очищував землю... Багато загинуло народів, була знищена техніка, машини, заводи... Врятуватись вдалось небагатьом – це буди люди дійсно з чистим серцем. Вода спокійно проминула маленьких дітей, старців та справжніх захисників природи. Сили природи дали друге життя не тільки природі, але людству теж. Тепер ми живемо на березі героїчної ріки. Дністер відновив свою велич і красу. Повернулися птахи, відродилися рідкісні рослини й риби. Органічний світ збагачується кожного року. Не знаю, діти, як там у інших людей, а у нас дійсно чарівне містечко. Бережіть нашу річку, доглядайте її, не забруднюйте воду, степи, ліси, живіть у гармонії з природою». Дід підвівся і пішов до оселі. А ми ще довго сиділи, намагались зрозуміти його науку. Я, Марійка і Сашко поклялись, що завжди будемо цінувати те, що маємо. Вирішили постійно прибирати сміття вздовж берегів, занесене вітром, посадити на схилах багато дерев, щоб бурхлива річка ставала прекраснішою з кожним днем. Дністер – це наше життя, частина кожного з нас. Тож давайте берегти його і цінувати, любити всім серцем! Друзі, бережіть нашу річку, не будьте байдужими!!!

*Бережіть природу навкруги,
Ви догляньте й річку, й береги,
Цінують широко всі скарби землі,
Природа з радістю віддасть вам тоді.*

Номинация «Фоторабота»

І місце (возрастная категория до 16 лет)

Ільсва Уляна, 15 років,

«В майбутнє через минуле»,

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номинація «Фоторобота»

I місце (візрастная категория до 16 лет)

Луців Роман, 15 років, «Завітайте до нас на Дністер, де світанки п'янки, барвінкові, і веселки з дністрових кичер признаються йому у любові»,
м. Заліщики, Тернопільська обл., Україна

Номинація «Фоторобота»

I місце (візрастная категория до 16 лет)

Орлова Олена, 16 років,
Одеська обл., Україна

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория до 16 лет)
Чебан Анна, 16 лет, «Огни Днестровской ГЭС»,
Кишинев, Молдова

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Михна Наталия, 17 лет, «Перед грозой»,
Кишинев, Молдова

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Ротарь Юрий, 17 лет,
«Какое чудо природы!»,
м. Бендери, Молдова

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Кирица Лидия, 18 лет, «Плыви, лодочка, плыви...»,
Кишинів, Молдова

Номінація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія більше 21 року)
Кіскіна Анна, 23 роки, «Жива природа»,
м. Одеса, Україна

Номінація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія більше 21 року)
Кучанська Ірина, 21 рік, «Осяяні щастям»,
м. Одеса, Україна

Номинація «Малюнок»

I місце (вікова категорія 6 – 10 років)

Кутельмах Ярина, 10 років, «Барви Дністра»,
м. Львів, Україна

Номинация «Рисунок»

I место (возрастная категория 11-16 лет)

Иванов Ратибор, 15 лет, «Живописный Днестр»,
г. Кишинёв, Молдова

Номинация «Рисунок»
I место (возрастная категория 17-21 лет)
Унтила Вероника, 21 год, «Днестровская роза»,
г. Кишинёв, Молдова

Я живу в мальовничому краї

Я живу в мальовничому краї,
Де купається літо в розмаї,
Де так щедро кує нам зозуля,
Де барвінком всміхається доля.

В Могилеві на чуднім Поділлі,
Я зростаю неначе в чар-зіллі,
В юне серце щедроти вбираю,
Рідну землю душею кохаю.

До схід сонця схоплюся з постелі,
У мандрівку відпрошуся в нені,
Протопчу у траві стежинку,
Потурбую сріблясту росинку.

Дрібні роси зберу у долоні,
Опинюся в туману полоні,
Перший промінь впускаю в своє серце
Усміх сонця впіймаю в відерце.

Я на берег Дністра поспішаю,
Кожен кущик і квіточку знаю.
Люблю слухати кумкання жабки,
І збирати букетів охапки.

В тихій заводі лебідь й лебідка,
Там на березі квітне нагідка,
Табунець каченят в зелен-рясці,
Я немов опинилася в казці.

Я тихесенько сяду в травичці,
Рибок бачу у срібній водичці,
В верболозах співа соловей,
Лине пісня про сонячний день.

В тому співові щире прохання
Берегти і ліси, й різнотрав'я,
Не робити смітник коло річки,
Не рубати стрімкої смерічки.

Старий Дністер й собі озвався стиха:
«Байдужістю наробите лиха,
Про береги мої подбайте, люди
Вам і мені безпечніше так буде.

Могутні води я несу в море,
Хай оду-пісню заспівають гори.

Об берег похлюпочуся ліниво
И долину в далеч гордо і щасливо

Та все ж, шановні, я сердитий трохи.
Мене обсіли чомусь лихі тривоги.
Убрали душу у бетонні ґрати,
Бо ж на людей я маю працювати.

Цю місію свою я розумію,
То ж покладаю на людей надію.
Хай буде добре Вам і мені нівроку,
Мені любов – я вдячність Вам глибоку.

Живімо в мирі люди і природа,
Повітря чисте – Вам винагорода,
Не трапиться екологічне лихо,
Всі жити будуть мирно, люблю, тихо».

Посиділа на березі Дністра,
Сподобалась ця розповідь проста.
Вклонилась річці вдячно й низенько
Й додому поспішала я швиденько.

Про цю розмову щиро написала,
У Львів на конкурс чемно відіслала,
Бо я хоч патріотка і маленька,
Мене хвилює Україна – ненька.

Номінація «Вірш»

I місце (вікова категорія 11 – 16 років)

Дмуховська Валерія, 15 років,

«Я живу в мальовничому краї»,

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Ніч на Дністрі

Сонце за горою сховалося,
тиха ніч на землю прийшла.
Вітер на гіллі не гойдається,
зіронька перша зійшла.

Трави уже не колишуться,
тихо поснули і сплять.
Звірі, дрімаючи, туляться,
сови тихенько гудять.

Зорі почали з'являтися,
місяць із ними зійшов.

Тут же почав він купатися
в хвилях прекрасних, мов шовк.

Річку торкнувся він променем,
ніби збудивши від сну.
Тут же вона мов із гомоном,
хлюпнула в сонну траву

Потім швиденько котилася
річка, мов стежка, униз.
Раптом, немов зупинилася,
стишила хід свій і бриз.

Річка Дністер називалася,
чиста, як сльози, кришталь.
Плила вона, хвилювалася,
бігла далеко, у даль.

Все навкруги звеселяла:
трави, природу, дітей.
Хвилі свої дарувала,
звала до себе гостей.

Річка все далі котилася,
пінила хвилі... І в мить,
стишила води, всміхнулася,
ніби їй місяць велить...

Номінація «Вірш»

I місце (вікова категорія 17 – 21 років)

Матляк Дмитро, 20 років, «Ніч на Дністрі»,

с. Бориля, Турківський район,
Львівська обл., Україна

Збережемо Дністер

Екологічна катастрофа, екологічне лихо, екологічні проблеми... На жаль, у наш час ці словосполучення стали дуже «популярними»: лунають мало не щодня з екранів телевізора, інформація про екологічні лиха та проблеми заповонила Інтернет, екологічні катастрофи у світі трапляються все частіше і частіше. Звичайно, сучасна людина не може лишатись осторонь цих проблем. Тому, коли я дізналась про конкурс «Барви Дністра», метою якого є привернення уваги до екологічних проблем екосистеми річки Дністер, вирішила взяти у ньому участь.

Я часто буваю на березі Дністровського лиману. Це справжня перлина нашого регіону, його окраса і гордість. Але водночас дізнаюся з новин, на уроках біології про безліч екологічних проблем, пов'язаних із забрудненням річки Дністер, знищенням її екосистеми.

У своєму листі я звертаюсь до уявного директора уявного хімічного заводу. Адже таких заводів і фабрик, збудованих на берегах річок, в Україні безліч. І мені здається, що найбільшого лиха водним ресурсам завдають саме вони.

Я дуже хочу зрозуміти, чому ж утворюється це замкнене коло: людина залежить від природи, але, прагнучи поліпшити своє життя, цю природу знищує?!

Доброго дня, шановний пане директоре хімічного заводу!

Пише Вам учениця 7 класу Цісар Катерина. Хочу переказати свій дивакуватий сон. Кажуть, деякі з них є віщими. Хвилююся я за майбутнє нашого рідного краю і всієї Землі, тому, мабуть, і сняться мені такі дивні сни.

Ви не повірите, але у своєму сні я перетворилась на крапельку води!

Прозору, чисту, дзеркальну крапельку, народжену у річці, що протікає поблизу заводу, який ви очолюєте. Так, я відчула себе водою! Це відчуття споріднене з музикою, переливи якої несуться над безкраїми просторами нашої планети! Я теж займала весь простір, який мені надавала рідна земля: то прискорювалася у вузьких місцях річки, то сповільнювалася, щоб перепочити і погратися з рибками, які своїми плавниками здійснювали чарівні хвилі на поверхні води. Мені було так добре у цьому чарівному світі! Та щастю судилося бути недовгим...

Великі пащі якихось невідомих механізмів стали засмоктувати мене. Мого плачу ніхто не чув, ніхто не міг мені допомогти. Проте я намагалася просочитися під землю, утворюючи підземні резервуари, і повернутися назад у свою стихію. Нарешті мені вдалося це зробити, але куди поділася моя прозорість, кришталева чистота?! Мутним потічком стікала я у річку, здогадуючись, що потрапила у стічні труби, які виходять з хімічного заводу прямо у річку.

Все ж таки мені було добре з моїми річковими друзями. Неслася я, підхоплена легеньким вітерцем... Аж раптом – що це?! Чийсь ноги! Так це ж головний інженер заводу набирає воду з річки, щоб помити своє авто. Намилив машину миючим засобом і змиває річковою водою. Ой, мені не можна потрапити назад у річку, адже вода у ній стала ще більш небезпечною для усього живого. Але зупинитися я не можу, мене несе річкова течія. І, отруєна смертельною піною, продовжила я свою подорож.

Ось знову чийсь ноги. Та це ж корова Зорянка прийшла попити водички. Літне сонце вкрай зневоднило її тіло.

- Не пий цієї води – вона недобра! – намагалася докричатися я. Та не чує мене Зорянка, п'є далі. Вода для неї – це життя.

Вкрай схвильована, знесилена, продовжила я свій шлях. Чую – здалеку доносяться ніжні чарівні звуки. Куди й ділася моя втома! Наближаюся ближче.

Впізнаю місцевого поета. Він читає свої вірші, стоячи на березі річки та милуючись її красою. Велич та багатство річкових вод надихнули його на творчість.

Зачарована мистецтвом слова, я раптом зіштовхнулась з чимось чорним, мазким, смердючим. Це було так жахливо, що я прокинулась.

Довго не могла прийти до тями. Що ж то було? Можливо, відходи, що текли з труб хімічного заводу. А, можливо, так виглядає смерть, яку люди творять своїми руками.

Пане директоре! Я знаю, що у Ваших силах зупинити цю катастрофу. Вода – це життя. Тому мені було приємно уві сні відчувати себе водою, адже все живе на нашій планеті, наче пуповиною, зв'язане з нею. Як раділи воді риби, яких я бачила, птахи, тварини, рослини, діти, що у літню спеку прийшли до річки покупатися. Але як мені було прикро і страшно навіть уві сні, коли я з прозорої красуні-краплини, подорожуючи річкою, перетворювалась у смертельну отруту для всього живого.

Ми всі споживаємо воду, тому кожен з нас несе відповідальність за збереження та захист від забруднення водних ресурсів на Землі. Але як часто, ми даремно витрачаємо мільйони тонн води, не економлячи її, забруднюємо річки та ставки, моря та озера своїми бездумними діями.

Я поставила перед собою завдання: економити кожну краплину цього скарбу. А до Вас, шановний пане директоре, та до Ваших колег звертаюся з проханням не заощаджувати на будівництві очисних споруд та розробляти нові технології, що дозволяють забезпечити захист річки від діяльності заводу. Лише спільними діями ми збережемо водні багатства Землі, а отже – і все живе на ній!

З повагою, Цісар Катерина.

Номінація «Твір, оповідання»

I місце (вікова категорія 11 - 16 років)

Цісар Катерина, 12 років,

«Збережемо Дністер»,

с. Дальник, Овідопольського р-ну,

Одеської обл., Україна

Унылая реальность

I

На Днестре, реке длинной - длинной
Меж Молдовой и Украиной,
Раскинулись два разных города:
Один выглядит старо, другой молодо.

В старом граде река в почёте:
Всех вода здесь и кормит, и поит,
Каждая капля здесь на учёте,
Ведь она тебя и напоит.

«За каждой рыбёшкой у нас
Охрана ух – глаз да глаз!» –
Здесь довольно вам каждый скажет.
«Загрязнитель и вида не кажет».

Здесь не стоят рядами заводы.
ГЭС плотины стройно за воды
Днестра не уходят рядами ровными,
Отдавая запахами тлетворными.

В городе жизнь протекала
Лишь по природным лекалам.
Здесьняя рыба, речная вода –
Крайне полезное питьё и снеда.

Соседи из нового города с них
Лишь смеялись.
За прогрессом бездумно они
Увивались.

II

Трубным дымом окутана,
В чаду, ржавчине, смраде
Вода – и мутна, и муторна!
Убивают реку совсем в новом граде!

Здесь промышленник – Бог и царь,
Деньги вложишь – тебе всё можно.
По реке не носитесь с мечом, как встарь,
Спрячьте алчные шпаги в ножны!

Пять лет назад Днестр признан был
Умирающим – вот позор!
Неужели совсем ты, читатель, забыл
Расширить свой кругозор?

Новый град все бичи реки
Собрал в себе – нас ждут дела!
Вольны мы движеньем руки
Все проблемы решить, закусив удила.

Перво-наперво надо пресечь
На корню беспредел предприятий.
Чтоб от выбросов реку стеречь,
Ряд мер должны предпринять мы.

Выбросы пестицидов и газов
Под контролем вне всяких сомнений.
Интерес наш – поменьше заразы в реке –
выше бизнеса мнения.

Жить в новом городе продолжали
Как раньше, без изменений.
Жизнь достойную всем здесь зажали,
И не было иных мнений.

Днестр тёк и страдал,
Слезой ржавою всё рыдал.
И с десятков прошло ещё лет,
Как очнулись – а рыбы-то нет!

В мертвечине, гласит анализ,
Газы лишь, да фенол и свинец.
Вот как слуги прогресса старались,
Чтоб реке многолетней пришёл конец!

В старом граде в набат лишь бьют –
Мёртвую рыбу течением сносит.
Умирают люди, там где и пьют,
И поесть, задыхаясь, все просят.

Гибли город и тот и другой
От человека и расточительства...
И на помощь к нам со спиной-дугой
Старец пришёл, устав от учительства.

В старом граде детей он учил
Экологии – высший чин!
Старец сказал: «Мы погибаем, нам нечего ждать!»
Я сейчас же иду убеждать

Наших соседей в том,
Что река Днестр – наш общий дом!
Если дальше идти такою дорожкой,
Слой песчаный чуть-чуть, понемножку

Скоро будет размыт совсем,
И речное течение не восстановит его.
И покончим мы разом со всем –
Живым, неживым... Вмиг не станет всего!

III

Старец ушёл; текли годы,
Как текли и блёклые воды
Доживавшей своё реки –
Не протянешь туда уж руки.

Вдруг, в один день совсем непогожий,
Фигурка стала виднеться вдали.
«Это тот старец! Очень похоже!» –
Восклицали безумцы, что выжить смогли.

«Новости радостные несущу вам я:
Наш сосед – не совсем свинья.
Люди мрут – город сдался,
Не удался их план, не удался!

Лучше нет ничего воды речной,
На которой росли наши предки.
Без неё наша жизнь – ад печной
С изменённым составом клетки.

Жаждой мучаясь, града властители
Согласились услышать истину.
А теперь и они, и жители
Восстанавливают реку из тины.*

И заводы, и ГЭС там теперь
Под жесточайшим надзором.
Избегать надо отныне потерь.
Дорого стоил закон нам!

По нему гравий ныне
Нельзя из Днестра добывать.
Для очистки воды мы не
Позволим ему убывать.

Всё на благо пойдёт, спустя годы
Снова чистыми станут все воды
Реки; мы поможем природе
Фильтровать воду в каком-то роде.

Возродится в реке нашей фауна!
Перестанет вода быть парниковой сауной!
Вновь сможем ловить мы здесь рыбу!
Эх, дожить мне до этой поры бы...»

IV

Пятьдесят лет минуло, как старец
За Днестром с небес уж следит.
Над рекой снова радуги танец,
От реки уж совсем не смердит.

Пусть и Днестр спасся лишь в сказке,
Нам по силам себя превозмочь,
И, не действуя по чьей-то указке,
Реке и себе всего прежде помочь.

Дорогой мой, читающий сказку!
Я буду так рад, если ты хоть раз в год
уберёшь у Днестра. Сбрось равнодушную маску!
Сохрани же течение Тираса вод!

Не бросишь банку, отбросишь ил,
Что вредителей так манил,
Вслед за тобой пойдут и заводы
И начнут охранять эти воды.

Мы пока лишь стремимся к такому,
Постановка вопроса ясна:
Зависит от нас – впадёт Днестр в кому
Или в жизни реки вдруг наступит весна?..

А пока на Днестре, реке дчинной-длинной
Меж Молдовой и Украиной,
Всё так же раскинулись два сказочных города:
Один выглядит старо, другой – и без фабрик молодо.

Номинация «Рассказ»
I место (возрастная категория 17-21 год)
Каим Владислав, 18 лет,
«Унылая реальность»,
г. Кишинёв, Молдова

На варті Дністра

Від схилів Карпат до берегів Чорного моря блакитною стрічкою завдовжки 1362 км несе свої води із заходу на південний схід одна з наймальовничіших річок України – Дністер. Починається він з невеликого струмка на схилах гори Розлуч, що в Бескидах, вище села Середа Львівської області, на висоті близько 800 м. Дністер є по-справжньому унікальною річкою, і його долину не даремно внесли до списку семи природних чудес України. Долина Дністра має будову каньйону, і погляд на нього здатний приголомшити будь-яку уяву. Місцеві ландшафти не просто красиві – вони дивні і незвичайні. Каньйон простягається на 250 кілометрів між гірлами річок Золота Липа і Збруч і є найбільш привабливою частиною річки. Ліві береги його більш високі, і на них виростають дивовижні рослини, багато з яких вважаються реліктовими і дуже рідкісними.

На берегах ріки зустрічаються пам'ятки культури різних народів, що в давнину населяли долину Дністра. Історичних пам'ятників на його берегах не менше, ніж на інших європейських ріках: замки, монастирі, церкви, костели, скелі, гроти і печери, які століттями спостерігають за стрімкою дністровською течією.

Ця велична річка славиться не тільки своєю красою. Вона має велике значення для України, а особливо для населення південно-західної її частини: по-перше, відіграє основну роль у водопостачанні населених пунктів, а саме міст Одеси, Білгород-Дністровського, Іллічівська, Теплодара, Южного та прилеглих до них територій; а по-друге, є унікальною історичною пам'яткою, яка здатна відкривати дослідникам таємниці, що сягають навіть часів палеоліту.

Звідси стає зрозумілим, наскільки важливим є екологічний стан та збереження первісного стану природи Дністра і його басейну в цілому.

Досліджуючи історію використання річки людством, можна виділити такі основні причини погіршення її екологічного стану, як:

1. Побудова гідроелектростанцій. «Це як тромби у кровоносній системі людини, – пояснює один із дослідників. – Вони порушують процеси міграції риби, змінюють температурний режим води, засихають дністровські плавні, гине біорізноманіття дельти, причому не лише окремі види тварин чи рослин, а цілі екосистеми!»

2. Розміщення на берегах річки нафтопереробних та хімічних заводів, з погано функціонуючими очисними спорудами або навіть зовсім без них.

3. Розташування великої кількості населених пунктів, численність населення яких загалом сягає до 10 млн. осіб. Наприклад, тільки у межах Львівської області вздовж берегів річки розташовано 47 господарств, які спричиняють прискорене замулення й забруднення річки. У прибережній зоні Дністра розташовані господарські подвір'я, тваринницькі ферми, літні табори для худоби, склади міндобриव, городи, в багатьох місцях земельні площі розорюються аж до самої річки. А якої шкоди зазнає річка через забруднення господарсько-побутовими стоками від індивідуальної забудови та сільськогосподарських об'єктів! Втішає, що останнім часом посилено увагу до екологічної ситуації на Дністрі як з боку влади, так і науковців. Влаштовані неодноразові експедиції по дослідженню якості води, дослідженню стану флори та фауни басейну Дністра. Вздовж річки створено чимало заповідних зон — національних природних парків, заказників, пам'яток природи.

З вище зазначеного не важко зробити висновок і зрозуміти, що головним забруднювачем Дністра є людина та її господарсько-промислова діяльність. Люди необдуманно експлуатують природу і найчастіше просто не замислюються

над наслідками своїх вчинків. А дуже потрібно. Отож не гаймо часу! Починати виправляти ситуацію потрібно вже зараз, цієї ж миті.

На мій погляд, владі нашої країни потрібно розробити чіткий, контрольований план природоохоронних дій щодо поліпшення такої чудової, живодайної водної артерії, як Дністер. Ось деякі шляхи подолання даної проблеми:

1. Для ефективного проведення природоохоронної роботи в басейні Дністра необхідно об'єднати зусилля двох країн, України і Молдови, на території яких вона протікає.

2. Посилення з боку влади контролю роботи нафтопереробних та хімічних заводів, тому що самоочищення річки від нафтопродуктів іде надзвичайно повільно, а тому за забруднення ними Дністра, навіть за найменші, такі як миття в річці автомашин та сільськогосподарської техніки, треба вводити жорсткі штрафні санкції.

3. Побудова якісних водоочисних споруд на Дністрі та його притоках.

4. Фінансова підтримка наукових дослідних експедицій владою.

5. Унікальність долини Дністра і досить добра збереженість його природного стану вимагає надання їй певного заповідного статусу загалом.

Та не менш важливим чинником у поліпшенні екологічного стану річки відіграє кожен, хто проживає на прилеглий до неї території. Бо значної шкоди завдає зростання кількості сміттєзвалищ долинами річки. Хто в цьому винен? Мабуть, влада, що не контролює ці процеси, та безперечно, звичайні люди, що дозволяють собі таке чинити. Давайте не відступати від наших споконвічних традицій, адже для українців характерне дбайливе ставлення до своєї землі, природи, навколишнього середовища в цілому, що відображено у таких народних прислів'ях: «Земля – наша мати, всіх годує», «Усе добро – від землі», «Шануй землю, як матір рідну» та інших. Шануючи рідну землю, український народ споконвіку стверджував свій нерозривний зв'язок з природою, залежність від неї. Отож не даремно ж кажуть: "Хочеш змінити світ – почни із себе". Давайте почнемо зі свого перевиховання, адже створена Богом земля потребує нашого бережливого ставлення до неї!

Номінація «Науково-популярна стаття»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Медведенко Вадим, 13 років,

«На варті Дністра»,

с. Новоградківка, Одеська обл., Україна

Дністр – угасающая водная артерия

Дністр – самая крупная и прекрасная река Молдовы. Она играет важную роль в экономике республики, в поддержании экологического баланса, социального значения исторических и культурных ценностей, в том числе туризма. Но благодаря, далеко неразумной деятельности человека, эта водная артерия страны переживает тяжелые для неё времена в наши дни.

В своей верхней части Дністр протекает по территории Украины. В среднем участке он течет между Молдовой и Украиной, а в устье, снова в Украине. По всей своей протяженности река несет свои воды между густонаселенных берегов. Большая, чистая, богатая рыбой река испокон веков привлекала к себе на поселение людей. Постепенно росли селения и города, а река из простого

источника воды и рыбы превращалась в важный торговый путь, в дорогу для лесосплава и передвижения людей, она являлась источником добычи строительных материалов.

Самым древним поселением на берегу Днестра является Четатя Албэ, основанная греками в VII в. до н.э. Построенное на берегу Днестра, поселение изначально называлось Тирас, затем византийцы дали ему название Маврокастрон, то есть Чёрная Крепость, затем Аспрокастрон – Белая Крепость; куманы, татары и турки называли его Аккерман (Белая Крепость), а славяне – Белгород (ныне – город Белгород-Днестровский). В период XV-XVI на берегах Днестра возникли города Сорока, Тигина (современный город Бендеры), находящиеся на территории Республики Молдова, а также Хотин, Килия, Тыргул и др.

Но со временем люди стали сбрасывать в реку Днестр бытовые и производственные отходы, забирать воду для орошения. Такое использование реки, не могло оставить её без изменений, пускай малозаметных, но, всё же, как мне кажется, значительных.

Первый, наиболее серьезный и ощутимый удар по экологии реки был осуществлён в середине XX века. В 1958 году на Днестре была пущена первая, Дубоссарская гидроэлектростанция. С введением в эксплуатацию гидроэлектростанции, произошло зарегулирование стока реки на нижней ее части. Начались малозаметные, но необратимые экологические процессы на этом участке Днестра. Очень скоро это сказалось на рыбных запасах нижнего Днестра. Не смотря на то, что использование энергии водного потока очень выгодно так как вырабатывается дешёвая электроэнергия. А так же работа гидроэлектростанции не сопровождается вредными выбросами в атмосферу, что весьма положительно. Но это лишь маленькие плюсы на фоне значительных недостатков, как следствие, загрязнение рек, сокращение трофических цепей, снижение численности рыб, элиминация беспозвоночных водных животных, исчезновение мест гнездования многих видов перелетных птиц, недостаточное увлажнение пойменной почвы и т.д.

Таким образом Днестр потерпел повторный удар в конце XX века. В 1986 году, в Новоднестровске, Сокирянского района Украины, была запущена в действие вторая Гидроэлектростанция. А после распада СССР, украинцы из подпорной плотины в Наславче сделали еще одну гидроэлектростанцию с четырьмя энергетическими блоками, работающими на прямотоке. Таким образом, к началу XXI века на Днестре уже было три электростанции. На новых гидроэлектростанциях использовали сброс воды с нижнего бьефа и прямоток. Это, в свою очередь, привело к очень быстрому экологическим изменениям на среднем Днестре. Холодная и сильно осветленная вода привела к быстрому зарастанию Днестра высшей водной растительностью, а в излучинах и болотной, что стало тревожным сигналом заболачивания реки. По сути, весь средний Днестр, превратился в огромное озеро с постепенно замедляющимся течением от Наславчи до Дубоссар.

Однажды вмешавшись в естественное состояние реки, серьезно нарушив экологическое равновесие, мы просто обязаны помочь реке в том, с чем она уже не может справиться сама.

Завершающим ударом по жизни Днестра может стать третья гидроаккумулирующая электростанция между Новоднестровским и Наславчей. Остаётся надеяться, что строительство гидроаккумулирующей электростанции будет остановлено.

Ведь река Днестр — одно из самых удивительных, прекрасных, необходимых

для жизни человека явлений природы. Стремительно сбегая с гор или плавно пересекая равнины, река врывается в них, разрабатывает свои долины, создаёт речные террасы и дельты и в результате играет огромную роль в формировании рельефа своих бассейнов. Она участвует в кругообороте воды в природе, так как выносит в море стекающие в неё с площади бассейна атмосферные осадки и воды и дренируемых ею пластов горных пород, а с поверхности самой реки испаряется влага, поступая в атмосферу. Именно поэтому, помочь реке – наша прямая обязанность и долг.

Номинация «Научно-популярная статья»
I место (возрастная категория 17-21 год)
Кубицкая Алина, 17 лет,
«Днест – угасающая водная артерия»,
 г. Кишинёв, Молдова

Номинация «Фоторабота»

I місце (вікова категорія 14 - 16 років)

Орлова Олена, 16 років, «Жив-був бобер»,
сmt. Овідіополь, Одеська обл., Україна

Номинация «Фоторабота»

I место (возрастная
категория до 16 лет)

Цынтел Екатерина, 17 лет,
«Дружба крепкая»,
Молдова

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная
категория до 16 лет)
Бандурська
Каролина-Анна, 15 лет,
«Нас манить далеко
дорога»,
с. Санжийка, Молдова

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Капустина Алена, 18 лет, «Реут-приток Днестра»,
г. Кишинёв, Молдова

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Суружиу Евгения, 18 лет, «Вода-это жизнь»,
г. Кишинёв, Молдова

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Барбарова Ирина, 17 лет, «День на Днестре»,
г. Кишинёв, Молдова

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория больше 21 года)
Іванів Марія, 22 роки,
«А річенька, а хвилечка водою хлюпотить»,
 м. Жидачів, Львівська обл., Україна

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория больше 21 года)
Вікирчак Олександр, 53 роки, «Очеретянка велика»,
 м. Заліщики, Тернопільська обл., Україна

Номинация «Фоторабота»
I место (возрастная категория больше 21 года)
Ешану Инна, 24 года,
«Увлекательная экскурсия в заповедник «Ягорлык»,
Город Бендеры, Молдова

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова
 категорія до 10 років)
Белік Марина, 9 років,
«Господарочка»,
 м. Одеса, Україна

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія
 11-16 років)
Колесник Серафім, 13 років,
«Лелека на даху – щастя
у домі»,
 м. Одеса, Україна

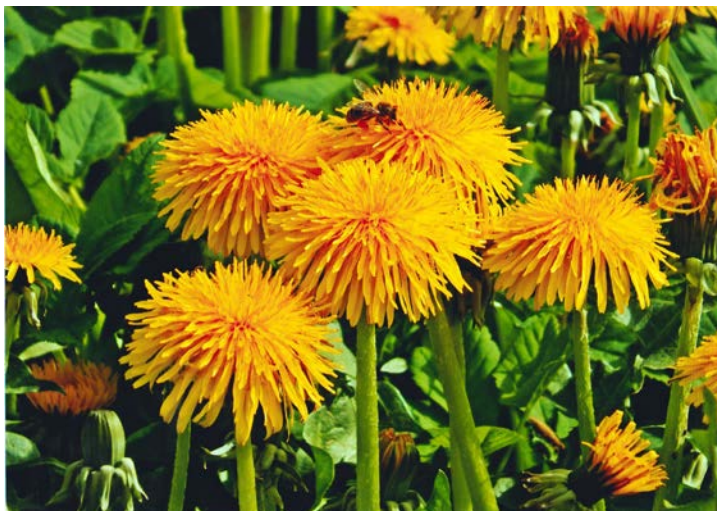

Номинация «Рисунок»
I место (возрастная
категория больше 17 лет)
Криворучко Вита, 21 год,
«Работа в речном порту»,
г. Рыбница, Молдова

Номинация «Фоторобота, пейзаж»
I місце (вікова категорія до 16 років)
Шлайфер Маргарита, 15 років, «Кращий пейзаж»,
м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номинація «Фоторобота, рослинний та тваринний світ Дністра»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Бончинська Софія, 15 років, «Золоті кульбаби»,
м. Ходорів, Жидачівський р-н, Львівська обл., Україна

Номинація «Фоторобота, людина та Дністер»

III місце (вікова категорія до 16 років)

Баранюк Вікторія, 13 років, «Відпочинок на березі кам'янки»,
смт Чічільник, Вінницька обл., Україна

Морарь Маргарита
18 лет
г. Кишинев
Над Днестром
тел: 69961010
vitulia.morari@gmail.com
лицей АС Пушкина

Номинация «Фоторабота, пейзаж»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Морарь Маргарита, 18 лет, «Над Днестром»,
г. Кишинев, Молдова

Иванченко Дарья
16 лет
Закат на Днестре
Приднестровье
с. Владимировка
МОУ «Владимировская СОШ»

Номинация «Фоторабота, животный и растительный мир Днестра»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Иванченко Дарья, 16 лет, «Закат на Днестре»,
с. Владимировка, Молдова

Номинация «Фоторабота,
человек и Днестр»

I место (возрастная
категория 6-21 год)

Гавриленко Олександр, 21 рік,
«Твоє майбутнє у твоїх руках»,
м. Одеса, Україна

Номинация «Фоторабота, животный и растительный мир Днестра»

I место (возрастная категория больше 21 года)

Криворучко Виктория, 25 лет, «На Днестре»,
г. Рыбница, Молдова

Номинация «Фоторабота,
животный и растительный
мир Днестра»
I место (возрастная категория
больше 21 года)
Сакара Марина, 25 лет,
«Зонтик»,
г. Рыбница, Молдова

Номинация «Фоторабота, человек и Днестр»
I место (возрастная категория больше 21 года)
Меркаленко Антоніна, 36 років, «Ловись рыбка велика і маленька»,
м. Одеса, Україна

Окраса краю

Дністре синьоокий!
 Ти-окраса краю!
 Струменять до тебе
 Річечки й річки:
 Русава й Мурафа
 Стрітись поспішають
 У розлогій дельті
 Красеня - ріки.

У горах Карпатах
 Витоку початок.
 На Поділлі ж виріс
 Стародавній Тірас
 Здавна твої води
 Здружують народи.
 Г'рони веселкові,
 Кетяги калини –
 Береги Молдови,
 Береги України.

Бессарабські кодри,
 Ямпільські пороги
 Споглядають гордо
 З дальньої дороги,
 А часом в негоду,
 Маєш сильний норів,
 Як велика злива
 Випаде в горах.

І тоді в тривозі
 Братніх два народи,
 Бо вода змиває
 Працю на городах,
 Бо вода в оселі
 Зазирає в вікна...
 Хвилі невеселі
 Вас ніхто не кликав.

Ви – немов розплата
 За усі незгоди,
 Що беруть початок

Не лише з негоди
 Береги високі,
 Береги низинні
 Як зіницю ока Берегти повинні ми.
 Зберегти повинні
 Лядову й Коритну,

Щоби не зміліло
Від твоїх корито.
Острівці, щоб квітли
Зобабічпарому
І стелилась світло
Місячна дорога.
Щоб котились води
Легідно і щиро –
До лиманів плив ти
Лиш рікою Миру.

Номінація «Вірш»

І місце (вікова категорія до 16 років)

Маркітан Юлія, 15 років, «Окраса краю»,
с. Тростянець, Ямпільський р-н,
Вінницька обл., Україна

Благання про мир

Давній Дністре, в час руїни, як течеш до України,
То не тільки міць і силу показати можеш сміло!
А, спливаючи лугами і великими містами,
Можеш світу розказати, стогне як Вкраїна-мати!
Бо з Карпат як витікаєш та містами пропливаєш,
Сльози стримуєш щосили – бачиш свіжії могили...
А над ними – батько, ненька, сиротина ще маленька,
Бідні згорблені, змарнілі і від горя почорнілі...
За солдатиком ридають – більше рідного не мають!
Бо війна не йде у сквері – стука злодійка у двері!
Краде батька, сина, брата...Враз стає пустою хата!
І за що? яку провину убивають Україну?!
Знаєш, Тірасе старий, ми народ-миролюбний!
Пам'ятаєш, хліб ми жали, на чуже не зазіхали.
Все з сусідами по-братськи. А за це удар зненацька!
І до краю землеробів нині йдуть вже сотні гробів!

Люди! Ріки! Зупиніться! На Вкраїну подивіться!
Чом ми маємо вмирати?! Замість жито, смерті жати!
Милі браття з Придністров'я, вам волаю нині знов я!
Ви, сусіди-молдавани, не пускайте каравани
Тих «військових одиниць», що вже їдуть до границь!
Бо, як пустите війну ви й у свою сторону,
То також почнуть вмирати придністровські сини й мати
Милий Дністре, поспіши, морю Чорному скажи!
Хай почують всі народи – Україна хоче згоди!
Просим вас, всі-європейці, мусульмани, іудейці –
Нині нам допоможіть і війну цю зупиніть!
І, як станете єдині, допоможете Вкраїні!

Лиш, як разом захотіти, то терор можна спинити!
 І буде це запорука – світ врятує для внуків!
 Й ми колись, у мирний час, до Дністра запросим вас
 Вийдем всі на береги, вип'єм чистої води,
 І до неба височіні крикнем: «Слава Україні!»

Номінація «Вірш»

І місце (вікова категорія 16-21 рік)

Кеньо Ігор, 16 років, «Благання про мир»,

м. Ходорів, Жидачівський р-н,

Львівська обл., Україна

Річка Дністер

У віковому лісі тихо дзюрчить струмок. Вслуховуючись у його простеньку пісеньку, ми не завжди замислюємося, що тут основа повноводдя великої ріки. Але ж такий її шлях у природі. Спочатку джерельце, потім струмочок, річечка. Ростиме вона, набиратиме сили. Від нас залежить, щоб не замулилось джерельце, не почала пересихати річка невеличка.

Чудесні місця є на річці Дністер. Білі хмарки, стрімка вода, пекуче сонце, чорні скелі, вітер, квітучі садки, барвисті квіти, духмяні трави, співучі птахи, метушлива комахшня. Все це витвір землі і неба.

На північно-східних схилах Карпат починає свій плин Дністер. У верхів'ях це типова гірська річка, а в нижній течії рівнина. На Подільській височині вона глибоко врізається у вапнякові й піщані породи, утворюючи мальовничі каньйони. Заплава Дністра розкраяна численними протоками і старицями поросла очеретом. Це гак звані Дністровські плавні. Води Дністра наповнюють Дубоссарське та Дністровське водосховища. Впадаючи в Дністровський лиман, річка утворює досить широку дельту.

Мабуть, найбільшу насолоду і радість, найпалкішу любов до рідного краю викликає спілкування з природою. Вона завжди хвилювала і хвилює, чарувала і чарує людину. Шепіт голубої води, зелених дібров, спів дзвінкоголосих пташок, запах і розмаїття квітів — усе це викликає дорога серцю, ні з чим не зрівняна природа рідного краю.

Недарма говорять, що природа — наша мати. Вона дає людині все необхідне для життя, хоч ми не завжди можемо оцінити її дарунки. Що може бути кращим за тепле сонце, величні гори, грайливе море, квітучі дерева навесні? Світ природи багатий і різноманітний. Чого варті сотні тисяч видів тварин, більшість з яких ми ніколи не бачили у житті! А найголовніше те, що людина не просто користується тим, що природа дає їй, а сама становить її невід'ємну частину.

«Земля — наша мати всіх годує», — говорить українське прислів'я. Мені здається, що в ньому відбито ставлення українською народу не тільки до землі, а й взагалі до всього довкілля: рослин і тварин, до річок і степів, до підземних багатств і повітря. Щиро шануючи все це, навіть складаючи певні ритуали, присвячені життю довкілля, наш народ ніби доводив свою невід'ємність від природи, залежність від неї.

Минають століття. Життя суспільства не стоїть на місці, розвивається, вдосконалюється. Але це вдосконалення чомусь інколи йде лише на користь людині, завдаючи невинуватої шкоди природі. Виходить, утворюється замкнене коло: людина залежить від природи, але, прагнучи поліпшити своє буття, вона цю природу нищить!

Тому зараз у нашому суспільстві так гостро постає проблема екологічного захисту, стрімко зростає інтерес до екологічних питань. Все доступнішою стає тривожна інформація про забруднення довкілля. Люди намагаються перебудувати свої взаємини з природою, бо екологічна криза охопила практично вже увесь світ. Проблема порятунку Землі виходить на перший план людських турбот: діють запроваджені програми щодо економічного використання природних ресурсів, контролюється ступінь забруднення біосфери відходами виробництва, проводяться оздоровчо-гігієнічні заходи, поглиблюється наукова і виховна робота з екології.

Та цього буде замало, якщо ми не настроїмо свої душі на спасіння нееньки-природи, нашої годувальниці. Кожен повинен розуміти, що він — частка великої сім'ї, яка, потрапивши у біду, намагається вижити і продовжитись у майбутніх

поколіннях. Тому-то так важливо плекати в серці любов до своєї Батьківщини, ділитися нею з іншими, передавати нащадкам. Я вбачаю в цьому щире покликання кожного сина або дочки Землі, бо «Земля багата – народ багатий», – вчить нас народна мудрість.

Найбільшою проблемою річок басейну Дністра є проблема забруднення поверхневих та підземних вод, засмічення берегів річок побутовими відходами. Багато людей старшого віку пам'ятають ті часи, коли можна було напиться води із струмка, річки, озера чи ставка.

Нині не кожна людина наважиться напиться води з відомої своєю чистотою в Європі р. Лімниця, не кажучи про Дністер чи Гнилу Липу. Небайдужість широких верств населення, громадських організацій басейну Дністра буде свідченням розуміння важливості проведення цих заходів та необхідності об'єднання бажань і зусиль всіх зацікавлених сторін у здійсненні водоохоронних заходів як безпосередньо на Дністрі, так і на водних об'єктах його басейну.

Номинація «Твір, оповідання»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Левчук Володимир, 13 років, «Річка Дністер»,

с. Молодіжне, Овідіопольський р-н, Одеська обл., Україна

Утро на Днестре

Отступает ночь. Предрассветные сумерки сменяются отблесками утренней зари, и одинокие рыбки разбредаются слегка заметными темными силуэтами. Облака лениво отплывают от горизонта, давая дорогу первым лучам утреннего солнца. В реке, звенящей прозрачной тишиной, отражается небо, переливающееся нежными, пастельными тонами. Природа оживает: просыпаются утки, живущие в зарослях камыша, рыбы подплывают ближе к поверхности воды. Дует свежий, прохладный ветер, колыхая томную пелену Днестра. Солнце, поднимаясь выше, пробуждает птиц, и с окрестных полей доносятся трели голосистых жаворонков. Им на смену приходят хоры крикливых лягушек, нарушающих тишину и сказочность этих поистине удивительных и завораживающих мест. По водной глади резво скользят водомерки, а стрекозы застывают над миром, и прозрачностью крыльев, повисев у воды, бесследно исчезают. Ящерицы выползают из своих норок на прибрежные камни, чтобы насладиться теплыми лучами полуденного солнца. Ветви плакучей ивы водопадом стекают в оживленную реку, а между ними неприметно проплывает молодой ужик. В воздухе чувствуется благоухание полевых цветов и сочной травы.

Наблюдая за красотой и изумительностью этих чарующих мест невозможно не восхищаться Днестром. Эта река объединяет и притягивает к себе все живое, находящееся вокруг нее. И как становится страшно, осознавая, что люди своими же руками губят это бесценное сокровище.

Номинация «Произведение прозой (рассказ)»

I место (возрастная категория 16-21 год)

Потова Ольга, 18 лет, «Утро на Днестре»,

г. Кишинев, Молдова

Стежками Нижньодністровського національного парку

*Лиман Дністровський хвилями хлюпоче,
Утворюючи дивний водограй,
Неначе розповісти щось він хоче
Про неповторний наш Овідієвий край.*

О. Мойсеева

Якщо вам доведеться побувати у мальовничих краях нижнього Дністра, вас обов'язково зачарує його неповторна краса. Особливим різноманіттям рослинного і тваринного світу вирізняється Дністровський лиман – широкий водний розлив у дельті річки.

Саме тут, у дельті Дністра, 13 листопада 2008 року Указом Президента України на площі 21311,1 та створено Нижньодністровський національний природний парк, який розташований на території трьох районів області: Білгород-Дністровського, Овідіопольського і Біляївського.

Бажання зберегти, відтворити і раціонально використовувати природні ресурси Дністра мотивували створення цієї заповідної зони, головним призначенням якої є наукові дослідження, розробка рекомендацій, освітньо-виховна робота, відновлення таких народних промислів, як лозоплетіння і гончарство, розвиток екологічного туризму.

У дельті Дністра живе понад 40 видів риб, 12 видів амфібій і 8 видів рептилій, більше 3000 видів комах, 40 видів ссавців та близько 300 видів птахів. Тут можна зустріти шакала, козулю, кабана, горностая, рожевого та кучерявого пеліканів, коровайку, різні види чапель, побачити жука-самітника, боліварію короткокрилу, махаона тощо.

Тут росте більше 700 видів рослин, з яких 28 – рідкісні, занесені до Червоної книги України.

Уявіть собі всю кількість цікавинок – і у вас обов'язково з'явиться бажання побачити все на власні очі, зануритись у красу Подністров'я, відчутти подих сиво-синього Дністра. А для цього науковці парку розробили декілька туристичних маршрутів.

Річковий туристичний маршрут „Дністровська амазонія” пролягає основним руслом Дністра та мальовничою протокою „Амазонка” через заплашний ліс, таємне життя якого викликає неабияку цікавість. Тут дізнаємось, як функціонує величезний масив очеретяних заростів, про їх важливу роль для біосфери і людства. На цьому маршруті розташоване озеро Біле, і якщо це буде травень або червень, то вас зачарують своєю красою квіти білого латаття і жовтого глечика, сальвінія плаваюча і водяний горіх-чилима, який ажурною коричневою вуаллю прикриває золотаві іскринки озерної глadi.

У береговій зоні вздовж русел щільною стіною стоять зелені зарості водяного рису. Ця рослина виконує дуже важливі екологічні функції і є прикрасою дністровських плавнів. Протягом подорожі туристів супроводжують пернаті аборигени: рибалочки, озерні чайки, білошкі крачки тощо. На маршруті потрапляємо у дивовижне місце дельти Дністра – вхідні „ворота” Одеського водогону. Для Одеси це єдине джерело питної води з 1873 року.

Еколого-просвітницьким є маршрут „Стежка „Острів Гонтаренка”. До нього туристи прибувають на човні. Острів названо на честь вченого-гідролога та еколога Вадима Миколайовича Гонтаренка, який багато років свого життя присвятив збереженню природи Дністра.

Під час екскурсії відбувається знайомство з природними комплексами нижнього Дністра, багатою історією краю. Гості „стежки” дізнаються, чим різняться між собою очерет, рогіз та комиш, про величезне значення цих рослин для річкової екосистеми, про те, як люди споконвіку використовували їх у житті; а лікарські рослини розкривають свої таємниці: походження назв, призначення, способи використання.

Не менш цікавою стане подорож за маршрутом „Царство птахів”. Адже Дністровський лиман – найбільша природна прісна водойма Причорномор’я. Навесні і восени у прибережній північній частині лиману скупчуються десятки тисяч птахів, які летять із далеких країв, тому що тут – унікальне місце для їх підгодівлі, відпочинку і старту.

Науковці Нижньодністровського національного парку розробляють нові туристичні маршрути, які переконують відвідувачів у необхідності уважного, бережливого ставлення до природи. Варварські види полювання, браконьєрство, знищення середовища перебування – це шлях до знищення самих себе. Кожний з нас повинен сприяти тому, щоб нинішнє і майбутні покоління стали на шлях екологічно стійкого способу життя, що дасть можливість зберегти багатство і цінності природного, культурного і духовного спадку рідного краю, країни і планети Земля. Саме цьому слугує створення таких заповідних зон як Нижньодністровський національний природний парк.

Номінація «Науково-популярна стаття»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Мілошова Юлія, 14 років,

«Стежками Нижньодністровського національного парку»,

с. Надлиманськ, Овідіопольський р-н,
Одеська обл., Україна

Приток реки Днестр – Реут-хранитель наследия гето-даков

Случайно мне в руки попался старый номер журнал а «Здоровья», в одной из статей которого я прочитала: «Наверное, мало кто слышал о маленькой речке Реуте, притоке Днестра, протекающей по территории Молдавии,— взволнованно писала студентка Кишиневского техучилища № 6 Алла Пушкиш.—Впрочем, рекой ее сейчас не назовешь, ибо превращена она в грязный канал, куда промышленные предприятия районного центра Флорешты сбрасывают неочищенными все отходы производства». Какова же ситуация, связанная с рекой Реут сегодня? Интернет пестрел заголовками: «Малые реки умирают...», от состояния малых рек завит жизнь более крупных, в том числе и реки Реут, Днестр. «Бельцкие экологи бьют тревогу!» Очистные сооружения в городе могут сломаться и сточные воды попадут в реку Реут. «Озера и реки Молдовы все грязней». Стало грустно и больно. Ведь река Днестр – одна из самых старых, крупных, прекрасных и живописных рек Молдовы. Она является важной составляющей экологического, экономического, социального баланса Республики. Не менее важную роль имеет приток реки Днестра – река Реут, возраст которой исчисляется миллионами лет.

Свое начало Реут берет в приподнятой части Северного Молдавского плато у села Редю Маре Дондюшанского района, на высоте 146 м над уровнем моря. До города Бельцы Реут течет почти точно с севера на юг, затем резко меняет направление на широтное, а от города Флорешты течет в основном на юго-восток. Реут заканчивает свой бег у села Устья в Дубоссарском районе, впадая в Днестр.

Реут особенно прекрасен в Оргеевском районе. У Оргеева долина Реута пропиливает толтровую грядку. Вблизи Старого Орхейя река чрезвычайно живописна: ее узкая каньонообразная долина в буквальном смысле извивается в известняках. Чрезвычайно редко встречается, когда речной каньон не имеет прямолинейного направления, а образует излучины. Выше толтровой грядки подпруженная река образует широкую Оргеевскую низину, в настоящее время осушенную.

Издавна на Реуте ставили запруды, в результате чего образовывались водохранилища, используемые в основном для водопоя скота, т. к. в этих местах организовывались традиционные скотоводческие ярмарки (у Бэлць, Оргеева). На Реуте есть множество плавней, большей частью осушенных. В долине реки выращивают кормовые культуры и овощи. Реут используется для орошения. На Реуте, в селе Казанешть Теленештского района построена первая в Молдове гидроэлектростанция (1954 г.), которая просуществовала недолго и с вводом в строй Дубоссарской ГЭС в начале 1960-х годов была закрыта из-за нерентабельности. Однако плотина и водохранилище выше нее сохранились до сих пор.

Город Оргеев – древний город – символ национальной гордости, возрожденная святыня. Старый Орхей – монастырь, вырезанный в скале. Действительно уникальное место, клад, который хранит в себе драгоценные культурные и историческое наследие. Оргеев занесен в список памятников всемирного культурного наследия ЮНЕСКО. Эксперты ЮНЕСКО открыли, что Старый Оргеев не только памятник культуры, но и природы, потому что на такой маленькой территории сконцентрирована большая численность видов внесенных в Красную Книгу, например: выдра, аист, барсук, дикий кабан, дикая кошка, енотовидная собака, косуля, пятнистый олень и другие... Иностранцы называют Оргеев «маленькой Швейцарией», что вполне оправдано!

Издавна земли, расположенные между Карпатами и Черным морем, служили своеобразным коридором, через который проходили многие племена и народы, оставляя свои следы в виде стоянок, поселений, могильников. На скалистой возвышенности, с V по XIII вв. до нашей эры существовало мощное укрепление гето-даков. Геты – предки нынешних коренных жителей Молдовы. Они разработали уже тогда свой календарь, используемый и в качестве жертвенника, так как жители этого античного общества занимались религиозными жертвоприношениями. Среди руин старого укрепления находится место, где располагался Бутученский календарь. На руинах античного города позже была построена одна из столиц Золотой Орды. До сих пор сохранились фундаменты мечети, михраба, минарета и бани. После того как молдавские солдаты отвоевали эти земли, в XV веке здесь была возвышена каменная крепость, руины которой сохранились до наших дней. В скалах Старого Орхейя около семи скальных монастырей, один из которых действует до сих пор. Среди скал располагаются руины трех городов. Один – античный, гето-дакский; другой – татарский “Шейх-ал-Жедид”(XIII-XIV) – признан исследователями как одна из крупнейших столиц татарских полчищ в период их экспансии в Европу; и третий – молдавский средневековый город. В Старом Орхее удивительна Гетская крепость на Бутученской скале – это самое старое укрепление (более 2000 тыс. лет), тем не менее, сохранившееся в отличном состоянии, хотя

множество, даже более поздних скальных монастырей обрушились в воды реки. Также со времен средневековья и по сей день, здесь действует православный скальный монастырь. Христианская жизнь в скалах Старого Оргеева всегда была священной.

Приток Реут действительно является хранителем наследия, стоит только посетить Оргеевский район, что бы убедиться в этом единолично. Что может быть лучше великолепной природы вдыхавшую историю множества поколений? С висоти птичьего полета Старый Оргеев очаровывает своей уникальной красотой, река Реут изящной петлей облегает местную деревушку. Нам прямым наследникам гето-даков, нужно не забывать свои корни и хранить то, что создали наши древние предки и то, что подарила нам мать природа!

Номинация «Научно-популярная статья»
I место (возрастная категория до 16 лет)
Кубицки Алина, 18 лет,
«Приток Днестра – Реут – хранитель
наследия гето-даков»,
 г. Кишинев, Молдова

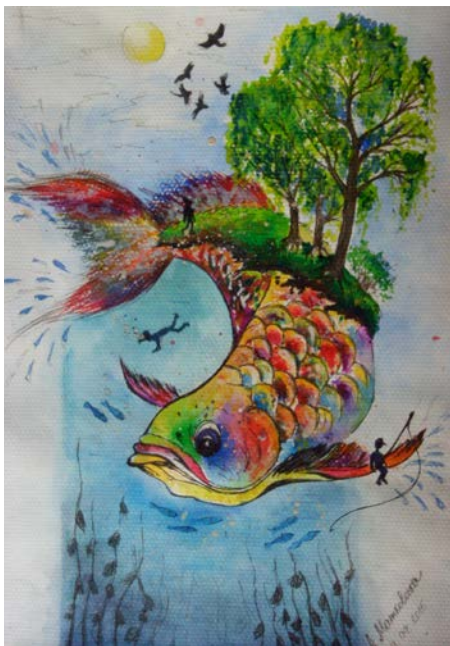

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія до 10 років)
Михайльчан Анджеліка, 9 років, «Сонячний ранок»,
м. Одеса, Україна

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія 11-16 років)
Швець Марк, 13 років, «Рибальське селище»,
м. Одеса, Україна

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія
 16-21 рік)
Матковська Анастасія,
19 років, «Ріка – це життя»,
 м. Кам'янець-Подільський,
 Хмельницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота, пейзаж»
I місце (вікова категорія до 16 років)
Шевченко Андрій, 14 років, «От рассвета до заката»,
 смт. Овідіополь, Одеська обл., Україна

Номинация «Фоторабота, животный и растительный мир Днестра»
I место (возрастная категория до 16 лет)
Шубина Мария, 11 лет, Севенелс Лаура, 11 лет,
«Радость жизни»,
г. Кишинев, Молдова

Номинация «Фоторабота, человек и Днестр»
I место (возрастная категория до 16 лет)
Порчук Іван, 15 років,
м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., Україна

Номинація «Фоторобота, пейзаж»

I місце (візрасная катэгорыя 16-21 год)

Яворскі Сяргей, 19 лет, «Хороши закаты на Днестре»,
г. Рыбница, Молдова

Номинація «Фоторобота, раслінны і тварынны свет Днястра»

I місце (віковая катэгорыя 16-21 рік)

Щербакова Юліана, 16 років, «Коли вже весна?»,
Одеська обл., Україна

Номинация «Фоторабота, человек и Днестр»
I место (возрастная категория 16-21 год)
Кузнецова Наталья, 20 лет, «Ягодка»,
г. Рыбница, Молдова

Номинация «Фоторабота, пейзаж»
I місце (вікова категорія більше 21 року)
Регей Леся, 38 років,
с. Ганнусівка, Тисменицький р-н, Івано-Франківська обл., Україна

Номінація «Фоторобота, людина та Дністер»
III місце (вікова категорія до 16 років)
Гончар Оксана, 37 років,
«Розваги на березі Кучурганського лиману»,
 Одеська обл., Україна

Стихотворение «У меня есть чудный дед...»

У меня есть чудный дед. Он еще не старый.
За шестьдесят с шестеркой лет Повидал немало.
Научил мен мой дед, Как сажать картошку,
Прибивать железный гвоздь – Разному понемножку.

Но особенно мой дед Полюбил рыбалку,
Говорить о ней весь день Он готов без умолку.

Как рыбачить на Днестре Любит утром ранним
И как плещутся в ведре Караси и карпы.

Говорит мой добрый дед: «Реку надо слушать,
Полюби ее, внучок, Лечит она душу».

Добавлял при этом дед: «Если к ней с любовью,
То она тебе в ответ, Тайны свои раскроет:

Как играет в глубине Рыб веселых стайка,
как щебечут на берегах воробей и сойка.

Как роняет дуб листву, Осенню порою,
Как играет на ветру, Желудёвым боем».

Тихо плещется река Ласковой волною,
Хорошо с тобою, дед, Посидеть порою,

Хорошо молчать вдвоем У прохладной речки,
Слушать, как поют сверчки, Словно, как за печкой.

Хорошо в тени дубов Слушать листьев шёпот,
Птиц веселый перезвон, Грома дальний рокот.

Посмотрю в глаза Днестру, В вод зеленый омут,
Деда за руку возьму – Хорошо, как дома!

Номинация «Стих»
I место (возрастная категория до 16 лет)
Головенко Андрей, 12 лет,
«У меня есть чудный дед...»,
г. Бендеры, Молдова

Шум Дністра

На килим прирічкових трав
у світлі полум'яного заходу
я йшов. А вдаліні селянські хати
ще теплий вітер колисав.

Я музику Дністрових хвиль
хотів на нашу мову перекласти,
його липневі прибережні ласки,
його весняний буревій.

Під берегом стрімкий човен,
ланцом прикутий, заздрить бистрим водам.
Пастух корів переганяє бродом,
а над Дністром згасає день.

Що він шукає у світах?
Нестримно суне водяна лавина.
Співає про забуте, старовинне
біля зорі вечірній птах.

Вже задрімали береги
в тисячолітніх спогадів полоні.
Храп вузькоглазого чужинця коней –
Данила-князя ворогів...

Чи пісню юного стрільця
в прощальний вечір перед першим боєм.
Дівочі коси пестив він рукою
і повернутись обіцяв.

Вже місяць мовчазний цвіте,
стихає між дерев пташиний гомін.
Вітри десь загубились в полі,
лиш чути, як шумить Дністер.

Номінація «Вірш»
I місце (вікова категорія 16-21 рік)
Огороднік Вікторія, 18 років,
«Шум Дністра»,
м. Могилів-Подільський,
Вінницька обл., Україна

Жизнь маленькой рыбки Рико

В одной стране было небольшое озеро. И было это озеро прекрасным, все приходили любоваться на него. На зеркальной глади отражалось ясно-голубые безоблачные небеса. Дремучий лес, окутывающий озеро по краям, придавал пейзажу некую таинственность.

В этом озере жила-была веселая рыбка. Она была ещё совсем ребенок, и звали рыбку Рико. Эта маленькая рыбка очень любила свой дом, считала его самым удивительным и настолько огромным, что никому ещё не удавалось переплыть от одного края к другому. Однажды, наш маленький Рико увидел что, что-то огромное бултыхает ногами. Он подумал, что это чудовище приплыло в озеро и хочет съесть рыбок. Рико очень испугался и уплыл, но потом он понял – это совсем безобидное чудовище, оно умеет только бултыхать ногами и иногда ныряет, чтоб посмотреть на них. Так наш маленький Рико познакомился с человеком. Ему очень понравился человек. Рико считал, что люди очень добрые и неуклюжие, хоть и огромные.

У людей тоже было все хорошо. Они все так же приходили любоваться озером и гулять по лесу. Но со временем им это надоело. Наступали осенние холода, а топить печь нечем. Тут люди опять вспомнили про лес, но уже с другими намерениями. Они срубили весь дремучий лес к весне, оставив от леса, жившего веками, только пни. Все животные и птицы, жившие около озера, остались без крова и отправились на поиски жилья.

Рико не знал, что такое лес и не заметил его пропажу. Но однажды он увидел, как рыбка улетела из озера. А потом ещё несколько. Он не понимал в чем дело и очень хотел вернуть рыбок. Ведь Рико знал их и дружил с ними. Рико хотел выяснить в чем дело. И он понял: нельзя есть червячков. Рико сообщил всем рыбкам, и они больше не попадались на удочку. Но пришло в озеро новое несчастье. В дом Рико попадали какие-то предметы. Озеро начало темнеть. Рыбки стали хуже видеть, ведь озеро уже не было прозрачно-бирюзовым, на нем больше нельзя увидеть отражение небес. Озеро, некогда манившее своей красотой, теперь отталкивало своим мутно-зеленым оттенком. Рико с другими рыбками больше не были веселые, все до единой рыбки грустили о озере и о своих детках. Маленькая рыбка Полли тоже грустила. Рико стало жаль её, и он стал утешать Полли. Рико и Полли с тех пор стали лучшими друзьями и во всем помогали друг другу. Полли и Рико

захотели покинуть озеро, им было жалко уплывать из дома, но они волновались за друг друга. И в один день Полли и Рико нашли выход. На одном из краев озерца был канал, который куда-то вел. И все рыбки из озера поплыли в этот канал искать себе дом.

Но это уже совсем другая сказка.

Номинация «Произведение прозой (рассказ)»
I место (возрастная категория до 16 лет)
Султан Екатерина, 12 лет, «Жизнь маленькой рыбки»,
 г. Кишинев, Молдова

Легенда про Дністер

Кажуть, десь далеко в Карпатах є такий дід, що керує підземними водами. Він їх тримає під землею і випускає лиш скільки треба, бо якби всі вирвалися на волю, то наробили б великої шкоди. А так ходять вони підземними льохами, дають поживу лісам, травам і навіть на високі гори просочуються. Якось бігав там попід землею прудкий потічок, заглядаючи у кожний куточок, натрапив на вузьеньку щілину в землі, визирнув на білий світ і аж очі затулив – світло так його вразило, що мало не осліп. Але згодом, коли очі звикли до сонячного світла, замилувався потічок на зелену землю і синє небо, а потім побіг до діда і став проситися нагору, на білий світ. Дід посварив пустуна, а коли побачив, що той не жартує, став відраджувати, аби не йшов туди, бо на світі зле – взимку студено, а влітку душно, що люди будуть над ним збиткуватися. Але потічок так просився, що дід зрозумів: його вже ніяка сила не спинить.

– Як так, то йди, – сказав йому – але про нас не забувай. Хто звідси виходить – назад не вертається, вода догори не тече. І ти будеш бігти, бігти вниз, доки не добіжиш до моря. А як добіжиш, то воно тебе прийме до себе і вже не пустить.

Потічок уже зібрався вибігати, та дід притримав його і каже:

– Зачекай. Ось, візьми собі два камінці, сховай добре. Як добіжиш до моря, покажеш йому, аби воно знало, з якого ти роду і звідки.

Потічок вхопив камінці і побіг, аж зашуміло. Дорогою почав людям служити. Вони ставили млини, і він їх крутив, бо ж оминати їх не міг. Жінки приходили зі шматтям, і він мусив їм його полоскати. Чоловіки приходили ловити рибу, і він уже не боронив, звикс з ними. Так він добіг аж до моря. Привітався з тими величезними хвилями, передав поклін від свого діда і став проситися, аби море прийняло його до себе. Море зашуміло і каже:

– Гаразд, я тебе прийму, та скажи ж, як називаєшся.

– Не знаю.

– Ти не знаєш, але я маю знати, кого беру до себе.

– Дід дав мені два жовтенькі камінчики, щоб показати тобі.

- Покажи.
- Потічок – лап-лап довкола себе, а камінців нема.
- Ви знаєте, я їх дорогою на дні стер.
- На дні стер, то на дні стер, – відказало море. – Якщо так, то відтепер будеш називатися Дністер.

Номінація «Твір, оповідання»

I місце (вікова категорія до 17-21 рік)

Огороднік Вікторія, 18 років,

«Легенда про Дністер»,

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

«Известный и неизвестный Днестр»

Днестр – великая река Европы. Древние греки называли ее Тирас. А поздние греческие источники – Династрис.

Д.Кантемир в «Описании Молдавии» определяет границы Молдавского княжества к началу 17 века. «С северо-востока Молдавии от Польши и очаковских татар отделяет река Тирас, или Днестр, называемая по - турецки Турла ... и вместе с Серафинец, Колачин и Чиримуш образуют северные границы Молдавии»

Л.С. Берг в книге «Бессарабия» описывает Днестр к началу 20 века, как реку, берущую свое начало в Галиции, в Карпатах, течет по Австрии 445 верст. Затем вступает в пределы России и течет еще 831 версту. Интересны факты о ширине Днестра – максимальная-100 сажень, минимальная – 30. Описывает паводок и его причины, степень замерзания зимой, берега и глубину реки. Через Днестр у Рыбницы построен мост длиной в 155 сажень, который имел торговое и стратегическое значение.

Днестр-очевидец многих исторических событий. От греческого поэта Овидия до молдавского Григория Виеру.

С древних времен Днестр служил одним из важнейших водных путей не только для населения, жившего на его берегах, но и для... Греции. Хотя, Греция находится от Карпато-Днестровско-Черноморского региона, где протекает большая часть Днестра, за тысячи километров.

Древние эллины, испытывавшие проблемы с продовольствием, особенно с зерном, с вв до н.э. начали основывать колонии по берегу Черного моря (Понта Эвксинского). Первой древнегреческой колонией на Днестре был горд Тира, через который Греция снабжалась продуктами питания – зерном, медом, воском и др.

Бендерская крепость сегодня

Крепость Хотин в 21 веке

Право беспоплатного провоза товара – важное доказательство роли жителей колоний в т.ч. с берегов Днестра, для жизни далекой Греции.

В Средние века на Днестре поселились генуэзцы, которые основали ряд важных факторий и крепостей. Остатки крепостей в Тигине, Сороках, Хотине и Белгород-Днестровской сохранились до сих пор в Р.Молдова и в Украине (благодаря реставрации, в т.ч. Сорокской крепости в 2015 году).

Сорокская крепость. Год 2015

Одной из самых важных крепостей для генуэзцев не только с военной точки зрения, но и с торговой стала крепость "Cetatea Alba (Moncastro)" на р.Днестр. Это крепость была защищена по последнему слову техники. После прихода генуэзцев торговая роль в жизни жителей нижнего и среднего поднепровья заметно активизировалась.

Днестр был связующим звеном между Галицко-Волынским княжеством и Византийской Империей. Через него проходил торговый путь между этими двумя странами. Впервые на Днестре для перевозки груза использовали галеры. Со взятием Портой Монкастро она была переименована в Аккерман. С приходом Османов торговая роль Днестра постепенно уменьшалась, в то время как военно-политическая, наоборот, увеличивалась. По словам **Дм.Кантемира** турки перевозили из Константинополя через Черное море все продовольствие и вооружения в Бендеры, Сороки и Хотин, ставшие турецкими районами.

По итогам Русско-Турецкой войны 1787-1791 года Русский Императорский двор получал территорию между южным Бугом и Днестром. Бендеры перестали быть райей. Сам Кутузов принимал от осман ключи от Бендер (Тигины). Это означало, не только, что Днестр стал границей на юге России и Молдавское княжество стало граничить с Российской империей, но и возрождение торговли на Днестре, в первую очередь – региональной. Правда, выходить русским товарам в южные европейские моря было невозможно, т.к. море контролировали османы.

После аннексии Бессарабии Российским Императорским Двором в 1812 году по Бухарестскому мирному договору, для Днестра началась новая эпоха процветания

и развития реки. В связи с этим обстоятельством население поднепровья стало увеличиваться, так же экспорт из Бессарабии в Российскую Империю стал увеличиваться, так же высокими темпами стало развиваться судоходство, были созданы десятки пароходных товариществ и обществ. Только в 1888 году они перевезли 4386 тысяч пудов товара, а в 1889-м уже 16770 тысяч пудов. Если в 1862 году по Днестру прошло 204 судна и 218 плотов, то в 1869-м соответственно, 1093 и 386.

Л.С.Берг в книге «Бессарабия» описывая природу нашего края в к началу 20 века, описывает своеобразные леса, растущие в плавнях Днестра – вербы, тополя, дубы, черная ольха. Большое значение в жизни приднестровских сел играл камыш, который использовали как топливо и для хозяйственных построек. В книге **Н.В.Абакумовой–Зубановой** «Русское население городов Бессарабии» описывается население и хозяйственная деятельность в Бендерах, Хотине, связанная в т.ч. с Днестром. **Князь С.Д. Урусов** в «Записках губернатора» оставил свои впечатления о Сороках и о Днестре – источнике жизни не только для людей, но и для садов, виноградников, в т.ч. плодово-виноградного питомника «Еко», созданного еврейскими колонистами и финансово поддерживаемого из Парижа.

Год 1805.

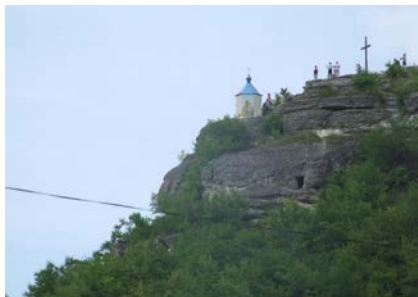
Год 1820. Сентябрьским днем к Днестру подъедет ссыльный поэт А.С.Пушкин. Из **В.Кушнirenко** «В стране сей отдаленной...» «Тирасполь был небольшой городок, приютившийся у широкого изгиба Днестра-реки довольно быстрой и чистой...Преодолев Днестр на пароме, который после разлива был похож на море, поднялись к большой и хорошо укрепленной Бендерской крепости». Это было ровно 195 лет назад. Здесь поэт переживает взлет своего вдохновения.

Год 1930. Русский поэт, артист, композитор **Александр Вертинский** находясь в эмиграции, приехал в Румынию, чтобы с берегов Днестра посмотреть на свою родину. В мемуарах «Дорогой длиною...» есть его стихотворение «В степи молдавнской»:

*«...Звону дальнему тихо я внемлю
У Днестра на зеленом лугу.
И российскую милую землю
Узнаю я на том берегу...»*

**Сахарна. Скальный монастырь.
Правый берег Днестра.
Республика Молдова**

**Вид на левый берег Днестра
сквозь толщу вековых камней**

Год 2015. И опять Днестр с двумя берегами. И географически, и политически. ...

Мы любим с семьей отдыхать у родных в Каменке, рыбачить и просто гулять по берегу Днестра. И вот он, совсем рядом, за Днестром, правый берег, куда с радостью приезжают на семейные, да и национальные праздники наши родственники...

Берега, берега...Все таки, Днестр-река, которая нас объединяет. Объединяет историей, хозяйственной деятельностью, проблемами и Надеждами.

Номинация «Научно-популярная статья»
I место (возрастная категория до 16 лет)
Дамашкан Илья, 14 лет, Чурсин Андрей, 14 лет,
«Известный и неизвестный Днестр»,
г. Кишинев, Молдова

ДНЕСТР – свидетель минувших тысячелетий...

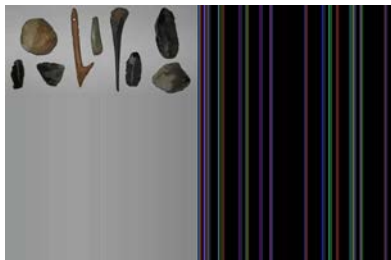
Артефакты, свидетельствующие о появлении человека в Карпато-Днестровско-Черноморском регионе, датируются 1 миллионом лет назад.

Писать об античной истории на берегах Днестра можно бесконечно. Я своей статье кратко покажу страницы, связанные с Днестром с 300 тыс. лет назад до Кукутень-Трипольской цивилизации – 5-3 тысяч лет назад. Все приведенные фото артефактов – из Национально музея истории и археологии Молдовы.

Следы древнейший человек на берегах Днестра оставил 300-200000 лет назад. Древние люди в основном селились на его крутых берегах, где можно было найти пещеру или другие естественные укрытия.

Находившиеся в непосредственной близости такие природные укрытия представляли собой так называемые стоянки. Наиболее древние из них считаются пещеры близ сел Офатинць и Бубулешть у берегов Днестра. Подобные пещеры могли вместить от 15 до 40 человек. В пещерах обнаружены места где постоянно горел огонь который обогревал и освещал пещеру, также были найдены первые каменные орудия труда.

В эпоху палеолита в нашем пространстве первые орудия труда были сделаны из особого камня речной гальки, а также из кремня. Самыми распространенными орудиями труда были ручное рубило, ножи, наконечники копий и т.д.

Подобные предметы были найдены в ходе раскопок на стоянках Миток, что находится близ Днестра. Также известно что в скальных навесах сел Тринка, Рашков, было найдено немало предметов, высеченных из камня или вырезанных из костей животных. Среди которых обнаружены свирель и молоточки – первые инструменты, при помощи которых человек мог извлекать музыкальные звуки.

На стоянке близ местности Миток был обнаружен амулет, на котором изображена голова животного.

В эпоху мезолита Карпато-Днестровско-Черноморском регионе пространстве в 12000-8000 наиболее изученные стоянки людей этого периода, были открыты близ села Куконештий Векь, Гура Кайнарулуй. Появляются первые средства передвижения – сани, лодки, лыжи.

В новый каменный век, неолит датируемый 7000-4500 люди становятся не потребителями даров природы, но и сами производя для себя пищу, это позволило первобытным людям перейти к оседлому образу жизни. Возникали небольшие поселения, такие как, обнаруженные близ Сорок, на берегу Днестра и у Селиште. В таких поселениях люди обитали либо в землянках, либо в деревянных домах обмазанных глиной.

В 5-3 тыс. до н.э. на территории современной Румынии, Молдовы и Украины, развивается наиболее древняя европейская цивилизация, известная как Кукутень-Триполье. Начало и большая часть времени существования трипольской культуры совпадает по времени в климатическом отношении с мягким, теплым и влажным атлантическим периодом, который оказал содействие активному развитию

кремня и камня, иногда из меди, существуют свидетельства торговли заготовками из кремня.

Высокого уровня достигло гончарное ремесло. Трипольская керамика занимала одно из видных мест в Европе того времени по совершенству выделки. Глина, песок и плюс вода из Днестра. Конечно, и мастерство древних мастеров.

ДНЕСТР и его берега на протяжении многих тысячелетий давали людям кров, воду, пищу. И сегодня Кишинев пьет воду из Днестра. И наша задача – сохранить это историческое чудо – Днестр.

земледельческого хозяйства. Палеоботанические исследования убедительно показали, что уже на раннем этапе Триполья земледелие представляло собой стойкое, давно сформировавшееся явление и имело надежный семенной фонд. Трипольцы выращивали пшеницу, овёс, просо, горох, ячмень, бобы, виноград, алычу, абрикосы. Для обработки земли применяли подсечную или подсечно-огневую систему земледелия. Полив – из Днестра. Эту же воду использовали для питья и приготовления пищи. Разводили одомашненный крупный и мелкий рогатый скот (на который приходилась половина всех домашних животных), свиней, лошадей, коз и овец. Охотились при помощи лука и стрел. Рыбу в Днестре ловили с помощью гарпунов и сетей...

Использовали на охоте собак. В лесах и рощах, окружавших трипольские посёлки, собирали дикую грушу, яблоки, вишню и кизил. В Днестре ловили сома и вырезуба, причем отдельные особи, попадавшие на стол трипольцев, достигали в длину двух метров. Орудия труда и оружие изготавливались из костей животных,

Номинация «Научно-популярная статья»
I место (возрастная категория 17-21 год)
Быльба Максим, 16 лет, «Днестр 2015»,
 г. Кишинев, Молдова

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія
до 10 років)
Владимиров Владимир,
8 лет, «Ночной сторож»,
г. Дубоссары, Молдова

Номінація «Малюнок»
I місце (вікова категорія
11-15 років)
Лутчин Ангеліна-Софія,
12 років, «Рідний край»,
с. М. Горожанка, Миколаївський
район, Львівська обл., Україна

Номінація «Малюнок»

I місце (вікова категорія 16-21 рік)

Нерубашенко Діна, 16 років, «Яскраві дні біля Дністра»,
м. Білгород-Дністровський, Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота, пейзажі Дністра»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Сокульсва Світлана, 14 років, «Осінь на Дністровських схилах»,
сmt. Овідіополь, Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота, тваринний та рослинний світ Дністра»
I місце (вікова категорія до 16 років)
Михайлюк Ксенія, 14 років, «Гидке каченя»,
смт. Лиманське, Роздільнянський район, Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота, тваринний та рослинний світ Дністра»
II місце (вікова категорія до 16 років)
Білик Марія, 15 років, «Господар берегу «Пан Бусол»,
м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота, людина і Дністер»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Глуценко Олеся, 10 років, «Рятуємо нашу річку!»,

с. Йосипівка, Овідіопольський район, Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота, пейзажі Дністра»

I місце (вікова категорія 16-21 рік)

Харабар Карина, 16 років, «Дивовижні води лиману»,

сmt. Лиманське, Роздільнянський район, Одеська обл., Україна

Номінація «Фоторобота, тваринний та рослинний світ Дністра»

I місце (вікова категорія 16-21 рік)

Дзюбинська Тетяна, 20 років, «Родинна прогулянка»,
м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота, людина і Дністер»

I місце (вікова категорія 16-21 рік)

Рудий Тарас, 16 років, «З Україною в серці»,
м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота, пейзажі Дністра»
I місце (вікова категорія більше 21 року)
Кучерява Галина, 26 років, «Дністер»,
м. Самбір, Львівська обл., Україна

Ріка дитинства

Буває, часом згадую дитинство,
Криштальний хлюпіт чистої води.
Қалину, ніби вдягнуену в намисто,
Й у нашому саду смачні плоди.

Босоніж бігала тут ранньою росою,
Зганяючи отару до ріки,
Вмивалась я студеною водою:
Хлюпоче річка тут уже віки.

У Липу Золоту впада Ценівка,
Тече вода, й нікуди не зверта,
І пила воду білая берізка,
Струнка тополя і гнучка верба.

Роки спливали, а за ними й річка.
І крапелька за краплею текла.
Сумують верби і суха берізка,
Бо висохла в Ценівці вже вода.

Води цілющої давно у нас немає.
Лиш де-не-де лишилися струмки,
Бо все тече, але не все минає,
Над берегами вічної ріки.

Номінація «Вірш»

І місце (вікова категорія до 16 років)

Сухарська Зоряна, 15 років, «Ріка Дитинства»,
сmt. Козова, Тернопільська обл., Україна

Лебеді на Дністрі

Багато птахів відлітають восени,
А лебеді zostалися на зиму.
Прекрасна зграя посеред ріки
Не хоче покидати Україну.

Дністер холодний, – чим пригрів він їх?
Чим пригорнув до себе птахів гордовитих?
Швидкий, бурхливий обрію потік
Зумів їх гонорових зупинити.

І не покинуть Дністер рідний свій.
Хоч мерзнуть крила – це їх батьківщина.
Люблять ріку, бо це їх отчий дім,
Як українці люблять Україну.

Лебідка біла захищає лебедят,
Маленьких діток від небезпек різних.
А діти України віддають життя.
Боронять Мати від ворогів грізних.

Не відлітають лебеді у вир,
В країни теплі тропіків і літа.
Покірно ждуть лебедики весни,
Зеленої травички й перших квітів.

Не зрадять рідний край вірні птахи,
Не зрадять Батьківщину українці.
Як прийде час і запанує мир,
Розправлять крила лебеді на річці.

Номінація «Вірш»

I місце (вікова категорія 16-21 рік)

Серженік Ярослава, 17 років,

«Лебеді на Дністрі»,

м. Могилів-Подільський,

Вінницька обл., Україна

Краплинка Дністра

По безкрайньому небесному океані плавали білосніжні кораблі Хмари. Їхніми пасажирами були прозорі тендітні краплинки.

На одному з таких кораблів плила по небу краплинка Дністрянка. Вона була весела і гомінка. Дністрянка раділа від того що пливе додому...

- А де ж твій дім? – запитували інші краплинки-пасажирки.

- Моя країна – Україна, багата блакитними водоймами і швидкими річками. А дім мій це бистрий Дністер, що несе свої води через Тернопільський край.

- Від того і звуся я – Дністрянка, що народилася в Дністрі – хвалилась крапелька.

- Ой як цікаво! Розкажи, розкажи – просили подружки Дністрянку.

- На Тернопіллі, де простягнувся Дністровський каньйон, поважно лине річка Дністер. Ось там я і народилась. А разом зі мною народились тисячі моїх братиків і сестричок. Ми мандрували разом з дідусем Дністром через мальовничі села і міста України, захоплювались красою рідного краю. Дідусь дорогою розповідав цікаві і захоплюючі історії про рідний край: його історію, звичаї, обряди.

- А куди ж ви подорожували? – запитала найменша краплинка.

- Дідусь Дністер вів нас у синє море, яке чомусь на Україні називають Чорним морем. Нам було дуже цікаво дізнатися, як море може бути чорним?

- І що воно дійсно чорне? – гуртом загукали краплинки.

- Ні воно насправді синє, але з часом якщо люди не схаменуться може стати чорного кольору. Викидаючи в море сміття і відходи люди забруднюють морські води, вони стають каламутними і непридатними для життя водних мешканців.

- Як сумно...- сказала маленька крапелька.

- Але є і приємні новини – заявила Дністрянка – мені казали Водорості Чорного моря, що вони зі всіх сил очищують воду, і поки що це їм частково вдається.

- А Чорне море справді прекрасне, воно – безкрайне! Коли ми до нього дістались були дуже стомлені, і тоді море, як лагідна матуся, заспівало нам шумом хвиль колискову, заколисуючи в чарівні кольорові сни.

На ранок виглянуло лагідне сонечко і своїми промінцями покликало нас до себе. Ми вистрибнули з моря перетворились на парові краплинки і опинились на небесному кораблі Хмарі, яким саме зараз повертаємось додому.

- О, які гарні краєвиди, яка чудова природа!- загомоніли краплинки дивлячись вниз.

- Ось жовті соняхи повертають свої голівки до сонця, а он лелека п'є воду з криниці, а ось безкрайні жита, далі зачарований казкою ліс, і той що стирає дні і несе їх своїми водами у вічність – це Дністер!

- Допобачення подружки, я вдома! Мовила Дністрянка, і стрибнула з Хмари вниз, а за нею полинули донизу її братики і сестрички. І над Україною засріблився рясний дощик, який вмив сади і поля Тернопільщини, і напоїв живильним соком річки і озера. Дністер був радий зустрічі з своїми краплинками, і з цієї миті в них розпочалася нова мандрівка, нові казки і нові пригоди.

Номінація «Твір прозою, оповідання»
І місце (вікова категорія до 16 років)
Вавричук Михайло, 11 років,
«Краплинка Дністра»,
 м. Тернопіль, Україна

Подорож у сон

Легенький вітерець ніжно похитував гілля дерев, опускаючи їх то вниз, то піднімаючи високо вгору, колихав хвилі ріки. Сонце ніжно зігрівало своїм промінням Сашка, що голосно сміючись, біг крутим берегом Дністра. Таким щасливим він не був іще, мабуть, ніколи. Ще б пак, його мрія здійснилась: хлопцю подарували вудочку, і тепер він може рибалити сам. Ось і сьогодні, в такий погожий день, він спішив на річку. Вибравши гарне місце під деревом, хлопчик примостився і закинув наживку у річку. Але сонечко так лагідно зігрівало, так ласкаво пестило, що Сашко, чекаючи на рибку, закрив очі і ... заснув. Але ні, навіть не так. Він відправився у захоплюючу подорож. Сниться хлопчикові, що зустрів він Чарівника. Старенький дідусь із сивою бородою сидів на лавочці і спостерігав, як граються діти. Аж раптом, Юрко, хороший друг нашого сплячого рибалки, викинув сміття у річку. Чарівник розлютився, перетворив Юрчика і Сашка в риб та відпустив у воду. Перше, що відчув Сашко, будучи вже рибою, неприємний запах. Хлопчик зрозумів, що сморід іде від відходів, які жителі навколишніх сіл викидають у Дністер. Запах був просто нестерпним, усі рибки змушені були ховатись у водоростях. «Ах, ось чому я не міг впіймати жодної рибини!», - подумав Сашко. Проте це ще не було найгіршим. Сашко плив річкою, і раптом наткнувся на мертвих рибок. Його охопив жах. «Чому їх тут так багато? І що ж трапилось?», - скрикнув він. Хлопець зрозумів, що до цього також причетні люди. Він відправився вгору за течією і побачив те, що назавжди змінило його: усі відходи із заводу, що стояв у місті, стікали просто у річку. Це страшенно забруднювало Дністер і було однією з причин риб'ячих смертей. Сашко плив далі, доки не зустрів велику чорну пляму. Хлопчик одразу зрозумів, що це і є та нафта, про яку він чув у школі на уроках природознавства. «Це вона забруднює нашу річку. Вже ось і дід Микита води із неї не п'є. А розказував він, що колись водиця у річці була такою чистою, що навіть лікуватись нею можна було», - подумав Сашко. Йому стало лячно, хлопчик хотів знову стати собою. Вже і за ділом Микитою засумував, він ж завжди розказує такі цікаві історії. І про Дністер також. От, наприклад, чому річка називається Дністер? Хлопчик згадував собі цю легенду, а в думках, немов звучали слова діда: «Колись давно на цьому місці, де тече Дністер, був просто безіменний струмочок, вздовж якого жили люди. Та вони не мали ще таких календарів, як от зараз, їм ніхто не нагадував по радіо, який сьогодні день, та в них узагалі радіо не було. І от для того, щоб знати яка дата, жителі робили на березі позначки. Новий день – нова позначка. Цей календар допомагав їм визначати, коли є якесь свято, коли треба сіяти, жати. Та одного разу струмок розлився і затопив берег, змивши позначки па піску. Люди бідкались і говорили :

Хто дні стер? – і самі собі відповідали:

Та хто?! Струмок дні стер.

З того часу і назвали струмок цей «Дністер».

Згадавши собі цю історію, Сашко одразу зрозумів, що чарівник дуже схожий на діда Микиту. Пригадавши йому й дідові слова про те, що річку треба берегти. «Так ось в чому справа. Дід Микита хоче, щоб я врятував річку», - вигукнув хлопчик і одразу ж перетворився знову на себе. Сашко прокинувся і миттю побіг додому. Він зустрів діда Микиту і сказав, що хоче допомогти річці, хоче зберегти її. Разом з дідом вони пішли очищувати її від сміття. Це побачили інші жителі села та охоче допомагали їм. З кожним днем все більше і більше людей дізнавались про те, як можна допомогти річці і також приєднувались до роботи. Учні місцевих шкіл

протестували проти заводу та його відходів, що плавали у річці, і згодом цю проблему було вирішено: завод більше не виливав нічого шкідливого туди.

І ось сьогодні, теплого літнього дня Сашко взяв свою вудочку і відправився на риболовлю.

Його серце раділо, коли він бачив, то у річці немає сміття, а недалеко від нього весело хлюпочеться місцева дівтора. Яким ж щасливим почував себе хлопчина. То може і нам варто подбати про чистоту Дністра? Може і ми, як і Сашко, можемо його врятувати?

Номінація «Твір прозою, оповідання»

І місце (вікова категорія 16-21 рік)

Пискливець Наталія, 17 років,

«Подорож у сон»,

м. Чортків, Тернопільська обл., Україна

Дністер на Поділлі

Поділля – один із найекзотичніших регіонів України, де навіть вибагливий турист зможе задовільнити свої смаки. Тут і величний Дністер, друга за довжиною річка в Україні зі своїм неперевершеним каньйоном, і сітка дивовижних печер. Що є прекрасніше за річку Дністер? Якби мене запитали, де знаходиться кінець світу, я би відповіла, що ось тут на Поділлі річці Дністер. Долина річки, особливо у середній течії, являє собою нагромадження мальовничих ландшафтів, що з калейдоскопічною швидкістю змінюють один одного майже за кожним наступним закрутом річища. Фантастичної краси краєвиди не тільки тішать око, вражають уяву і змушують затамувати подих, а й в змозі задовольнити різноманітні найвибагливіші смаки допитливих. Безліч природних (ботанічних, геологічних, палеонтологічних, спелеологічних), археологічних, культурних та історичних пам'яток можна зустріти, мандруючи долиною Дністра.

Хто був на Поділлі, а не бачив Бакоти, то можна зачислити до категорії людей, які були в Римі, а не бачили Колізей. Бакота – село, Колодіївської сільської ради Кам'янець-Подільського району. Але цього села ви не знайдете на карті України. Колишні його мешканці не можуть повернутися, поблукати між порожніми хатами, подивитися на закинуті садки. Бо там, де колись була Бакота, сьогодні тече Дністер. У зв'язку з будівництвом Дністровського гідровузла рішенням облвиконкому від 27 жовтня 1981 року Бакоту було виключено з облікових даних. На вершині Білої гори, відкривається прекрасний краєвид. Від підніжжя, просто з дністрових вод підпирають схили, химерні скелі, складені з вивітрених тонкошаруватих сланців. Але внизу тут, під водами водосховища, до 1981 року було село Бакота – коліска історії цього дивовижного краю. Існує дві версії розшифровки цієї назви: «Бакота – «бокота» – кусень хліба» (рум.). «Бакота – бажане, чудове місце» («ба» – префікс, корінь «кот», «хот» – бажаний).

Землі середнього Подністров'я IX ст. відігравали надзвичайно важливу роль в історії Південно - Західної Русі. Вони входили з кінця IX ст. до складу Київської Русі, з середини XII ст. – до Галицького, а з 1199р. до об'єднаного Галицько-Волинського князівства. За їхнє володіння боролись і монголо-татари, і поляки, і литовці, і молдовани. Перша згадка про місто Бакота відноситься до 1240 р. Це був період нашествия монголо-татарської орди Батия на Південно-Західну Русь. В 1255

році скориставшись зрадою тодішнього намісника Бакоти Мілея, містом оволоділи монголо-татари. На ціле століття Бакота з усіма прилеглими землями потрапила у татарське ярмо. Але, місто і його сільська округа існували і далі. В другій половині XIV ст. Бакота і придністровські землі перейшли під політичну владу феодальної Литви. Це сталося після того, як великий князь Литовський — Ольгерд розбив у 1362 році на Синіх Водах загони татар. Ольгерд передав володіння Поділля своїм племінникам — братам Корiatовичам. Щоб уберегти ці землі від спустошливих набігів татар, розгортається відновлення укріплень, в т.ч. і в Бакоті. Коли литовці прийшли в Бакоту, то побачили там ченців і монастир в горних скелях. Так, 1362 рік став першою датою згадки про скельний печерний монастир. На той час, все менше в літописах згадується назва «Пониззя», а поступово, після 1362 року в термінології входить «Поділля» із центром спочатку Смотрич, а потім Кам'янець.

Археологічні дослідження на території Бакоти розпочалися лише наприкінці XIX ст. У 1883 р. професор В.Б. Антонович оглянув і обстежив рештки скельного монастиря. Розкопки були проведені у 1891-1892 роках. Значний речовий матеріал було зібрано, але звіти про розкопки не збереглися.

В 60-ті роки по селу почали ходити чутки про можливе затоплення села в зв'язку з будівництвом гідроелектростанції на річці Дністер. На початку 70-х років доля села була вирішена примусово і однозначно: будівництво буде і потрібно виселитись. Це стало ще одним етапом трагедії села Бакота. Спеціально сформовані бригади вирубували і спалювали по долинах дерева, інші переносили цвинтарі на відведені місця, також були сформовані будівельні та інші організації, що забезпечували вчасне переселення. Та обов'язковою умовою для переселенців було те, що кожен сам свою хату руйнував та вирубував дерева у садку.

Бакота опустіла, зруйнувалась. З 1981 року почалось заповнення басейну водою. «Підкорись, Дністре!», «Дністер перекрито», «Перемога на Дністрі» — такими радісними заголовками ряснів місцевий часопис «Прапор Жовтня», мажорно інформуючи радянських трудівників про новий значний здобуток народної влади. Русло Дністра перекрили в жовтні 1981 року, а заповнення Дністровського водоймища почалося 24 жовтня того ж року. 1987-го вода досягла того рівня, який маємо сьогодні. За цей час, не один бакотянин виходив на Білу гору з останньою краплиною надії, що вода зупиниться, і його зруйнована хатина залишиться... Для селян із сіл, що навіки зникли під водами Дністровського водосховища, цей грандіозний проект навіки став незагоєною ранюю на серці. Неймовірної шкоди завдано Дністру і довкіллю ідеєю створення водосховища.

Але, говорити про село Бакоту і нічого не сказати про печерний монастир — це означає зупинитись на півслові. Їхні долі пов'язані навіки. Бакотський скельно-печерний Свято-Михайлівський монастир знаходиться на висоті близько 70 м в урвищі берега, на середній терасі стрімкого схилу Білої гори, що підноситься над Дністром на 130м. Урвище утворене твердими сілурійськими вапняками, в яких Дністер прорізав каньйон глибиною до 120м. Перша згадка про монастир відноситься до 1362 року, коли литовці прибули в Бакоту і побачили ченців в скельних печерах. На жаль, знахідки Бакотського монастиря не збереглись. Є лише описи знахідок, які дають підставу стверджувати, що фрески за своїм змістом є мистецьким виконанням і цілком відповідають високому рівню фрескового розпису XII-XIII ст, а самі речові знахідки — про високий рівень розвитку Бакоти та цілого регіону на той час. Можна припустити, що Бакотський чоловічий монастир було спустошено і братія розсіяна після 1434 року. Монастирські келії, печери і усипальня, вочевидь, ще довго стояли порожніми. Через багато років пізніше стався обвал верхньої скелі й сховав під собою рештки монастирських споруд.

Сьогодні спостерігаємо проблему забрудненості Дністра. Найбільшими забруднювачами басейну Дністра являються промислові підприємства та об'єкти житлово-комунального господарства. Особливо забруднюються водні об'єкти басейну солями амонію, нафтопродуктами, важкими металами.

Основними причинами забруднення поверхневих вод Дністровського басейну є:

- скиди неочищених та недостатньо очищених комунально-побутових і промислових стічних вод безпосередньо у водні об'єкти та через систему міської каналізації;

- надходження до водних об'єктів забруднюючих речовин з поверхневим стоком води з забудованих територій та сільгоспугідь;

- ерозія ґрунтів на водозабірній площі.

Нераціональне використання води у всіх сферах людської діяльності призвело до значних наслідків в даному регіоні, паводки і повені набули катастрофічного характеру, що призводить до значних пошкоджень та руйнування гідротехнічних споруд.

Тож, необхідно проводити особливо ретельні дослідження, для того, щоб не виникали проблеми і надалі забруднення Дністра. Але в першу чергу, потрібно почати з самого з себе, адже частина людей викидають купи мотлоху у річку. Нам сама природа подарувала цю перлину Дністер з красивими краєвидами, мальовничим ландшафтом гірського типу, а чарівні ліси, річка, водоспади, печери, химерні скелі, пташине різноголосся роблять Дністровський каньйон справді райським куточком природи.

Номінація «Науково-популярна стаття»

I місце (вікова категорія 16-21 рік)

Губіліт Каріна, 18 років, «Дністер на Поділлі»,

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номінація «Малюнок»

I місце (вікова категорія до 10 років)

Школьник Софія, 7 років, «На Дністровських берегах»

м. Одеса, Україна

Номінація «Малюнок»

I місце (вікова категорія 11-16 років)

Корольова Марія, 13 років, «Чарівний світ комах»

смт. Лиманське,
Роздільнянський р-н,
Одеська обл., Україна

Номинация «Рисунок»
I место (возрастная категория 17-21 год)
Репецкая Мария, 18 лет, «Крепость»
г. Кишинев, Молдова

Номинация «Вироби з природних та ужиткових предметів»
I місце
Лутчин Ангеліна, 13 років, «Місячна ніч на Дністрі»
с. Мала Горожанна, Миколаївський р-н, Львівська обл., Україна

Номінація
«Еко-агітаційні плакати»
І місце
Ягольницька Ольга, 14 років,
«Вже час природі послужити,
бо без води не можна жити»
м. Могилів-Подільський,
Вінницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота, пейзажі Дністра»
І місце (вікова категорія до 16 років)
Головченко Назар, 8 років, «Вечірні зорі Дністра»
м. Чернівці, Україна

Номінація «Фоторобота, рослинний та тваринний світ Дністра»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Ліщинська Тетяна, 16 років, «Одинокий журавель»

с.Торопова, Могилів-Подільський р-н, Вінницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота, людина і Дністер»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Бану Анна, 16 років, «Вечір над Дністром»

м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номинация «Фоторобота, пейзажи Днестра»
I место (возрастная категория 17-21 год)
Гайдукевич Лидия, 18 лет, «Величие природы»
 г. Рыбница, Молдова

Номинация «Фоторобота, рослинний та тваринний світ Дністра»
I місце (вікова категорія 17-21 рік)
Параконна Любов, 17 років, «Тваринний світ»
 с. Садки, Могилів-Подільський р-н, Вінницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота,
людина і Дністер»
І місце (вікова
категорія 17-21 рік)
Юсипець Юлія, 17 років,
«Українка»
с. Лядова, Могилів-Подільський р-н,
Вінницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота»
І місце (вікова категорія більше 21 року)
Кордонська Альона, 36 років, «Купальська ніч на Дністрі»
м. Могилів-Подільський, Вінницька обл., Україна

Номінація «Фоторобота»
I місце (вікова категорія
більше 21 року)
Кучерява Галина, 27 років,
«Тепло вечірніх променів»
м. Самбір, Львівська обл.,
Україна

Збережемо красу Дністра!

Дністер, як чудово звучить ця назва. Басейн Дністра (8,7% від площі України) охоплює малі річки східних схилів Українських Карпат і річки південно-західної частини Подільської височини.

Але через варварське відношення людини до природи, в тому числі і до водних ресурсів, дедалі гостро стає питання: а що ж буде в майбутньому? Люди не задумуються над цим питанням до тих пір, поки вже вкрай стане погано. Не потрібно до цього допускати. Дана тема мене надзвичайно зацікавила, а тому я вирішив більш детально її вивчити та запропонувати свої шляхи виходу з екологічної кризи.

Протягом тривалого часу країна розвивалась на основі екстенсивного підходу до використання власного природоресурсного потенціалу, що й відбилось на показниках використання водних ресурсів у всіх сферах господарювання. Структурна криза в перехідний період позначилась і на зменшенні забору і використанні водних ресурсів в басейні Дністра. Через людську ненаситність, щороку збільшується відсоток використання водних ресурсів від загального забору води в Україні, відповідно об'єм використання свіжої води в басейні Дністра зменшується. Основними компонентами дністровського водогосподарського комплексу є водопостачання населених пунктів, промисловості, сільськогосподарського виробництва, зрошення земель та обводнення посушливих районів, гідроенергетика, водний транспорт, рибне господарство і рекреація.

Аналізуючи господарську структуру водокористування в басейні Дністра слід наголосити на чітких тенденціях і закономірностях у використанні водних ресурсів на різні потреби. На мою думку, до екологічної катастрофи в даному регіоні призводять ряд чинників. Наведу декілька прикладів.

Порушення нормативів якості води досягло рівнів, які свідчать про наявні тенденції деградації водних екосистем, зниження продуктивності водойм. Значна частина населення Дністровського басейну використовує для своїх життєвих потреб недоброякісну воду, що загрожує їх здоров'ю.

Найбільшими забруднювачами басейну Дністра являються промислові підприємства та об'єкти житлово-комунального господарства. Особливо забруднюються водні об'єкти басейну солями амонію, нафтопродуктами, важкими металами.

Основними причинами забруднення поверхневих вод Дністровського басейну є:

- скиди неочищених та недостатньо очищених комунально-побутових і промислових стічних вод безпосередньо у водні об'єкти та через систему міської каналізації;
- надходження до водних об'єктів забруднюючих речовин з поверхневим стоком води з забудованих територій та сільгоспугідь;
- ерозія ґрунтів на водозабірній площі.

Нераціональне використання води у всіх сферах людської діяльності призвело до значних наслідків в даному регіоні, паводки і повені набули катастрофічного характеру, що призводить до значних пошкоджень та руйнування гідротехнічних споруд.

Також ще можна додати проблеми, які потребують термінового розв'язання:

- стала тенденція до значного забруднення водних об'єктів внаслідок неупорядкованого відведення стічних вод від населених пунктів, господарських об'єктів і сільськогосподарських угідь;

- використання відсталих технологій сільськогосподарського виробництва, низької ефективності комунальних очисних споруд, що призводять до забруднення води органічними та біогенними речовинами;
- погіршення якості питної води внаслідок, незадовільного екологічного стану джерел питного водопостачання;
- недосконалість економічного механізму водокористування і реалізації водоохоронних заходів;
- недостатня ефективність існуючої системи управління охороною та використанням водних ресурсів внаслідок недосконалості нормативно - правової бази і організаційної структури управління;
- відсутність автоматизованої постійно діючої системи моніторингу екологічного стану водних ресурсів басейну Дністра, якості питної води і стічних вод у системах водопостачання і водовідведення населених пунктів і господарських об'єктів. Екологічне оздоровлення річкових басейнів повинно бути одним із найважливіших пріоритетів державної водної політики, основною метою якої має бути відновлення і забезпечення сталого функціонування річкових екосистем, якісного водопостачання, екологічно безпечних умов життєдіяльності населення і господарської діяльності та захисту водних ресурсів від забруднення й виснаження.

Ось лише невеличкий перелік екологічних проблем регіону. І от я прочитавши умови конкурсу, сів і подумав, може мені долучитися до великої справи збереження Дністра. Обдумати та запропонувати план дій виходу з даної екологічної ситуації у відповідні органи управління водними ресурсами. Я розумію, що самому це дуже важко реалізувати. Спробую знайти однодумців та спрямувати свої сили у вірне русло.

На даний час вже багато заходів планують та проводять з метою досягнення доброї якості води, забезпечення раціонального і безпечного водокористування як фактора стійкого розвитку регіону в межах території нашої держави із урахуванням транскордонних аспектів, збереження біологічного різноманіття і стійкого екологічного стану у басейні. Складають угоди про співробітництво у галузі використання і охорони водних ресурсів басейну річки Дністер між містами: Львів, Івано-Франківськ, Тернопіль, Хмельницький, Чернівці, Вінниця, Одеса. Дія даної Угоди розповсюджується на водні ресурси і водні екосистеми річки Дністер на території України, включаючи поверхневі і пов'язані з ними підземні води. Я цілком погоджуюсь із цими заходами.

Ще від себе додаю:

- заборонити будувати гідроелектростанції;
- припинити забруднення стічними та побутовими відходами;
- не будувати промислові об'єкти, які забруднюють усі ланки біосфери;
- будувати очисні споруди;
- здійснювати обмін інформацією екологічного, гідрологічного, метеорологічного та водогосподарського характеру;
- координувати зусилля щодо залучення міжнародної технічної та економічної допомоги;
- запроваджувати новітні технології та прогресивні ідеї у житті;
- доцільно сприяти розробці і впровадженню моделі басейнового управління водними ресурсами річки Дністер;
- розробляти і виконувати програми екологічного оздоровлення басейну і покращення якості води, посилити співробітництво в управлінні водними ресурсами

між державними органами та органами місцевого самоврядування у областях басейну, водокористувачами та громадськими організаціями;

– співпрацювати із відповідними установами та організаціями Республіки Молдова, адже їхня територія частково охоплена басейном річки Дністер. Адже басейн річки Дністер займає південно-західну частину України і східну частину Молдови.

Підсумовуючи вище сказане, хочу зазначити, люди – це найжорстокіше створіння на планеті Земля. Але цю жорстокість можна припинити. Це залежить від кожного з нас. Отож, люди схаменіться, не нищьте, не руйнуйте своєї власної домівки! Давайте спільними зусиллями збережемо нашу перлину – чарівний Дністер, його казкові краєвиди, багатий рослинний та тваринний світ! Живіть в гармонії з природою!

Номінація «Науково-популярна стаття»

I місце (вікова категорія до 16 років)

Пирза Олег, 15 років

м. Тернопіль, Україна

Кровоносна судина Дністра

Хлопець Андрійко живе у невеликому селі на Львівщині. Юнак дуже любить спостерігати за тихими та незбагненими водами Золотої Липи, яка спокійно і величаво несе їх до Дністра. Щоранку Андрійко бере до рук фотоапарат і до річки...

Був світлий сонячний ранок. Андрійко пішов до річки, що протікала майже під вікном його будинку. По дорозі він робив фотографії і думав про те, що має багато часу, бо бабусі та дідуса немає вдома, тож хлопець вирішив трохи погуляти берегами, мабуть, малознаної для нього ріки. Він подався правим берегом річки.

Андрійко ішов тихими спокійними кроками, боявся злякати тихі води Золотої Липи. Побачив утопану стежину. Куди ж вона приведе? А приводить вона до криниці. Чиста водичка якої ніби припрошує напитись. Звичайна криниця, але вода у ній незвичайна. Випив хлопчина її – і відчув, як по тілу розтеклася живлюща сила... Може, в цій криниці цілюща вода? Напевно, дідусь з бабусею знають. Обов'язково їх потрібно розпитати.

Трохи відпочивши, він пішов далі, задивляючись на прекрасні краєвиди... Та щось вдалині привернуло його увагу. Ще одна криниця напевно, теж із чистою водою. Хлопець швидко підбіг і побачив, що з неї не витікає вода, вона висохла. Андрійко дуже засмутився, сів на лавочку і задрімав. Сниться йому, що іде він біля міленької річки. До якої не витікає жодний потічок, зустрічаються криниці, але не у всіх є вода. Усі птахи шукають воду. Адже вода – це життя. І тут прилетіли гуси, які гелготіли, що хочуть більше доброї і чистої води, бо скоро їм прийдесть залишити цю місцевість. По другому березі пробігло лоша, щось шукаючи. За ним його мати. Через декілька хвилин вони поверталися вже тим берегом, де був хлопець.

- Що ви шукаєте?

- Ми хочемо води напитись, – відповіло лошатко.

- Але ж у річці ще є вода. Чому ви не п'єте?

- Це не та вода, яка була. Щось трапилось з нашою річкою. Ми пропадемо без води. Так не хочеться залишати своїх добрих господарів і переходити в інше місце. Але без води ми не зможемо, – з глибоким сумом промовила мати.

- Як же тяжко тут проживати. Що ж будуть робити діти? Вода ж потрібна всім. І пити її потрібно чистою.

І так хлопець зажурений іде далі. Як же допомогти цим жителям. І приходить він до розлогої липи, з-під якої ледве видніється водичка. Роздивившись усе кругом, він зрозумів, що потрібно почистити джерело, з якого і витікає річка. Розкопати усі криниці, що уже без води. І тут він проснувся.

Андрійко вирішив повернутися додому і братися за роботу, шукати допомогу. Спершу він розпитав бабусю і дідуся про цілющу криницю.

- Так... Знаємо ми про цю криницю, хороша криниця, її вода є лікувальною, але як бачиш скоро і вона зникне... Води щоразу меншає...

- Потрібно рятувати її! Бо скоро річка висохне і не буде води. Що ж будуть пити птахи, люди? Пити ж потрібно чисту воду. Особливо там, де кінь п'є. Кінь поганої води не питиме ніколи.

- Ми з тобою погоджуємось.

- Я спробую почистити річку... Ви будете мені допомагати?

- Так. Звичайно. Та потрібно організувати людей села.

- Я знаю як це зробити.

Андрійко зателефонував на радіо, де виступив із зверненням до жителів села про долю річки. Виготовив плакат із закликом про порятунок для річки і цілющих джерел.

І сталося чудо. Мешканці села почули голос маленького хлопця про порятунок річки. Вони зібралися усією громадою, почистили усі джерела, які були біля річки, розкопали витік, позбирали усе сміття, яке зустрічали на своєму шляху, навчаючи своїх дітей дбати про чистоту річки, про її життя.

Минали дні... Андрійко кожного дня ходив до річки. І ось одного разу він побачив, що води у річці і у криниці побільшало. Яка ж то радість наповнила його серце. Він врятував річку, він зміг.

Але якби хоч декілька людей планети Земля зробили те ж саме, річки були б повноводними... Захищайте річки! Це ж наші скарби!

Номінація «Твір прозою (оповідання)»

І місце (вікова категорія до 16 років)

Балич Мар'яна, 13 років

с. Шпиколоси, Золочівський р-н, Львівська обл., Україна

Грустная песня речных волн

Как-то раз я поехала к бабушке в деревню. Мы с друзьями решили устроить пикник на берегу Днестра. Мы играли, болтали, веселились, а когда стемнело, ребята начали расходиться по домам, а я осталась наедине с рекой. Домой не хотелось. Я сидела и смотрела, как бегущая вода уносит за собой последние лучики солнца. Смеркалось. Вдруг, мне показалось, что река что-то шепчет, и я подошла к самой кромке воды. В мелодичном убаюкивающем плеске речных волн я расслышала грустную историю. Днестр поведал мне о том, что раньше он был полноводен и чист, на его берегах буйно зеленели леса и цвели луга, а в глубинах водилось много рыбы. Но люди по-варварски отнеслись к его щедрым дарам: загрязнили воду отходами, вырубили леса, выловили рыбу. Днестр стал узким и

грязным. Он просил людей опомниться и спасти его, а значит и себя самих. Ведь без чистой воды, густых лесов, прозрачного, свежего воздуха человек не может быть здоров, а значит и счастлив.

Я вернулась домой подавленная и расстроенная. Грустная история некогда могучей реки заставила меня задуматься о той ответственности, которая лежит на нас. Известный географ Лев Мечников писал: «Реки – это великие воспитатели человечества». Они, как и вся окружающая нас природа, мудры и терпеливы, щедры и кротки, за что заслуживают бережного и уважительного отношения к себе. И я сделаю всё, что в моих силах, чтобы песня речных волн была не грустной, а звонкой и радостной.

Номинация «Произведение прозой»
I место (возрастная категория до 16 лет)
Ермичева Софья, 12 лет
 г. Кишинев, Молдова

Сказка

Жили-были птички и рыбки на Днестре. На Днестре, конечно, были и другие животные, но птички и рыбки были самыми большими и красивыми, поэтому все их уважали. У птиц были мягкие разноцветные пёрышки, а у рыб – переливающаяся чешуя. Иногда реку загрязняли люди своим мусором и отходами, но птицы и рыбы не злились на них и всегда прощали.

Однажды на Днестре случился переполох: люди пришли и стали строить дамбы!

– Что за шум? Что происходит? – спросил маленький окунёк.

– Люди пришли строить дамбы на нашей реке. Если появятся дамбы, вода не сможет свободно течь по Днестру и нам не будет хватать воды! – объяснила окуньку пожилая мудрая плотва.

Сплетница-форель рассказала всем птицам, что за беда грозит днестровским рыбкам. Птицы переживали за своих друзей.

– Мне это надоело! Давайте закидаем людей галькой! – разозлилась крякva.

Аисты и горлицы, символы мира и уюта, смогли успокоить вспыльчивую утку. Птицы и рыбы были слишком мирными и добрыми, чтобы прогнать людей с Днестра. Они уже хотели смириться со своей бедой, но тут из воды показалось что-то завораживающее.

– Я – маг Днестра, я – маг Днестра! Не злите, люди, вы меня! – послышался голос. Легендарный днестровский волшебник пришёл на помощь своим маленьким друзьям. Он был настолько могучим, великим и чудесным, что смог испугать людей, и они передумали строить злосчастные дамбы! А птицы, рыбы, рачки и пауки начали петь, танцевать, радоваться и благодарить мага за помощь. Угроза для жизни обитателей Днестра миновала, и все жили долго и счастливо.

Номинация «Произведение прозой»
I место (возрастная категория больше 17 лет)
Лешан Дарья, 17 лет
 п. Думбравица, Молдова

Маленька річка Безіменна

Маленька річка Безіменна
Маленька донечка Дністра
Частинка нашої Вітчизни
Перлинка щастя і добра.

Маленька річка Безіменна
Вона, у нас, селом тече.
Приносить радість, втіху людям
Здоров'я й сили додає.

Вона все бачила, все чула
Розрухи, війни, людський біль.
Крик немовляти і весілля
І вечорниці молодих.

Бабусі наші вечорами
Тут рядна прали і співали.
Та Бога пошепки благали
Про щастя, вірність та любов.

Хотілось їм, щоб їхні внуки
Не знали голоду й війни.
Щоб вечорами не змовкали
Біля Дністра тієї пісні.

Могутній Дністре! Батьку рідний!
В образу не дамо «доньку»!
Будь певен річка Безіменна
Ще буде, житиме віки!

Номінація «Вірш»
І місце (вікова категорія до 16 років)
Гурська Світлана, 13 років
с. Баштанівка, Кодимський р-н, Одеська обл., Україна

Путешествие капельки

“Я только капля в море,” -
Подумал человек
И так, смирившись с долей,
Он доживал свой век.

А между тем, та капля
Счастливей всех жила,
Была любима морем
И радостей полна.

Но как-то стало жарко,
И наша капля вдруг
В пар превращаться стала,
Покинув всех подруг.

И поднимаясь, думала,
“Наверно умираю,
И в небе заготовлены
Уже врата для Рая.”

И испаряться стала
С поверхности морской,
И к небесам с надеждою
Стремилась всей душой.

И к облаку огромному
Она прильнуть готова,
Проститься с одиночеством,
И быть как будто дома.

Но облаком гонимая
Она упала вновь,
Душа её ранимая,
Для моря – вечный зов.

И снова в море плюхнулась,
И растворилась в нём.
Вот так, как капля вечная,
Надеждой мы живём.

А жизнь ведь не кончается
И в пар не превращается,
Нам просто нужно верить,
Нам просто нужно жить.

Ценить все капли времени
И капли настроения,
Всех тёплых дней мгновения.
И жизни колесо.

По кругу всё вращается,
На место возвращается,
И с новым поколением
Мы в океан плывём.

Номинация «Стих»

I место (возрастная категория больше 17 лет)

Радецкая Екатерина, 19 лет

г. Кишинев, Молдова

Публикация подготовлена в рамках проекта Глобального экологического фонда «Содействие развитию трансграничного сотрудничества и комплексного управления водными ресурсами в бассейне Днестра», который выполняется Организацией по безопасности и сотрудничеству в Европе в сотрудничестве с Программой развития ООН и Европейской комиссией ООН. Взгляды, выраженные в настоящей публикации, принадлежат ее авторам и не отражают точку зрения партнеров проекта – организаций и правительств.